

Technická univerzita v Liberci
Hospodářská fakulta

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Podniková ekonomika

Analýza zařízení cestovního ruchu v Zákupích z hlediska tělesně postižených

The analysis of tourism objects in Zákupy in light of handicapped people

DP – HF – KPE – 2009-24

TEREZA KOŘÍNKOVÁ

Vedoucí práce: Ing. Jaroslava Syrovátková, Ph.D.
Konzultant: Mgr. Jiří M. Šimek, kronikář Města Zákupy

Počet stran: 69
Datum odevzdání: 20. 5. 2009

Počet příloh: 4

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucí diplomové práce a konzultantem.

V Liberci

Poděkování

Ráda bych poděkovala všem, kteří mi pomohli s vypracováním diplomové práce. Děkuji paní Ing. Jaroslavě Syrovátkové, Ph.D., za odborné vedení diplomové práce, za cenné rady a přínosné konzultace. Děkuji panu Mgr. Jiřímu M. Šimkovi za ochotu, věnovaný čas a poskytování informačních podkladů. Můj poslední dík patří též mé rodině a celé rodině Šafaříků za jejich pomoc a podporu během studia.

Anotace

Diplomová práce pojednává o problematice dostupnosti zařízení cestovního ruchu z hlediska tělesně postižených. Práce je rozdělena do šesti kapitol. První kapitola se zabývá cestovním ruchem, jako významným odvětvím národního hospodářství, jeho rozvojem v Libereckém kraji, a specifickým cestovního ruchu tělesně postižených. Druhá kapitola se zaměřuje na tělesně postižené. Definuje druhy zdravotního postižení, počty osob se zdravotním postižením a dostupnost objektů pro zdravotně postižené. Třetí a čtvrtá kapitola je věnována základní charakteristice města Zákupy a popisu jeho největších atraktivit, které jsou následně v páté kapitole podrobeny důkladné analýze z pohledu využitelnosti tělesně postiženými v cestovním ruchu. V poslední kapitole jsou uvedeny a zhodnoceny výsledky, vyplývající z předchozí analýzy. Diplomová práce obsahuje v přílohách cestovní ruch v Československu a v České republice, přehled vybraných atraktivit cestovního ruchu, které se nachází na katastru Libereckého kraje, charakteristiky osob se zdravotním postižením, další charakteristiky mapující život v Zákupích a rozpočty města Zákupy v letech 2006-2009.

Klíčová slova

atraktivita
bezbariérový přístup
cestovní ruch
dostupnost objektů
invalidní vozík
pamětihodnosti
restaurace
rozpočty
tělesně postižení
ubytování

Annotation

This dissertation deals with problems of accessibility of tourism objects in light of handicapped people. The dissertation is divided into six chapters. The first chapter deals with tourism, as the important branch of economy, with his development in the Liberec Region and with the particularity of tourism for handicapped people. The second chapter concentrates on handicapped people. It defines categories of handicap, number of handicapped people and accessibility of objects for handicapped people. The third and fourth chapter pays attention to basic characteristic of town Zákupy and to description of the biggest Zákupy's attractivenesses which are then in the fifth chapter put to the careful analysis in light of use of these objects by handicapped people. In the last part are described and evaluated the results following from previous analysis. The dissertation includes in supplements tourism in the Czechoslovakian and in the Czech republic, overview of chosen attractivenesses of tourism in the Liberec Region, characteristics of handicapped people, the other characteristics demonstrating the life in Zákupy and the budgets of town Zákupy in years 2006-2009.

Key words

attractiveness

barrier - free access

tourism

accessibility of buildings

wheelchair

monuments

restaurant

budgets

handicapped people

accommodation

Obsah

Seznam použitých zkratk a symbolů	10
Seznam tabulek.....	12
Seznam obrázků	13
Úvod.....	15
1 CESTOVNÍ RUCH V ČESKÉ REPUBLICE.....	16
1. 1 DEFINICE CESTOVNÍHO RUCHU	16
1. 2 CESTOVNÍ RUCH V ČESKOSLOVENSKU A V ČESKÉ REPUBLICE	17
1. 2. 1 Mezi dvěma světovými válkami	17
1. 2. 2 Po druhé světové válce do roku 1989	18
1. 2. 3 Cestovní ruch po 1989	20
1. 3 CESTOVNÍ RUCH V LIBERECKÉM KRAJI	22
1. 4 CESTOVNÍ RUCH TĚLESNĚ POSTIŽENÝCH	25
2 TĚLESNĚ POSTIŽENÍ.....	26
2. 1 DEFINICE ZDRAVOTNÍHO POSTIŽENÍ	26
2. 2 POČTY OBČANŮ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	27
2. 3 ZAMĚŠTNÁVÁNÍ OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM	29
2. 4 PŘÍSTUPNOST STAVEB A DOPRAVY	32
3 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ZÁKUP	36
3. 1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE	37
3. 2 MĚSTSKÝ ZNAK.....	38
3. 3 STRUČNÁ HISTORIE.....	39
3. 4 VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI	42
3. 5 VÝZNAMNÉ UDÁLOSTI V OBCI	44
3. 6 ŠKOLSTVÍ	44
4 NEJVĚTŠÍ ATRAKTIVITY ZÁKUP.....	46
4. 1 ZÁMEK	47

4. 2 KAPUCÍNSKÝ KLÁŠTER.....	49
4. 3 SOUSOŠÍ NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE	50
4. 4 BÝVALÝ KLÁŠTER MILOSRDNÝCH SESTER SVATÉHO KARLA BOROMEJSKÉHO	50
4. 5 RADNICE.....	51
4. 6 KOSTEL SVATÉHO FABIÁNA A ŠEBESTIÁNA.....	52
4. 7 KAPLE SVATÉ ANNY	53
4. 8 KAPLE SVATÉHO JOSEFA.....	53
4. 9 LIDOVÁ ARCHITEKTURA	55
4. 10 PAMÁTKY PŘÍRODOVĚDNÉ.....	55
4. 11 KOUPALIŠTĚ ZÁKUPY	57
4. 12 EDUARD HELD MUSEUM.....	58
5 ANALÝZA OBJEKTŮ Z HLEDISKA DOSTUPNOSTI.....	59
5. 1 ZÁMEK ZÁKUPY	59
5. 2 KAPUCÍNSKÝ KLÁŠTER.....	62
5. 3 SOUSOŠÍ NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE, BÝVALÝ KLÁŠTER MILOSRDNÝCH SESTER SVATÉHO KARLA BOROMEJSKÉHO, RADNICE	63
5. 4 KOSTEL SVATÉHO ŠEBESTIÁNA A FABIÁNA.....	63
5. 5 KAPLE SVATÉ ANNY S KAMENNÝM MOSTEM	65
5. 6 KAPLE SVATÉHO JOSEFA.....	65
5. 7 LIDOVÁ ARCHITEKTURA	67
5. 8 NAUČNÁ STEZKA	67
5. 9 EDUARD HELD MUSEUM.....	68
5. 10 KOUPALIŠTĚ.....	69
5. 11 HOSTINEC U VLKŮ.....	73
5. 12 RESTAURACE A PENZION V PODZÁMČÍ.....	74
5. 13 ZÁMECKÁ RESTAURACE.....	75
5. 14 RESTAURACE DOMA	75
5. 15 TURISTICKÁ UBYTOVNA V ZÁKLADNÍ ŠKOLE.....	75
6 HODNOCENÍ.....	76
6. 1 ZÁMEK ZÁKUPY	76
6. 2 KOSTEL SVATÉHO ŠEBESTIÁNA A FABIÁNA.....	78
6. 3 EDUARD HELD MUSEUM.....	78

6. 4 PROCHÁZKA PO ZÁKUPECH.....	79
6. 5 POHOSTINSTVÍ.....	80
6. 6 UBYTOVÁNÍ.....	81
Závěr.....	82
Seznam použité literatury.....	84
Seznam příloh.....	86

Seznam použitých zkratk a symbolů

ACR	aktivní cestovní ruch
aj.	a jiné
apod.	a podobně
a. s.	akciová společnost
atd.	a tak dále
cm	centimetr
CR	cestovní ruch
č. p.	číslo popisné
ČR	Česká republika
FIS	Fédération internationale de ski – International Ski Federation
GPS	Global Positioning Systém – globální poziční systém
ha	hektar
IČO	identifikační číslo
Kč	koruna česká
km	kilometr
m	metr
mil.	milión
m. n. m.	metry nad mořem
MŠ	mateřská škola
MÚ	městský úřad
nám.	náměstí
např.	například
p.	pan
pí	paní
příp.	případně
r.	rok
resp.	respektive
RVHP	Rada vzájemné hospodářské pomoci
s.	strana
S	severní šířka
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
sv.	svatý

tel.	telefon
tis.	tisíc
tj.	to je
tzv.	takzvaný
USA	the United states of America - Spojené státy americké
V	východní délka
vyd.	vydání
ZO	základní organizace
ZŠ	základní škola
°	stupeň
′	minuta
″	sekunda

Seznam tabulek

Tab. 1 Vývoj aktivního zahraničního cestovního ruchu celkem v letech 1970-1989	20
Tab. 2 Vývoj aktivního a pasivního zahraničního cestovního v letech 1989-2006.....	21
Tab. 3 Vývoj cestovního ruchu v Libereckém kraji v letech 2000-2007	24
Tab. 4 Celkový počet občanů se zdravotním postižením.....	27
Tab. 5 Počty občanů se zdravotním postižením na 10 tis. obyvatel podle postižení.....	28
Tab. 6 Návštěvnost zákupského zámku v letech 2005-2008.....	77

Seznam obrázků

Obr. 1 Ilustrační foto	26
Obr. 2 Mapa zákupského katastru	36
Obr. 3 Letecký pohled na Zákupy	37
Obr. 4 Městský znak	39
Obr. 5 Radnice a morový sloup v polovině 19. století	40
Obr. 6 Vítání císaře Františka Josefa I. při císařských manévrech	41
Obr. 7 Pohled na základní školu	44
Obr. 8 Zákupské pamětihodnosti	46
Obr. 9 Nádvoří zákupského zámku	47
Obr. 10 Francouzský park	48
Obr. 11 Anglický park	49
Obr. 12 Sousoší Nejsvětější Trojice, napravo od sloupu bývalý klášter	50
Obr. 13 Sousoší Nejsvětější Trojice, nalevo radnice	51
Obr. 14 Kostel sv. Fabiána a Šebestiána	52
Obr. 15 Kaple sv. Anny	53
Obr. 16 Kaple sv. Josefa na Kamenickém vrchu	54
Obr. 17 Nábřežní ulice s lidovou architekturou	55
Obr. 18 Počátek naučné stezky pod Kamenickým vrchem	56
Obr. 19 Pramen Tří svatých na naučné stezce	56
Obr. 20 Koupaliště v roce 1936	57
Obr. 21 Koupaliště dnes	57
Obr. 22 Interiér Heldova muzea	58
Obr. 23 Uzamčená vrata do parku - od autobusové zastávky	59
Obr. 24 Uzamčená vrata do parku - od Motořestu u Sherifa	60
Obr. 25 Vstup do parku a příchod k zámku	60
Obr. 26 Schodiště vedoucí z předkaplí do 1. patra	61
Obr. 27 Pohled na charakter cesty	62
Obr. 28 Přístup na hřbitov ze strany od kostela	63
Obr. 29 Přístup na hřbitov ze strany od kostela	64
Obr. 30 Kaple sv. Anny s kamenným mostem	65
Obr. 31 Kaple sv. Josefa	66
Obr. 32 Lidová architektura v Nábřežní ulici	67
Obr. 33 Naučná stezka s informačním panelem	68

Obr. 34 Tzv. Heldovka s muzeem.....	69
Obr. 35 Chodník na koupališti vedoucí od vstupu k pláži	70
Obr. 36 Stánek u pláže s místností první pomoci a převlékárnou	70
Obr. 37 Schody vedoucí k horní restauraci	71
Obr. 38 Chodník vedoucí k toaletám a sprchám	72
Obr. 39 Vchod do Hostince U Vlků.....	73
Obr. 40 Restaurace v Podzámčí	74
Obr. 41 Zámecká restaurace.....	75
Obr. 42 Ukázka schodolezu	76
Obr. 43 Výstava společnosti PVO s. r. o. Zákupy v TyfloCentru Zlín	78
Obr. 44 Mapa zákupských památek s vyznačenou trasou procházky	79

Úvod

Zákupy jsou, dle mého mínění, jedno z nejkrásnějších měst v severních Čechách. Je to „město památek, závanu historie ve zdech zámku a kostela, oáza klidu na břehu říčky Svitavky, město císařů, prvního hasičského spolku ve střední Evropě, sportovních nadšenců, parků a kouzelné přírody“. To vše tvoří stavební kameny a základy pro to, aby se cestovní ruch stal jedním z nejvýznamnějších předpokladů pro rozvoj Zákupska, a de facto celého Libereckého kraje.

Diplomová práce se zabývá specifickou formou cestovního ruchu pro tělesně postižené, kterých, jak uvádí Český statistický úřad, je v České republice více než 1 mil. obyvatel.

Zdravotní postižení jako takové však ovlivňuje mnohem vyšší počet obyvatel, neboť většina lidí se zdravotním postižením žije v rodinách, které jsou tak bezprostředně zasaženy důsledky postižení ve své činnosti.

Na následujících stránkách jsou posuzována veškerá zákupská zařízení cestovního ruchu, z hlediska využitelnosti pro tělesně postižené.

1 CESTOVNÍ RUCH V ČESKÉ REPUBLICE

1.1 DEFINICE CESTOVNÍHO RUCHU

„Cestovním ruchem se rozumí soubor činností zaměřených na uspokojování potřeb souvisejících s cestou a pobytem osob mimo místo trvalého bydliště, zpravidla ve volném čase, za účelem zotavení, poznání, společenského kontaktu, kulturního a sportovního vyžití, lázeňského léčení a pracovních cest.“¹

Vznik a rozvoj cestovního ruchu (dále jen „CR“) je projevem hlavně dvou lidských potřeb, a to potřeby rekreace, tj. oddechu, a potřeby bezprostředního poznávání. Obě tyto potřeby se začaly projevovat s rozvojem výrobních sil, kdy průmyslová revoluce a s ní spojený vznik tovární výroby (jež byla provázána tíživými pracovními podmínkami a neúměrně dlouhou pracovní dobou) vyvolával potřebu odpočinku ve volném čase mimo běžné prostředí. „Za základní příčiny vzniku CR lze označit potřebu obnovovat spojení s přírodou jako zdrojem regenerace, potřebu vzdělávat se jako předpoklad pro uplatnění v měnících se pracovních podmínkách a potřebu obnovovat vztahy s lidmi.“²

Moderní teorie a praxe CR se dnes neorientují tolik na potřeby jako takové, ale spíše je zajímá pohnutka, motiv, představa, která ovlivňuje chování účastníka CR. Motivy a motivace mohou být vědomé nebo nevědomé, navíc podléhají celé řadě vlivů a mění se v čase.

Nejčastěji uváděnými motivačními skupinami jsou:

- fyzická motivace (např. regenerace fyzických sil, léčení, sport),
- psychická motivace (např. touha po zážitcích, únik z izolace),
- motivace na základě lidských vztahů (např. návštěva příbuzných a známých, naopak únik z civilizace a návrat k přírodě),
- kulturní motivace (např. poznávání cizích zemí, umělecké zájmy),
- stavovská a prestižní motivace (např. rozvoj osobnosti).

Odlišné motivy účasti na CR jsou potom základem pro členění CR na jeho různé formy. Základními formami jsou rekreační CR zajišťující odpočinek, příp. i léčbu, exkurzní CR spojený s poznáváním kulturních hodnot a společenských akcí, sportovně turistický CR, CR spojený

¹ ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Idea Servis, 1999. S. 5. ISBN 80-85970-27-9.

² PETRŮ, Z. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Idea Servis, 1999. S. 5. ISBN 80-85970-29-5.

s vědecko-odbornými aktivitami regionálního či globálního charakteru v rámci široké škály vědeckých disciplín.

Dále existují tzv. specifické formy CR, mezi něž „patří

- CR mládeže,
- CR třetí generace,
- lovecký CR,
- mototuristický CR,
- vodní turistika,
- cykloturistika,
- CR pro tělesně postižené,
- agroturistika a další.“³

CR bývá často označován jako „průmysl bez továrních komínů“. Jeho boom vedl totiž k rozvoji služeb zajišťujících ubytování a stravování turistů, k rozvoji cestovních kanceláří a agentur, škol pro odborné pracovníky, orgánů řízení CR, informačních a reklamních služeb pro jeho potřeby, výroby suvenýrů apod. Právě u tohoto významného odvětví můžeme sledovat multiplikační efekt doprovázející jeho rozvoj, který je spojen se vznikem mnoha pracovních příležitostí. Mimo zaměstnanosti ovlivňuje podstatným způsobem dalších 5 oblastí: podílí se na tvorbě hrubého domácího produktu, pozitivně ovlivňuje platební bilanci státu, tvoří příjmy státního rozpočtu, má vliv na příjmy místních rozpočtů a jeho rozvoj ovlivňuje investiční aktivity. Z toho všeho vyplývá důležitý význam CR pro rozvoj jednotlivých regionů. V souvislosti s růstem životní úrovně a s rozšiřováním fondu volného času se CR stává masovým jevem a ekonomicky a sociologicky důležitým fenoménem.

1. 2 CESTOVNÍ RUCH V ČESKOSLOVENSKU A V ČESKÉ REPUBLICE

1. 2. 1 Mezi dvěma světovými válkami

Předválečné Československo zaujímalo díky mimořádné vyspělosti solidní postavení mezi tehdy vyspělými zeměmi. Ani 1. světová válka ani hospodářské těžkosti vyvolané hospodářskou krizí na začátku 30. let 20. století nezpůsobily žádné větší potíže a objem hrubého domácího produktu

³ PETRŮ, Z. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Idea Servis, 1999. S. 27. ISBN 80-85970-29-5.

byl v roce 1937 asi o 15 % větší než před Velkou hospodářskou krizí. Pak ovšem nastala 2. a mnohem ničivější válka, jejíž škody byly sice značné, ale ve srovnání s válečnými zeměmi v Evropě relativně malé.

CR se v tomto období vyznačoval jak obecnými rysy (vytváří se větší fond volného času, prudký rozvoj materiálně-technické základny, rozvoj dopravy a dopravních prostředků, rozvoj cestovního ruchu ve všech druzích a formách apod.), tak i specifickými prvky: domácího CR se více účastnilo obyvatelstvo v českých krajích (80 % v r. 1937) než na Slovensku, zahraniční CR se nejvíce koncentroval do hlavního města Prahy a lázeňských měst. Na CR se účastnily především bohaté vrstvy, zejména podnikatelé, živnostníci, lépe placené úřednictvo a zaměstnanci vyšších platových tříd. Bylo možné prožít dovolenou ve velmi luxusních a drahých zařízeních, ale také v malých hotelích a ubytovacích hostincích. Pro děti existovaly v malé míře letní sportovní tábory, pro děti z nemajetných rodin se pořádaly tzv. fereální osady, podporované z veřejných prostředků. „U dělnických povolání nebyly často vytvořeny ani vhodné podmínky pro dovolenou na zotavenou, proto mladí dělníci hledali náhražku v trampingu, který byl určitou formou CR typickou pro Československo v tomto období a který do určité míry předznamenal vývoj dalšího specifika, a to chatařství.“⁴

Přestože vzniklo v tomto období více podniků, největší podíl na organizovaném formování CR měl podnik Čedok – Československá dopravní kancelář, která vznikla již v roce 1920 a „postupně si vybudovala postavení nejen v tehdejším Československu, ale zařadila se taktéž mezi největší kanceláře na světě.“⁵

1. 2. 2 Po druhé světové válce do roku 1989

Totalitní systém zdeformoval a zdevastoval československou ekonomiku. Socialistická industrializace, která upřednostňovala rozvoj těžkého průmyslu, sice vedla k tomu, že na přelomu 80. a 90. let Československo disponovalo největším průmyslovým potenciálem v přepočtu na obyvatele na světě, ale v minulosti významný spotřební průmysl (zejména sklářská a keramická výroba s velkou tradicí) byl investičně zanedbáván a ztratil předválečné trhy. Československo se stalo „kovárnou a strojárnou“ pro země bývalé RVHP a ke konci 80. let bylo na 7. místě v exportu zbraní.

⁴ PETRŮ, Z. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Idea Servis, 1999. S. 13. ISBN 80-85970-29-5.

⁵ PETRŮ, Z. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Idea Servis, 1999. S. 14. ISBN 80-85970-29-5.

S rozvojem těžkého průmyslu kontrastoval podceňovaný terciární sektor. Služby byly omezovány investičně, což se projevilo v nedostatečném materiálním vybavení a provozní kapacitě. Nedostatečné služby přitom snižují kvalitu života, resp. životního stylu moderního člověka. Extenzivní rozvoj československého hospodářství byl zároveň spojen se znehodnocováním životního prostředí. „Od začátku 70. let 20. století znečišťování přírodního prostředí (vzduchu, vody a půdy) enormně rostlo, začalo ohrožovat zdraví obyvatelstva a bylo totalitním systémem absolutně opomíjeno.“⁶

Ve vývoji CR se do roku 1989 projevovaly určité charakteristické rysy, které byly ovlivňovány řadou ekonomických a mimoekonomických činitelů. První z hlavních tendencí byl trvalý kvantitativní růst CR, který svědčil o tom, že cestovní ruch našel pevné místo v životní úrovni obyvatelstva i v jeho spotřebních zvyklostech. Poměrně vysoké tempo růstu CR bylo důsledkem celou řadou faktorů, jako jsou např. růst fondu volného času, růst příjmu obyvatelstva a růst osobní spotřeby, růst vybavenosti obyvatelstva osobními automobily a rekreačními objekty a růst koncentrace osídlení. Dalším důležitým faktem bylo, že základ československého CR tvořil domácí CR, a to především v důsledku mezinárodních politických vztahů a řady omezujících administrativních opatření. Mezi ona omezující opatření řadíme např. celní prohlášení, cestovní doložky, devizový příslib, souhlas zaměstnavatele nebo ověřené pozvání v případě individuální cesty do tehdejšího SSSR. Ve struktuře domácího CR převládal cestovní ruch realizovaný v objektech v osobním vlastnictví občanů (chaty a chalupy), CR spojený s návštěvami příbuzných a známých, CR provozovaný ve vlastních přenosných a pojízdných zařízeních (stan a karavan) a jednodenní výletní CR. Dalším důležitým rysem byl neustále se zvyšující podíl společenských fondů na úhradě nákladů spojených s účastí na CR, což charakterizuje tzv. vázaný CR. Mezi různými formami tohoto druhu se nejrychleji rozvíjela podniková a závodní rekreace odborového hnutí. Z hlediska délky pobytu převládala účast na krátkodobém CR, který je charakterizován pobytem do 3 dnů mimo trvalé bydliště. Další důležitou součástí CR byl v té době pasivní zahraniční CR, tedy výjezdy občanů do zahraničí. Ovšem je nutné uvést, že ve struktuře čs. pasivního zahraničního CR představovali více než 50 % cestující na služebních cestách. Také se dlouhodobě projevovala tendence výrazné převahy orientace výjezdů do zemí tzv. socialistických (více než 90 %) oproti výjezdům do zemí kapitalistických (kolem 10 %). „Postupně se stává významnou složkou československého CR i aktivní zahraniční CR, k čemuž přispělo usnesení tehdejšího nejvyššího stranického orgánu k rozšíření a zkvalitnění materiálně-

⁶ HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. 4. vyd. Praha: Idea Servis, 2002. S. 143. ISBN 80-85970-36-8.

technické základny, především ubytovacích služeb, které znamenalo zvyšování návštěvnosti ze zahraničí.⁷

Tab. 1 Vývoj aktivního zahraničního cestovního ruchu celkem a ve struktuře v letech 1970-1989

Rok	ACR s východními zeměmi	ACR se západními zeměmi
1970	2,8	0,7
1975	12,9	0,9
1980	17,4	1,1
1985	15,2	1,3
1989	27,6	2,0

Zdroj: Vlastní zpracování

Údaje v tabulce potvrzují, až na malé výkyvy, zvyšující se návštěvnost a také téměř stabilní strukturu ve prospěch návštěvnosti z východních zemí, která činí více než 90 %. V návštěvnosti převažovaly kratší cesty a víkendy, a proto bylo Československo považováno za zemi tzv. druhé dovolené. Návštěvníci přijíždějící do Československa byli hlavně ze sousedních zemí.

1. 2. 3 Cestovní ruch po 1989

Politické a ekonomické změny po listopadu 1989 vytvořily prostor pro obnovení funkce tržního mechanismu v ekonomice a zároveň přinesly i celou řadu změn do CR. Skončila etapa monopolního postavení 12 cestovních kanceláří a otevření hranic spolu s rozšířením bezvízového styku s evropskými zeměmi mají pozitivní důsledky pro rozvoj všech forem pasivního a aktivního CR. Mnohem rychleji se rozvíjí volný CR, a to díky rozvoji materiálně-technické základny (zejména zvyšování kapacity ubytovacích zařízení). Zároveň stagnuje, resp. zaniká vázaný CR následkem privatizace a rozpadu odborového hnutí. „Specifickým rysem domácího CR, v ČR bylo chataření, které je postupně nahrazováno chalupařením. To na rozdíl od chataření neškodí tolik lesu a krajině a mnohdy naopak pomáhá uchovat původní ráz krajiny a její etnografické hodnoty.“⁸

⁷ PETRŮ, Z. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Idea Servis, 1999. S. 14. ISBN 80-85970-29-5.

⁸ HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. 4. vyd. Praha: Idea Servis, 2002. S. 144. ISBN 80-85970-36-8.

Tab. 2 Vývoj aktivního a pasivního zahraničního cestovního ruchu v letech 1989-2006

Rok	Počet účastníků PCR celkem v mil.	Počet účastníků ACR celkem v mil.
1989	8,6	29,6
1990	21	46
1991	41	67
1992	32,6	69,4
1993	30,9	71,7
1994	45,8	101,1
1995	44,8	98,1
1996	48,6	109,4
1997	46	107,9
1998	43,6	102,8
1999	40	100,8
2000	38,2	104,3
2001	36,2	103,1
2002	34,3	97,6
2003	36,1	95
2004	36,7	95,9
2005	36,2	100,5
2006	36,7	100,1

Zdroj: Vlastní zpracování

K nejvýraznějším změnám došlo v zahraničním cestovním ruchu, jak ukazuje tabulka na předchozí stránce. Výjezdy občanů po roce 1989 zaznamenaly několikanásobný nárůst. Orientace výjezdů občanů se změnila ve prospěch zemí západní Evropy a postupně celého světa, kam bylo v období před rokem 1989 cestování značně ztíženo kvůli administrativním opatřením a mezinárodněpolitickým vztahům. Zároveň prudce stoupl i počet příjezdů zahraničních návštěvníků, který svého maxima dosáhl v roce 2000. Nejvýraznější skok lze vidět v roce 1994, od kdy je statisticky sledována i hranice se Slovenskou republikou. Mění se struktura návštěvnosti ve prospěch návštěvníků ze západní Evropy, pokračuje však trend kratších cest. „Největší počty návštěvníků jsou stále především ze sousedních zemí, tedy z Německa, Slovenska, Polska a Rakouska.“⁹ Poté nastává pokles výjezdů i příjezdů v posledních letech, který je způsoben zhoršující se ekonomickou situací. Ta se projevuje mimo jiné růstem cen nezbytných potřeb obyvatelstva, a tedy menším množstvím disponibilních prostředků pro cestování.

⁹ PETRŮ, Z. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Idea Servis, 1999. S. 19. ISBN 80-85970-29-5.

Cestovní ruch dosáhl v české ekonomice významného postavení a jeho výkony se dostaly na srovnatelnou úroveň např. s automobilovým průmyslem. „Přes všechny problémy vyplývající ze současné krize ekonomiky bude rozvoj cestovního ruchu nadále perspektivní za předpokladu, že

- precizní zákony vytvoří ochranné mantinely pro seriózní činnost subjektů jeho realizace vůči klientům,
- s pomocí zahraničních investic se bude dále rozšiřovat materiálně-technická základna,
- konkurence nabídky vytvoří na trhu předpoklady pro odpovědný přístup na všech úsecích služeb cestovního ruchu,
- vzroste iniciativa podnikatelů, kteří otevrou oblasti a objekty, které byly v minulosti opomíjeny,
- konkrétní zařízení cestovního ruchu budou vycházet z potřeb obcí, regionů a vlastních občanů.“¹⁰

1.3 CESTOVNÍ RUCH V LIBERECKÉM KRAJI

Liberecký kraj se nachází v severní části České republiky při hranicích s Německem a Polskem. Území kraje zahrnuje sever České kotliny, východní část Lužických hor, Jizerské hory a západní Krkonoše s Krkonošským podhůřím. Liberecký kraj je tedy značně hornatý, ale zároveň má nejmenší podíl orné a zemědělské půdy a nejvyšší podíl půdy lesní. „Má převážně průmyslový charakter. Je zde rozvinut průmysl skla a bižuterie, výroba a zpracování plastů, strojírenství a odvětví zpracovatelského průmyslu s úzkou vazbou na výrobu automobilů.“¹¹ Ovšem právě sklářský a automobilový průmysl postihla současná globální ekonomická krize, která značně ovlivnila výrobu a nezaměstnanost v Libereckém kraji. V neposlední řadě i tradiční textilní průmysl ztratil v důsledku útlumu v posledních letech svoje dominantní postavení.

Nezanedbatelnou součástí ekonomiky Libereckého kraje je CR, který je jedním z hlavních pilířů jeho hospodářského rozvoje. Výjimečná krajina, přírodní útvary a pozoruhodnosti, kulturně historické památky regionu se stávají cílem tuzemských i zahraničních návštěvníků. V kraji je několik specifických území (Krkonoše – západní část, Jizerské hory, Turnovsko – Český ráj, Doksy a okolí, Lužické hory, Podkrkonoší), které mají silně rozvinuté aktivity spojené s CR.

¹⁰ HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. 4. vyd. Praha: Idea Servis, 2002. S. 146. ISBN 80-85970-36-8.

¹¹ KRAJSKÝ ÚŘAD V LIBERCI: *Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020*. S. 14.

Na území Libereckého kraje se bohužel nenachází ani jedna kulturně-historická památka zapsaná do celosvětového seznamu dědictví Unesco, to ale neznamená, že zde není velké množství kulturně-historických památek a objektů. Jedná se především o 8 národních kulturních památek (Bezděz, Frýdlant, Lemberk, Sychrov, Zákupy, Hrubý Rohozec, Trosky a nově hotel a vysílač Ještěd), 15 městských památkových zón (Liberec, Frýdlant, Česká Lípa, Dubá...), 8 vesnických památkových rezervací (Kořenov – Jizerka, Lhota, Rané...) a 10 vesnických památkových zón (Kravaře, Sloup...). V kraji se dále nachází spousta dalších památek – zámků, hradů a zřícenin (Houska, Valdštejn, Grabštejn, Hrubá Skála...).

Liberecký kraj nabízí svým návštěvníkům především aktivní vyžití v zimní sezóně, což je dáno jeho přírodními podmínkami, které přímo vybízejí k běžeckému a sjezdovému lyžování a k dalším zimním sportům. Kvalitně rozvinutá střediska zimní sportů umožňují pořádání mezinárodních akcí a závodů, které v době jejich konání několikanásobně zvyšují návštěvnost daného místa. V této souvislosti nelze nezmínit největší sportovní akci roku 2009 v České republice, a to FIS Mistrovství světa v klasickém lyžování v Liberci, konané od 18. 2. do 1. 3. 2009. Na běžeckých tratích a skokanských můstcích se střetla světová lyžařská špička, která přilákala vysoké počty diváků z celého světa (180 až 200 tis. návštěvníků). Dle slov prezidenta FIS Giana Franca Kaspera „zažil Liberec ohromný šampionát“¹², i když měli organizátoři velké obavy o dostatek sněhu, vyhovující klimatické podmínky a finanční prostředky. Liberecký kraj také nabízí samozřejmě poměrně bohatou nabídku příležitostí pro letní turistiku, ať už se jedná o pobyty u vody na březích přehrad, řek a rybníků spojenou s možnostmi provozování vodních sportů a rybařením, nebo velmi populární cykloturistiku, venkovní turistiku a agroturistiku. Rozvoj těchto alternativních forem turistiky může znamenat příliv nových finančních prostředků, budování cyklostezek, rozvoj cykloturistiky a ochranu přírodních lokalit v hojně navštěvovaných oblastech.

V minulosti napomáhaly rozvoji cestovního ruchu silniční a železniční hraniční přechody i množství přechodů pro pěší v rámci malého pohraničního styku. Po vstupu do Evropské unie v roce 2004, se Česká republika připojila k hospodářské unii, která povoluje volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu. Česká republika dále vstoupila 21. prosince 2007 do Schengenského prostoru, což je území většiny evropských států. Obyvatelé smluvních států mohou překračovat hranice, aniž by musely projít kontrolou. Hraniční přechody, pro které se nyní hledají nová využití, tedy pouze připomínají nedávnou minulost. „Pro domácí i zahraniční návštěvníky kraje se nabízí kapacita přes 40 tis. lůžek v různých kategoriích hromadných ubytovacích zařízení. Kromě toho

¹² Oficiální stránky FIS Mistrovství světa v klasickém lyžování Liberec 2009. Dostupný z <<http://www.liberec2009.com>>.

je na území kraje vysoká koncentrace objektů individuální rekreace (chat a chalupy), to zejména v okresech Česká Lípa a Semily.¹³ Návštěvnost kraje se pohybuje kolem 750 tis. hostů ročně, bohužel návštěvnost i celkové počty lůžek v posledních letech stagnují, či dokonce klesají, jak dokazuje uvedená tabulka.

Tab. 3 Vývoj cestovního ruchu v Libereckém kraji v letech 2000-2007

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Lůžka v ubytovacích zařízeních	41 805	42 465	43 247	42 574	39 964	40 510	40 668	39 927
Hosté v ubytovacích zařízeních	841 957	832 359	870 801	795 717	754 776	768 061	802 499	709 225

Zdroj: Vlastní zpracování

CR v Libereckém kraji má silné tradice a dlouhodobě patří mezi obory hospodářství s významným ekonomickým přínosem. Výhodou mnoha oblastí CR v kraji je jejich komplexnost, čímž si může návštěvník vybrat ze širokého spektra zimních i letních aktivit a možností, jak chce trávit svůj volný čas. Pro efektivní řízení jsou v kraji ustanoveny turistické regiony a oblasti, jejichž náplní je vytváření moderních organizačních struktur a koordinace spolupráce celé řady objektů při rozvoji aktivit. Základem organizační struktury CR na nejnižší úrovni jsou turistická informační centra, která se v posledních letech vytvořila ve většině měst a v dalších hojně navštěvovaných místech. Některá turistická střediska či regiony (Krkonoše, Jizerské hory, Český ráj...) jsou však v hlavních sezónách často přetížena a aktivita v nich přesahuje limity daného území. Proto je velmi důležité, aby „se při jejich dalším rozvoji i rozvoji celého Libereckého kraje k těmto podmínkám přihlíželo a podle nich se aplikovalo, buď kvalitativní nebo naopak kvantitativní rozvoj daného území.“¹⁴

Dle Programu rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013 by se měla zlepšit kvalita všech nabízených služeb, měla by se propojit turistická informační centra a více investovat do turistické infrastruktury. Kraj nadále plánuje „snížení zatížení hlavních turistických center zatraktivněním celého území kraje, podporováním rozvoje CR po celém území kraje i mimo tradiční sezónní aktivity, pořádání mezinárodních sportovních a kulturních akcí, rozvoj kongresové turistiky a dalších specifických forem.“¹⁵

¹³ KRAJSKÝ ÚŘAD V LIBERCI: *Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020*. S. 20.

¹⁴ KRAJSKÝ ÚŘAD V LIBERCI: *Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020*. S. 21.

¹⁵ KRAJSKÝ ÚŘAD V LIBERCI: *Program rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013*. S. 15.

1. 4 CESTOVNÍ RUCH TĚLESNĚ POSTIŽENÝCH

Postižení turisté tvoří významný tržní segment, který ekonomika nemůže jednoduše přehlížet. V České republice je každý desátý člověk tělesně postiženým, jenž má stejně jako zdraví lidé určité potřeby a motivy ovlivňující chování účastníka CR – touha po zážitcích, poznávání cizích krajů a mravů, léčení, potřeba získávání nových informací a konečně právo na báječné prožití volných dnů. Cestovní ruch pro postižené má svá určitá specifika, ke kterým patří zejména společenské a kulturní zábrany, nutnost podpůrných prostředků (invalidní vozík, berle, ortopedické boty atd.), časová a finanční náročnost. Je odhadováno, že cestovní ruch pro tělesně postižené je o 30 až 200 % nákladnější než pro fyzicky zdravé spoluobčany.

Celý svět se teprve začíná zabývat problematikou tělesně postižených. Existuje velmi málo zemí, které věnují tomuto tématu dostatek úsilí a financí. Mezi státy podporující CR tělesně postižených patří např. Velká Británie, Spojené státy americké, státy Afriky, Nový Zéland a Hong Kong. Příkladem bezbariérovou dostupnost budov v Evropě nalezneme v Holandsku, kde již tento problém vyřešilo mnoho turistických památek a organizací. Česká republika se prozatím řadí mezi státy, ve kterých možnost rekreace postižených občanů rozhodně není naprostou samozřejmostí. Troufám si, dle vlastního mínění, říci, že řada organizací zapojených do cestovního ruchu, a obecně do běžného života, teprve začíná realizovat bezbariérové úpravy.

2 TĚLESNĚ POSTIŽENÍ

2.1 DEFINICE ZDRAVOTNÍHO POSTIŽENÍ

Úřední definice

„Zdravotně postiženou je osoba, jejíž tělesné, smyslové nebo duševní schopnosti, či duševní zdraví jsou odlišné od typického stavu pro odpovídající věk, a lze oprávněně předpokládat, že tento stav potrvá déle než jeden rok. Odlišnost od typického stavu pro odpovídající věk musí být takového druhu či rozsahu, že obvykle způsobuje omezení nebo faktické znemožnění společenského uplatnění dané osoby.“¹⁶

Základní definice

„Zdravotní postižení lze vymezit jako poškození nebo ztrátu orgánového systému. V důsledku toho dochází k narušení, omezení či úplné ztrátě některé ze standardních funkcí. Handicap představuje znevýhodnění dané nejen určitým omezením nebo postižením, ale i mírou jeho subjektivního zvládnutí a sociální pozicí jedince ve společnosti.“¹⁷

Zdroj: Článek „Speciál: Zaměstnat postiženého je problém“, dostupný z http://www.denik.cz/z_domova/postizeni_reforma_prace20080316.html

Obr. 1 Ilustrační foto

¹⁶ Pomoc zdravotně postiženým lidem – pořad Zaostřeno na finance, Český rozhlas 6. Dostupný z http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/4_6_2008_pomoc_zdravotne_postizenym_lidem.

¹⁷ BUŘVALOVÁ, D. a REITMAYEROVÁ, E. *Tělesně postižený*. 1. vyd. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007. S. 8. ISBN 978-80-86991-21-4.

2. 2 POČTY OBČANŮ SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

„Lidé se zdravotním postižením tvoří významnou minoritu občanů České republiky.“¹⁸ Statistiky počtu zdravotně postižených v ČR neexistují a každá oficiální zpráva na toto téma začíná úvahami o statistické nepostižitelnosti daného jevu a možnostech odhadnout české počty pouze na základě statistik z jiných zemí. „Počet občanů se zdravotním postižením je také závislý na zvolených klasifikačních kritériích, kterých je v ČR až několik desítek.“¹⁹ Jako jeden z mála příkladů klasifikačních kritérií zdravotně postižených uveďme „Národní plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením z roku 1998, kde byl celkový počet se zdravotním postižením odhadován na 1,2 mil. osob, stejně jako v předchozím Národním plánu z roku 1993.“²⁰

Tab. 4 Celkový počet občanů se zdravotním postižením

Celkový počet občanů se zdravotním postižením	1 200 000
Zrakově postižení	60 000
z toho: velmi těžce postižených	17 000
Sluchově postižení	100 000
z toho: zcela hluchých	15 000
S poruchami řeči	60 000
z toho: slepohluchých	1 500
Mentálně postižení	300 000
S vadami pohybového ústrojí	300 000
Diabetici	530 000
z toho: inzultovaných	70 000
Postižení epilepsií	140 000
Duševně nemocní	100 000
Psoriatici	200 000

Zdroj: Vlastní zpracování

Jeden z ojedinělých pokusů zjistit skutečný počet občanů se zdravotním postižením u nás provedl v rámci výzkumného šetření Socioklub v roce 1997. Podle jeho zjištění byl stanoven následující orientační výskyt jednotlivých druhů zdravotního postižení na 10 tis. obyvatel. Aplikací uvedených koeficientů na populaci České republiky lze stanovit přibližný odhad počtu občanů s jednotlivými druhy a stupni zdravotního postižení. Při vědomí určité nepřesnosti lze konstatovat, že je u nás asi 1 mil. zdravotně postižených, tedy asi 10 % obyvatel republiky.

¹⁸ KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 9. ISBN 80-244-1168-7.

¹⁹ KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 19. ISBN 80-244-1168-7.

²⁰ KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 20. ISBN 80-244-1168-7.

Tab. 5 Počty občanů se zdravotním postižením na 10 tis. obyvatel podle postižení

Druh postižení	Počet postižených na 10 tis. obyvatel
Zrakové postižení	57
z toho: těžce	16
Sluchově postižení	95
z toho: těžce	14,5
Poruchy řeči	57
Mentálně postižení	285
z toho: dospělí vyžadující ústavní péči	4,5
z toho: mládež vyžadující ústavní péči	10
Vady pohybového ústrojí	286
z toho: dospělí vyžadující ústavní péči	0,4
z toho: mládež vyžadující ústavní péči	1
Tělesné postižení dospělých s přidruženým mentálním postižením vyžadující ústavní péči	0,4
Tělesné postižení mládeže s přidruženým mentálním, popř. dalším postižením vyžadující ústavní péči	0,5
Smyslové postižení dospělých vyžadující ústavní péči	0,3
Vozíčkáři	33
Diabetici	505
z toho: na inzulínu	66
Duševně nemocní	95
Epileptici	133
Psoriatici	190
Chronicky nemocní toxikomani a alkoholici vyžadující ústavní péči	0,1
Poživatelé invalidního důchodu	400
Poživatelé částečného invalidního důchodu	111
Držitelé mimořádných výhod	
I. stupně	70
II. stupně	152
III. stupně	61
Chronicky nemocné děti	524

Zdroj: Vlastní zpracování

Dále je odhadováno, že se tento počet postižených lidí od roku 1997 příliš nezměnil. Vyspělým zemím s vysoce rozvinutou preventivní a léčebnou péčí se sice podařilo zlikvidovat nebo alespoň dostat pod kontrolu mnoho nemocí vedoucích k trvalému postižení, ale zároveň jsou nadále konfrontovány s jinými jejími velmi vážnými příčinami. Přes veškeré snahy tedy není patrné, že by se počet postižených snižoval, ale naopak má tendenci stagnovat, či dokonce nepatrně vzrůstat.

2.3 ZAMĚSTNÁVÁNÍ OSOB SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

Obecně přijímaným názorem většiny občanů je, že právo na práci či již reálná účast občana na pracovním trhu je jednou z nejdůležitějších podmínek naplnění kvality života. Jakkoliv mnozí z nás občas nad množstvím práce vzdycháme, uvědomujeme si, že bez práce, bez možnosti realizovat jejím prostřednictvím své dovednosti, schopnosti a představy, by se nám žilo daleko hůře. Občané se zdravotním postižením jsou skupinou, která ovšem uplatnění na trhu práce hledá čím dál obtížněji. Problémy při zaměstnávání občanů se zdravotním postižením nejsou výlučně záležitostí České republiky, nýbrž se jedná o celoevropský, či dokonce celosvětový problém. „Různé studie uvádějí až 50 % zcela ekonomicky neaktivních občanů se zdravotním postižením, další značná část patří mezi nezaměstnané.“²¹ Realitou v naší tzv. postmoderní společnosti je globalizace pracovního trhu, tlak na vysokou produktivitu práce, vysoká flexibilita zaměstnance i podnikatelského subjektu, vznik nových profesí a oborů doprovázených vytlačováním tradičních zaměstnaneckých pozic a vytlačování minoritních uchazečů na okraj. Nejčastěji diskriminovanou skupinou nezaměstnaných jsou dlouhodobě nezaměstnaní, z nich vedle Romů, osob nad 55 let a žen s malými dětmi, také lidé se zdravotním postižením. V posledních letech výrazně stoupá specifická míra nezaměstnanosti občanů se zdravotním postižením. „Jeden z posledních známých průzkumů uvádí, že v roce 2002 bylo evidováno 66 907 občanů se zdravotním postižením a specifická míra nezaměstnanosti činila neuvěřitelných 39,7 %.“²²

U zaměstnávání lidí se zdravotním postižením dochází k výrazné diferenciaci, protože zde hraje důležitou roli hned několik faktorů. Obecně nejrizikovějším faktorem je hloubka postižení, jeho specifický druh (kombinovaná, mentální) a nízká kvalifikace. K uvedeným faktorům přistupují obecná riziková hlediska, a těmi jsou vyšší věk uchazeče o práci a dostupnost pracovního místa. Je nepochybné, že snad nejdůležitějším předpokladem úspěšného zapojení na pracovním trhu je odpovídající a co nejvyšší kvalifikace občana se zdravotním postižením. Existuje skupina občanů se zdravotním postižením, která v důsledku vyššího vzdělání nachází uplatnění na otevřeném trhu práce relativně snadno, ale počet těchto občanů je stále neuspokojivý, neboť kvalifikace a vzdělání není zpřístupněno spravedlivě pro všechny. Zda dostane postižený člověk možnost studovat či se rekvalifikovat, záleží např. na přístupnosti dopravy či staveb, o čemž se zmíním v dalším textu. Specifická míra nezaměstnanosti u občanů se zdravotním postižením tvoří znepokojivě vysoké procento. Ačkoliv toto „numero“ nelze snížit na nulu, protože spouště lidem nedovoluje

²¹ KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 53. ISBN 80-244-1168-7.

²² KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 53. ISBN 80-244-1168-7.

jejich zdravotní stav pracovat, stát by se měl nadále pokoušet toto obrovské číslo zredukovat na minimum. Již provedené kroky, které jsou uvedené níže, očividně nestačí ke zvýšení zaměstnanosti.

Řadu práv a povinností souvisejících se zaměstnáváním osob se zdravotním postižením upravuje Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením je věnována celá třetí část, paragrafy 67 až 84. Hned v úvodu je uvedeno, že fyzickým osobám se zdravotním postižením se poskytuje zvýšená ochrana na trhu práce. Osobami se zdravotním postižením pro účely tohoto zákona se rozumí fyzické osoby, které jsou orgánem sociálního zabezpečení uznány plně nebo částečně invalidními, a osoby, které jsou rozhodnutím úřadu práce uznány zdravotně znevýhodněnými. Za zdravotně znevýhodněnou osobu se považuje fyzická osoba, která má zachovanou schopnost vykonávat soustavné zaměstnání nebo jinou výdělečnou činnost, ale její schopnost být nebo zůstat pracovně začleněna, vykonávat dosavadní povolání, využít dosavadní kvalifikaci nebo kvalifikaci získat jsou podstatně omezeny z důvodu jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

Úřad práce vede evidenci osob se zdravotním postižením, kterým poskytuje služby a zvýšenou pomoc podle tohoto zákona. Evidence obsahuje identifikační údaje o osobě se zdravotním postižením, údaje o omezeních v možnostech jejího pracovního uplatnění, údaje o právním důvodu, na základě kterého byla uznána osobou se zdravotním postižením, a údaje o poskytování pracovní rehabilitace. Další paragraf pojednává o právu na pracovní rehabilitaci, pod kterou se rozumí souvislá činnost zaměřená na získání a udržení vhodného zaměstnání osoby se zdravotním postižením. Zahrnuje zejména poradenskou činnost zaměřenou na volbu povolání, zaměstnání či jiné výdělečné činnosti a následnou teoretickou a praktickou přípravu pro nástup do práce. Zákon o zaměstnanosti předpokládá také zřizování chráněných dílen a chráněných pracovních míst, které zřizuje zaměstnavatel a umožňuje úřadům práce poskytnout na ně zaměstnavateli příspěvek.

Dále zákon upravuje některé práva a povinnosti zaměstnavatelů a jejich spolupráci s úřady práce. Zaměstnavatelé s více než 25 zaměstnanci v pracovním poměru jsou povinni zaměstnávat osoby se zdravotním postižením ve výši povinného podílu těchto osob na celkovém počtu zaměstnanců zaměstnavatele. Povinný podíl činí 4 %, přičemž forma jeho plnění je ponechána na vůli zaměstnavatele. Jedná se o možnost přímého zaměstnání občanů se zdravotním postižením v pracovním poměru, dále odebírání výrobků nebo služeb od zaměstnavatelů zaměstnávajících více než 50 % občanů se zdravotním postižením, zadávání zakázek těmto zaměstnavatelům, odebírání výrobků a služeb chráněných pracovních dílen a míst, odebírání výrobků nebo služeb od osob

se zdravotním postižením, které jsou osobami samostatně výdělečně činnými, a odvodem do státního rozpočtu. Jednotlivé způsoby lze samozřejmě i vzájemně kombinovat. „Výše odvodu do státního rozpočtu činí za každou osobu se zdravotním postižením, kterou by měl zaměstnavatel zaměstnat, 2,5násobek průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku. Výši průměrné mzdy vyhlásí ministerstvo na základě údajů Českého statistického úřadu sdělením uveřejněným ve Sbírce zákonů“.²³

Zaměstnavatelé jsou dále povinni informovat úřad práce o volných pracovních místech vhodných pro osoby se zdravotním postižením, rozšiřovat podle svých podmínek a ve spolupráci s lékařem závodní preventivní péče možnost zaměstnávání těchto osob, spolupracovat s úřadem práce při zajišťování pracovní rehabilitace a vést již zmíněnou evidenci zaměstnaných osob se zdravotním postižením.

Kromě práv a povinností upravuje zákon o zaměstnanosti také příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Zaměstnavateli zaměstnávajícímu více než 50 % osob se zdravotním postižením z celkového počtu svých zaměstnanců se poskytuje příspěvek na podporu zaměstnávání těchto osob jako částečnou kompenzaci zvýšených nákladů souvisejících s jejich zaměstnáváním. Náklady spočívají především v nutných organizačních, technických, personálních a přizpůsobovacích opatřeních, které zmírňují důsledky nižšího pracovního potenciálu těchto zaměstnanců. Podle zákona „náleží příspěvek zaměstnavateli měsíčně ve výši skutečně vynaložených mzdových nákladů na zaměstnance v pracovním poměru, který je osobou se zdravotním postižením, včetně pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, které zaměstnavatel za sebe odvedl z vyměřovacího základu tohoto zaměstnance, nejvýše však 8 000 Kč“.²⁴ Příspěvek poskytuje místně příslušný úřad práce, a to čtvrtletně zpětně na základě žádosti zaměstnavatele. Součástí žádosti o příspěvek je doložení celkového průměrného přepočteného počtu všech zaměstnanců, zaměstnanců, kteří jsou osobami se zdravotním postižením, a zaměstnanců, kteří jsou osobami s těžším zdravotním postižením. Dále je nutné uvést jmenný seznam všech zaměstnanců, jejich rodná čísla, data vzniku a skončení pracovního poměru, kód zdravotní pojišťovny a kompletně vynaložené mzdové náklady.

²³ Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, § 81.

²⁴ Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, § 78.

Mezi další podpůrné opatření patří i daňové úlevy, o kterých mluví Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Poplatníkům daně z příjmu fyzických a právnických osob „se daň za zdaňovací období snižuje o

- a) částku 18 000 Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením s výjimkou zaměstnance s těžším zdravotním postižením a poměrnou část z této částky, je-li výsledkem průměrného ročního přepočteného počtu těchto zaměstnanců desetinné číslo,
- b) částku 60 000 Kč za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením a poměrnou část z této částky, je-li výsledkem průměrného ročního přepočteného počtu těchto zaměstnanců desetinné číslo,
- c) polovinu daně vypočítané ze základu daně vykázaného z činností provozovaných poplatníky daně z příjmu právnických osob, zaměstnávajících nejméně 25 zaměstnanců, u nichž podíl zaměstnanců se zdravotním postižením činí více než 50 % průměrného ročního přepočteného počtu všech jejich zaměstnanců.

Pro výpočet slev podle písmene a) a b) je rozhodný průměrný roční přepočtený počet zaměstnanců se zdravotním postižením a pro výpočet slevy podle písmene c) je rozhodný průměrný roční přepočtený počet všech zaměstnanců poplatníka. Vypočtený podíl se zaokrouhluje na dvě desetinná čísla a výše uvedené částky se odečtou od vypočtené daně.²⁵

2. 4 PŘÍSTUPNOST STAVEB A DOPRAVY

Svoboda pohybu patří mezi základní lidská práva. Článek 14 Listiny základních práv a svobod říká, že „...svoboda pohybu a pobytu je zaručena. Volný pohyb je základní podmínkou aktivního zapojení člověka do života ve společnosti a vůbec – svoboda pohybu je pro všechny lidi předpokladem k dalším svobodám, jako je vzdělání, shromažďování, navazování partnerských vztahů, práce, léčení, kulturní a jiné společenské vyžití.“²⁶

Vyslovíme-li pojem „architektonické bariéry“, tak s vysokou pravděpodobností se mnoha lidem vybaví vozíčkář ve spojení např. se schody. Bariéry se však projevují nejen v každodenním životě lidí na vozíku, ale také u dalších skupin obyvatelstva. S bariérami se setkáme všude tam, kde nejsou zohledněny přirozené vývojové životní etapy každého z nás. Nejdříve se vyvíjíme v těle matky (která s námi musí zdolávat někdy příliš mnoho strmých schodů, i bez zábradlí), když

²⁵ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, § 35.

²⁶ KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 66. ISBN 80-244-1168-7.

se narodíme a začínáme poznávat svět (kočárek v dopravních prostředcích je pro jeho „řidiče“ slušným vzpěračským cvičením), přichází čas jít po svých (opět některé schody, které jsou příliš vysoké pro děti). Rosteme, studujeme, sportujeme, pracujeme. Někdy přijde úraz nebo nemoc, která nás krátkodobě či dlouhodobě nebo trvale vyřadí z běžného života a teprve teď si všimneme, jaký jiný rozměr dostává pár chybějících centimetrů nebo pár centimetrů navíc, jak významný je povrch dlažby apod. Pokud projdeme aktivními životními etapami bez zdravotní úhony, přichází zenit a seniorský věk, který je často spojený s přirozenou menší schopností rychlé reakce a orientace. Otázka stárnoucí populace je právě zvláště aktuální, neboť se u ní projevují přirozené důsledky snížení fyziologických funkcí. Podle stávající platné vyhlášky je „osobou s omezenou schopností pohybu a orientace osoba postižená pohybově, zejména osoba na vozíku pro invalidy, osoba postižená zrakově, osoba postižená sluchově, osoba pokročilého věku, těhotná žena, osoba doprovázející dítě v kočárku, osoba doprovázející dítě do 3 let, osoba doprovázející osobu s mentálním postižením.“²⁷

Jak lze vidět, omezená schopnost pohybu a orientace zasahuje poměrně široké spektrum lidí. Zahrnuje osoby, které z důvodu nemoci, úrazu nebo vrozeného stavu se mohou jen obtížně pohybovat, vidět, slyšet nebo vnímat. Dále také osoby, které mají schopnost pohybu a orientace jen dočasně či přechodně omezenou – pod tím si můžeme představit v podstatě cokoli od chvilkové nevolnosti, zlomené nohy (včetně nutnosti používat jednu nebo obě podpůrné hole) až po skutečnost, že máme malé dítě v kočárku či několik těžkých nákupních tašek nebo zavazadel. V praktickém životě tak de facto každý zažijeme určitý stupeň pohybového omezení. Do popředí se pak dostává tzv. univerzální plánování, které představuje snahu o vytváření bezbariérového prostředí pro všechny tak, aby byly budovy, komunikace, doprava, informační technologie, kulturní objekty ad. přístupné pro všechny životní situace člověka.

Existenci bariér si naplno uvědomíme až tehdy, začne-li se nás bezprostředně dotýkat.“ Zatímco lidé bez zdravotního postižení mohou vnímat bariéry spíše jako nepohodlí, u lidí s postižením dochází k omezování práva na svobodu pohybu v nejširším slova smyslu a také v řadě případů k ohrožení bezpečnosti, zdraví nebo života.“²⁸ Měli bychom si uvědomit, že lidé s postižením nechtějí nic navíc, chtějí jen to, co máme my ostatní – tedy svobodný přístup k informacím, do budov, bezbariérovou dopravu, přístup ke vzdělání apod.

²⁷ Vyhláška č. 369/2001 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících užívání staveb osobami s omezenou schopností pohybu a orientace.

²⁸ KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 67. ISBN 80-244-1168-7.

V současné době existuje v ČR platná legislativa, která má vzniku bariér předcházet. Nový stavební zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, již dnes nahrazuje 30 let starou normu č. 50/1976 Sb. Podle nového zákona „pod obecnými požadavky na výstavbu rozumíme obecné požadavky na využívání území a technické požadavky na stavby stanovené prováděcími právními předpisy a dále obecné technické požadavky zabezpečující užívání staveb osobami pokročilého věku, těhotnými ženami, osobami doprovázejícími dítě v kočárku, dítě do tří let, popřípadě osobami s mentálním postižením nebo osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace stanovené prováděcím právním předpisem.“²⁹ Nový stavební zákon ukládá subjektům zúčastněným v procesu výstavby postupovat při navrhování projektování staveb, při rozhodování o nich a při jejich realizaci tak, aby stavby mohly využívat také lidé s omezenou schopností pohybu a orientace. Mezi stavby podléhající režimu povinnosti zabezpečení bezbariérového užívání staveb patří např. byty zvláštního určení (tj. byty uzpůsobené životním potřebám lidí se zdravotním postižením) a stavby občanské vybavení, mezi něž řadíme nemocnice, úřady, hotely, kulturní zařízení apod. Problémem číslo jedna dnes tedy není nedostatek základní legislativy, ale fakt, že často není dodržována a neexistuje její důsledné dotažení v podobě adekvátních sankcí.

V posledních letech se sice situace velmi výrazně změnila, ale i nadále se setkáváme v různé míře s bariérami, kterými se nikdo nezabývá a nehodlá je řešit. Zdárným příkladem jsou úřady, které se snaží danou situaci řešit, ovšem málokdy jsou bezbariérové přístupy „dotáhnuté“ do konce. Existence samotné bezbariérové budovy sama o sobě nestačí k tomu, aby byla zajištěna jeho přístupnost. Není-li např. před úřadem dostatečný počet parkovacích míst pro imobilní občany, nevedou-li k úřadu bezbariérové komunikace a také bezbariérová doprava, je celé úsilí o přístupnost úřadu úspěšné jen zčásti. Bezbariérové přístupy do budov státních a veřejných institucí a služeb jsou kritickými místy infrastruktury a dopravních řetězců. Při zpřístupňování těchto budov je zanedbávána potřeba jejich propojení bezbariérovou pěší trasou či bezbariérovou dopravou v rámci obce/města. Přístupná dopravní infrastruktura je hlavní podmínkou pro zapojení osob se sníženou schopností pohybu a orientace do aktivního života a zvýšení jejich ekonomických aktivit včetně přístupnosti vzdělání jako podmínky pro získání kvalifikace či rekvalifikace.

Dostupnost dopravy v obcích i mimo ně je pro tyto občany nedostatečná. Připočteme-li k tomu i současný trend vedoucí k omezování dopravních spojů a místy až k útlumu veřejné autobusové a železniční dopravy, dostávají se tito lidé do vážných problémů. Většina populace řeší problémy s dostupností dopravy přesunem k osobní automobilové dopravě. Osoby se sníženou schopností pohybu a orientace tuto možnost často nemají, a tak dochází k jejich vyčleňování ze společnosti.

²⁹ Stavební zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu.

V rámci této kapitoly bych se ještě ráda pozastavila u jednoho důležitého momentu, a to u rozdílů mezi požadavky na zpřístupnění budov a infrastruktury u různých skupin osob se zdravotním postižením. Například pro osoby s postižením pohybového aparátu, ať již lidí na vozíku, uživatele jedné či dvou opěrných holí nebo lidí s dočasným omezením pohybu, je ideálním řešením prostředí bez schodišť, obrubníků a strmých ploch. Na druhou stranu tytéž prvky prostředí jsou velmi důležitými orientačními body pro lidi s jiným druhem zdravotního postižení, podle nichž s pomocí bílé hole udržují směr trasy a usnadňují bezpečnost jejich samotného pohybu. Tuto situaci zachycuje případ, který se odehrál v nejmenovaném českém městě, kde byly v průběhu jednoho víkendu odstraněny vysoké obrubníky v místě přechodů pro chodce na jedné z nejrušnějších křižovatek. Zdejší nevidomá starší paní poznala obvykle podle určitého místa (orientačního bodu), že se nachází před přechodem pro chodce, a ujištěním byl právě obrubník. Až do osudného dne tak vytvářel bezpečný prostor pro samostatné přecházení přes vozovku, což je u nevidomého člověka jedna z nejnáročnějších dovedností. Očekávaný obrubník však chyběl a v takových okamžicích stačí jen velmi málo, vteřina, půl metru a člověk se ocitne přímo v křižovatce. Snaha úřadu městského obvodu o vytvoření bezbariérového průjezdu křižovatkou pro vozíčkáře se sice cení, ale k neštěstí by nemuselo dojít, pokud by vykonavatelé postupovali podle platné legislativy a poradili se s odborníky. Věděli by totiž, že tyto situace se dají snadno vyřešit vytvořením přibližně dvoucentimetrového obrubníku, který ani vozíčkářům, ani starším lidem, ani maminkám s kočárky nepřekáží a pro nevidomé chodce představuje zásadní bezpečnostní a orientační informaci. Komunikace mezi lidmi navzájem hraje velmi důležitou a zásadní roli, a tak bychom ji neměli podceňovat.

3 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA ZÁKUP

Město Zákupy leží v lesnaté, k jihu otevřené krajině 7 km severovýchodně od Mimoně a 8 km od České Lípy. Městečko Zákupy se může pyšnit bohatou historií, významnými historickými a uměleckými památkami, kulturními tradicemi, krásnou přírodou, turistickými cíli a mnoha sportovními a stravovacími zařízeními. Zákupy se do podvědomí českých obyvatel dostaly zřejmě nejvíce díky Státnímu zámku Zákupy, jeho přiléhajícím parkům a sousoší Nejsvětější Trojice na náměstí. „Katastr Zákup vznikl spojením Zákup, Božíkova, Lasvic se Starým a Novým Šidlovem, Brenně, Veselí a Kamenice. Sousedí s katastry Dobranova, Vlčího Dolu (Česká Lípa), Provodína - Jestřebí, Bohatic, Velenic, Svojkova a Písečné.“³⁰

Zdroj: ŠIMEK, J. *Povídání o Zákupch*. Vladimír Němeček – nakladatelská a vydavatelská činnost, 2004.

Obr. 2 Mapa zákupského katastru

³⁰ ŠIMEK, J. *Povídání o Zákupch*. Vladimír Němeček – nakladatelská a vydavatelská činnost, 2004. S. 6.

3.1 ZÁKLADNÍ ÚDAJE

- oficiální název: Město Zákupy
- umístění: kraj Liberecký
- GPS: 50°41'03,67"S; 14°38'43,05"E
- obec s rozšířenou působností: Česká Lípa
- starostka: Miloslava Hudaková
- nadmořská výška: 265 - 270 m. n. m.
- nejvyšší bod zákupského katastru: Kamenický vrch 466 m, nyní ovšem těžbou kamene snížený pod 440 m
- nejnížší bod zákupského katastru: soutok Svitavy a Ploučnice 254 m. n. m.
- plocha: 32,27 km²
- katastrální plocha: 4 077 ha
- počet obyvatel: přibližně 2 800 obyvatel

Zdroj: ŠIMEK, J. Povídání o Zákupích. Vladimír Němeček – nakladatelská a vydavatelská činnost, 2004.

Obr. 3 Letecký pohled na Zákupy

„Zákupsko je prostoupeno pískovcovou Zákupskou pahorkatinou s nejvyšším bodem čedičovým Kamenickým vrchem.“³¹ Zákupská pahorkatina je součástí Ralské pahorkatiny, která patří

³¹ ŠIMEK, J. *Povídání o Zákupích*. Vladimír Němeček – nakladatelská a vydavatelská činnost, 2004. S. 6.

do oblasti Severočeské křídové tabule. Na mnoha místech se na povrch křídovými vrstvami prodraly sopečné hmoty. Na Zákupsku je to pískovcem provřelý čedič, který vytvořil vrcholky Kamenického vrchu, Velenického vrchu (417 m), Provodínských kamenů známých jako Spící panna (419 m) a Židovského vrchu (325 m) u Dobranova.

Pokud jde o půdní poměry, je zákupská oblast typickou oblastí půd podzolovaných hlinitých a hlinitopísčitých s několika lokalitami drobných vznikajících rašelinišť a oblastí půd jílovitých.

„Hlavním tokem zákupského katastru je říčka Svitava (Svitavka), pramenící na česko-německých hranicích. Vlévá se do Ploučnice jižně od Zákup v nejmenší nadmořské výšce katastru 254 m. n. m. Na zákupském katastru přijímá Svitava tři přítoky vesměs z levé strany - Kamenický (dříve Zlatý) potok u křižovatky silnic Zákupy - Kamenice - Velenice, Rybníční potok blízko koupaliště, které je jím napájeno, a Bohatický potok za železničním přejezdem u zastávky Božíkov. Okolím dolního toku Svitavy je poměrně bažinaté. Na katastru Zákup jsou 3 větší vodní plochy, a to koupaliště (Velký zákupský rybník), nad ním Malý zákupský rybník, zvaný Štefanův, a obnovený rybník v Nových Zákupích. Kromě toho se na zákupském katastru vyskytuje řada drobných rybníčků, a to nad zámekem, u koupaliště, v Božíkově i na úpatí Kamenického vrchu, kde se nacházejí dva rybníčky zvané Jezírka.“³²

3. 2 MĚSTSKÝ ZNAK

V roce 1541 byly Zákupy povýšeny na město a obdržely městský znak. „Na štítu modré barvy jsou umístěny odděleně dvě stříbrné čtyřhranné věže budované z kvádrů, každá s brankou bez vrat v přízemí a s obdélným, křížem děleným oknem v prvním patře. Nad cimbuřím se třemi stínkami jsou špičaté střechy „sivé barvy“ se zlatými makovicemi. Mezi věžemi se vznáší znak Berků z Dubé: zlatý štítek se dvěma černými, pokosem kosmo zkříženými ostrvemi, každá o šesti sucích střídavě.“³³

³² ŠIMEK, J. *Povídání o Zákupích*. Vladimír Němeček – nakladatelská a vydavatelská činnost, 2004. S. 6.

³³ ŠIMEK, J. *Povídání o Zákupích*. Vladimír Němeček – nakladatelská a vydavatelská činnost, 2004. S. 27.

*Zdroj: ŠIMEK, J. Povídaní o Zákupích. Vladimír Němeček
– nakladatelská a vydavatelská činnost, 2004.*

Obr. 4 Městský znak

3. 3 STRUČNÁ HISTORIE

Zákupy vznikly pravděpodobně ve 13. století v době tzv. kolonizace, kdy došlo k souvislému osídlení krajiny na dolním toku Svitavy a středním toku Ploučnice. Na místě nynějšího zámku stávala tvrz českého vladyckého rodu ze Smojna. Podél Svitavy pod panským sídlem se rozkládala osada obývaná Čechy z vnitrozemí, známá jako Česká Ves. V oblasti kolem dnešního náměstí bývala další osada, osídlovaná zvenčí Němci. Obě sídla se záhy spojila v městečko, jehož české jméno Zákupy je připomenuto roku 1315. „Původní český název Zákupí se odvozuje od zákupného práva, jež předpokládalo smlouvu mezi majitelem půdy a osídlencem, který získával neobdělanou půdu s některými výsadami (např. lhůta na placení dávek). Majitel půdy dostával ihned určitou náhradu za poskytnutou půdu a zároveň mu nadále zůstává vlastnické právo.“³⁴ V roce 1378 se poprvé objevuje vedle jména Zákupy také německý název Richinstat, později Reichenstadt a konečně Reichstadt. V témže roce se Zákupy uvádějí jako městečko, ve kterém byla tvrz, pod ní zřejmě kostel, zničený za husitských válek, a obydlí osady. Po pánech ze Smojna se majiteli stali Vartenberkové a dále Berkové z Dubé, za jejichž vlády dochází po husitském ničení k velkému rozvoji Zákup. Například roku 1458 byl již na dnešním místě znovu vybudován kostel a také škola.

³⁴ ŠIMEK, J. *Povídaní o Zákupích*. Vladimír Němeček – nakladatelská a vydavatelská činnost, 2004, S. 24.

V roce 1541 získali Zákupy od Ferdinanda I. městský znak, od roku 1570 jsou již zaznamenána jména starostů, vznikly první řemeslnické cechy a špitál. V roce 1573 se zde konalo církevní shromáždění k ochraně katolické církve. Roku 1586 Rudolf II. potvrdil městský charakter Zákup a znak a udělil městu pečeť s právem pečetit zeleným voskem. Na pečeti bylo použito téhož symbolu jako v městském znaku.

Za třicetileté války bylo město několikrát drancováno. Od Berků koupil Zákupy roku 1612 Jan Novohradský a dalším majitelem se stal vévoda Jindřich Julius Sasko-Lauenburský, za jehož vlády v létě 1658 neúspěšně povstali poddaní. Jeho syn Julius František dal vystavět Kapucínský klášter jako dík za záchranu v turecké válce. Dále nechal přestavět v barokním slohu zámek, rozšířený o předzámčí, hospodářský dvůr, pivovar i rozsáhlý park, v němž mezi léty 1680–1690 vznikly krásné dvoustupňové terasy se schodištěm, vodními kaskádami, nikami a karyatidami. Dědičkou panství se stala Anna Marie Františka, provdaná za velkovévodu toskánského. Po rozvodu s manželem učinila Zákupy svým sídlem a postarala se o rozšíření města. Díky její zásluze vzniklo např. sousoší Nejsvětější Trojice a projevila se opravdu jako humánní člověk, jelikož poskytovala obživu svým poddaným. Roku 1741 zdělila zámek její dcera Marie Anna, provdaná za Ferdinanda Bavorského. Po dalších třicet let patřily Zákupy rodu Bavorskému.

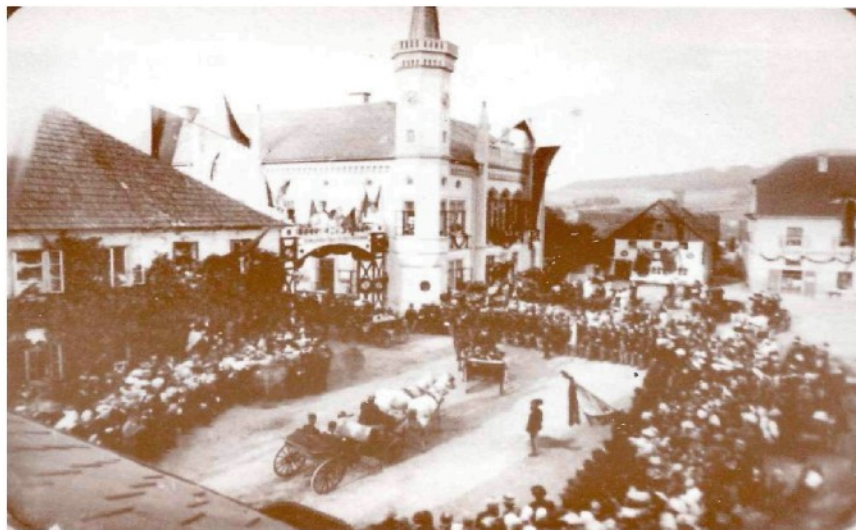

Zdroj: ŠIMEK, J. Povídání o Zákupech. Vladimír Němeček – nakladatelská a vydavatelská činnost, 2004.

Obr. 5 Radnice a morový sloup v polovině 19. století

Roku 1775 propuklo na panství opět nevolnické povstání a hospodářství začalo stagnovat. V roce 1788 zakoupil předzámčí J. J. Leitenberger a zřídil zde textilní manufakturu, kterou později přenesl do Nových Zákup a vytvořil zde velký prosperující textilní závod.

Za napoleonských válek byly Zákupy obsazeny francouzským a pak i ruským vojskem. Roku 1815 se stal Napoleonův syn František Josef Napoleon, zvaný Orlík, vévodou zákupským, ale nikdy Zákupy nenavštívil. Zemřel roku 1832 a Zákupy se staly definitivně majetkem císařského habsbursko-lotrinského rodu. Poté byl zámek určen za letní sídlo excísaře Ferdinanda V. Dobrotivého, který zahájil náročné přestavby ve stylu druhého rokoka. V roce 1848 měly Zákupy svoji vlastní poštu, 283 domů, pivovar, vinopalnu, vrchnostenský dvůr, cihelnu, dva mlýny a pilu.

Zdroj: ŠIMEK, J. Povídání o Zákupích. Vladimír Němeček – nakladatelská a vydavatelská činnost, 2004.

Obr. 6 Vítání císaře Františka Josefa I. při císařských manévrech

V roce 1850 založil Ferdinand Leitenberger v Zákupích první hasičský spolek ve střední Evropě. O pár let později byla postavena nová radnice, město začalo používat telegraf a stalo se dostupné pomocí vlaku. „Roku 1884 vznikla Heldova továrna na papírové zboží. V roce 1903 byla postavena škola, ze které je dnes zdravotní středisko. Telefon je v Zákupích od roku 1909, elektřina od roku 1913.“³⁵

I s hlavami států měly Zákupy své zkušenosti. V letech 1778 a 1779 tudy projížděl císař Josef II. V roce 1876 se na zámku sešel František Josef I. s carem Alexandrem II., aby dohodli ruské

³⁵ ŠIMEK, J. *Plán komplexního rozvoje cestovního ruchu a kultury v Zákupích*. 2007. S. 8.

nezasahování při rakouském pronikání na Balkán. Císař František Josef I. navštívil Zákupy ještě jednou, a to v roce 1899 při velkých manévrech. 1. července 1900 se v zámecké kapli konala svatba následníka trůnu Františka Ferdinanda d'Este s hraběnkou Žofií Chotkovou.

Dále v bodech:

- 1919 – v kapucínském klášteře otevřena česká škola
- 1923 – škola přestěhována do předzámčí, vznik českého ochotnického spolku
- 1930 – zahájena výroba aut značky Gatter – zánik v 1933
- 1938 – Zákupy obsazeny německými vojsky
- 1945 – průjezd sovětské hlídky a 28. armády 1. ukrajinského frontu
- 1947 – založeny první výsadkové jednotky Československé armády v Nových Zákupích
- 1949 – vznik Velkovýkrmnů Zákupy, které převzaly do své správy hospodářské budovy
- 1964 – otevřena nová škola na nově vznikajícím sídlišti
- 1968 – nastěhování sovětských vojáků – poslední odešel 1991
- 1971 – obdržel opět statut města
- 1991 – otevřen Kulturní dům
- 1994 – přidělen městský prapor, navržený J. Šimkem
- 1995 – zahájena plynofikace města
- 1997 – 1. ročník Zákupských slavností
- 2001 – po opravách otevřen zámecký anglický park, rekonstrukce a dostavba školy na sídlišti

3. 4 VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI

Patrně nejstarší všeobecně známou osobností, kterou možná Zákupy poznaly, byl Jan Roháč z Dubé, když v květnu 1426 táhl s vojskem od Mimony na Českou Lípou. V 17. století žili v Zákupích Vilém Haubner a Karel Eichler, kteří byli varhaníky u sv. Tomáše v Praze. Zákupský rodák Michael Angstenberger (1717-1789) – zpěvák a skladatel, působil hlavně ve Vídni a v Karlových Varech. „Vynikající klavíristka Kateřina Koželuhová (1785-1858), v Evropě známá pod uměleckým jménem Cibbini, trávila každoročně mnoho měsíců v Zákupích na dvoře excísaře Ferdinanda Dobrotivého.“³⁶

Jméno Zákup proslavili i výtvarníci. František Liebich, narozený 1778 v zákupském mlýně, obdržel od malířské akademie v Praze zlatou medaili za dílo Amor a Psyché. Nelze opomenout

³⁶ ŠIMEK, J. *Povídání o Zákupích*. Vladimír Němeček – nakladatelská a vydavatelská činnost, 2004. S. 58.

období 1850-53, kdy na restauraci zámku pracovali vynikající umělci Vilém Kandler (výzdoba kaple), Jan Quast (malby na skle), řezbář a sochař Jan Levý, kameník J. Effenberger a především znamenitý představitel českého malířství poloviny 19. století Josef Navrátil, který se svými pomocníky vyzdobil 20 zámeckých pokojů historickými a žánrovými obrazy či ornamenty a alegoriemi.

Z oblasti vědy je třeba se zmínit o astronomu a přírodovědci Janu Karlovi Rosti, který v roce 1717 zřídil v Zákupích meteorologickou stanici.

V historii zmíněný Ferdinand Leitenberger byl velmi schopným konstruktérem – obdržel patent na nový typ soustruhu. V letech po první světové válce se v Zákupích usadil František Zenker, který byl rakousko-uherským vysokým státním úředníkem a roku 1912 se stal rakouským ministrem orby (dnes bychom řekli ministr zemědělství).

Jistě významnou osobností byl geniální teolog a duchovní učitel ThDr. P. Hermann Schmid, který se 28. 7. 1907 narodil v Nových Zákupích a v Zákupích žil do roku 1928, kdy začal studovat v Praze. V roce 1942 sloužil v zákupském kostele svoji primiční mši. Za nacistů byl pronásledován pro jeho přátelství k Čechům a jako „poctivý kněz“ zavrhován za komunistů.

8. září 1919 se v Zákupích narodila Marie Magdalena Františka Sokolová, která odešla studovat do Ženevy a po únoru 1948 se již do rodného domova nevrátila. V Paříži se setkala se svým budoucím manželem, který pracoval v Mezinárodním měnovém fondu, na jehož založení se za Československo podílel. V USA se Meda Mládková zabývala uměním a vytvořila velikou sbírku výtvarných děl. V roce 1989 se vrátila do Československa a pracovala v Občanském fóru. Založila Nadaci Jana a Medy Mládkové.

Vedle hlav států, umělců a vědců poznaly Zákupy i příbuzné slavných osobností naší historie. V květnu 1869 tu pobývala z neznámých důvodů dcera Karla Havlíčka Borovského Zdenka. „Po 2. světové válce v Zákupích žil i zemřel poslední vnuk Boženy Němcové Jaroslav Němec. František Mazánek, žijící v Zákupích v 60. letech, byl synovcem Petra Bezruče. V poválečných letech tu vystupoval a dokonce si zahrál fotbal Vlasta Burian.“³⁷

³⁷ ŠIMEK, J. *Povídání o Zákupích*. Vladimír Němeček – nakladatelská a vydavatelská činnost, 2004. S. 59.

3. 5 VÝZNAMNÉ UDÁLOSTI V OBCI

„Neopominutelnou součástí novodobé historie Zákup se staly v posledních letech Zákupské slavnosti, věnované každoročně kulatému výročí některé významné události z historie Zákup (výročí stavby radnice, vybudování sousoší Nejsvětější Trojice, výročí zákupského školství, výročí císařských manévru za účasti císaře Františka Josefa I., sté výročí sňatku arcivévody Ferdinanda d'Este, 460. výročí povýšení Zákup na město atd.).“³⁸ Jsou to třídní slavnosti, které se pravidelně konají druhý víkend v září a jsou garantovány městem. Město dále pořádá Městský karneval a vánoční koncert v místním kostele.

Ve městě pracuje velmi aktivní Divadelní spolek „Havlíček“ s více než osmdesátiletou tradicí, který se pravidelně účastní regionálních a národních přehlídek a získal již řadu ocenění. Mimo jiné zde existuje tělovýchovná jednota, hasičský sbor, baráčníci, Klub žen s Levicovým klubem žen, zahrádkáři, chovatelé drobného zvířectva, myslivci a rybáři.

3. 6 ŠKOLSTVÍ

Zdroj: ŠIMEK, J. *Povídání o Zákupch*. Vladimír Němeček – nakladatelská a vydavatelská činnost, 2004.

Obr. 7 Pohled na základní školu

³⁸ ŠIMEK, J. *Plán komplexního rozvoje cestovního ruchu a kultury v Zákupch*. 2007. S. 11.

Základní a mateřská škola Zákupy

Školní 347, 471 23 Zákupy

Telefon : 487 883 841

E-mail: zszakupy@iol.cz

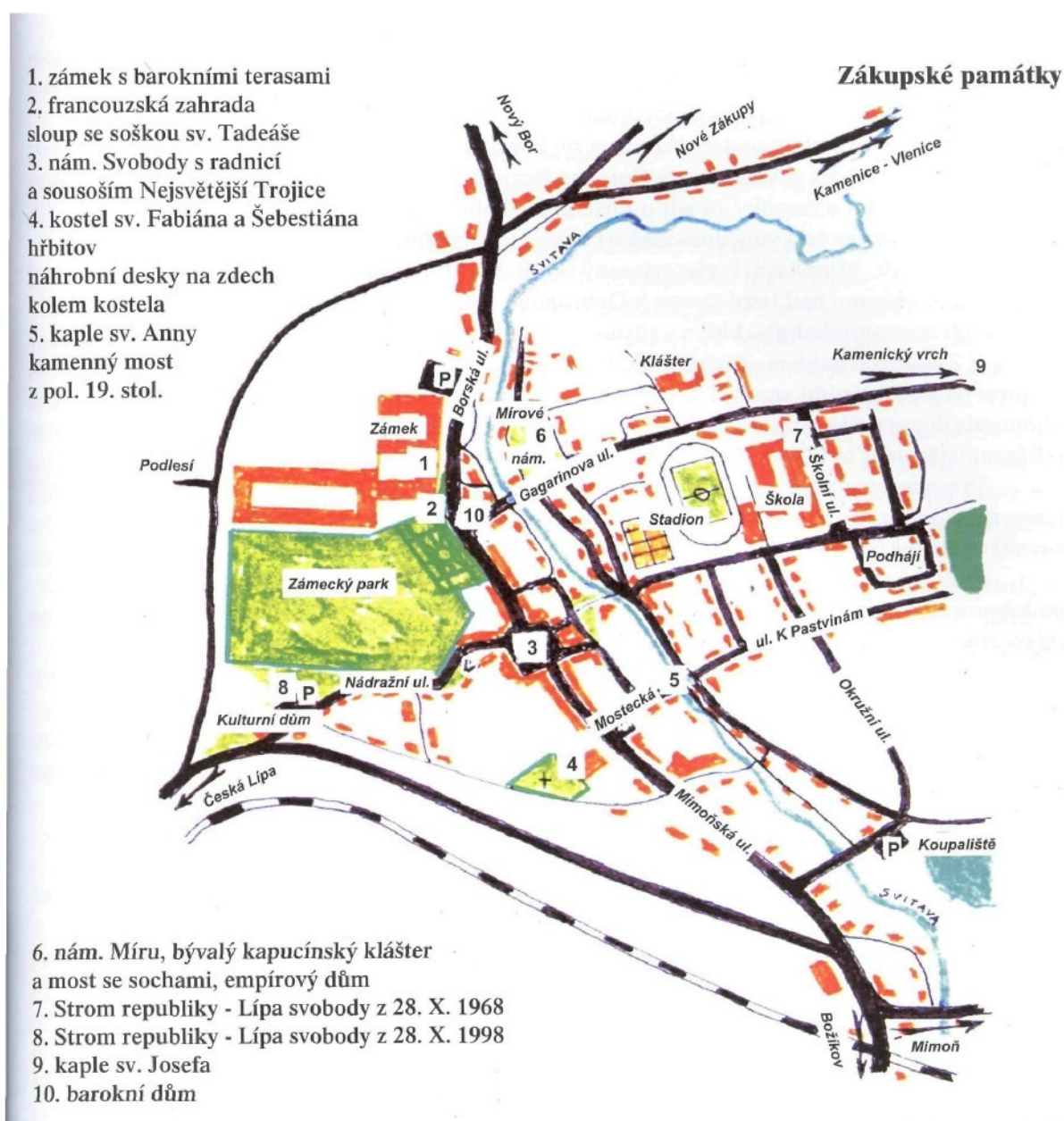
„ZŠ a MŠ Zákupy je příspěvková organizace s právní subjektivitou, jejichž součástmi jsou základní škola, mateřská škola, školní družina, školní jídelna, turistická ubytovna a sportovní hala. Po dokončení rekonstrukce školy v roce 2002 byl dán do provozu sportovní areál s novou sportovní halou, stadionem, fit centrem a tenisovými kurty. Celoročně je při ZŠ a MŠ v provozu ubytovna, jejíž kapacita je 46 míst ve 2-3 lůžkových pokojích. Strava je zajištěna ve školní jídelně. Mateřská škola je součástí integrované školy s právní subjektivitou a vznikla sloučením ZŠ a MŠ. Kapacita základní školy je 450 žáků, mateřské školy 60 dětí, školní družiny 30 žáků, školní jídelny 450 jídel a turistické ubytovny 54 lůžek.“³⁹

V Zákupích dále funguje Tělovýchovná jednota Zákupy (IČO 48282766), která je registrovaná na Ministerstvu vnitra ČR od 18.6.2004. Tělovýchovnou jednotu vede 9-tičlenný výkonný výbor, v jehož čele je předseda p. Miloš Machačka. Skládá se z 5 oddílů: oddíl fotbalu, volejbalu, stolního tenisu, horolezectví a Asociace sportu pro všechny.

³⁹ Oficiální stránky Města Zákupy. Dostupný z <<http://www.zakupy.cz/>>.

4 NEJVĚTŠÍ ATRAKTIVITY ZÁKUP

Přehled nejvíce atraktivních objektů v Zákupích, které rozhodně stojí za návštěvu a obdiv turistů, poskytuje níže uvedená mapa. Zákupy jsou relativně malé, ale velmi půvabné městečko, jehož pamětihodnosti si lze v klidném tempu prohlédnout za necelý den.

Zdroj: ŠIMEK, J. Pověstí o Zákupích. Vladimír Němeček – nakladatelská a vydavatelská činnost, 2004.

Obr. 8 Zákupské pamětihodnosti

4. 1 ZÁMEK

Nejznámější památka, díky které jsou Zákupy hojně navštěvovány, je Státní zámek Zákupy. První zmínky o zámku pocházejí z poloviny 14. století, kdy na místě nynějšího zámku stávala gotická tvrz, kterou vlastnili rytíři ze Smojna. Od roku 1369 patřil zámek pánům z Vartenberka, kteří ho na konci 15. století prodali Berkům z Dubé a Lipé. Ti nechali na místě vyhořelé tvrze vybudovat čtyřkřídlý renesanční zámek, který roku 1573 znovu vyhořel. V roce 1612 byl zámek postoupen rodu Novohradských z Kolovrat a roku 1632 sňatkem přešel do majetku rodu sasko-lauenburského, jejímž největším představitelem byl Julius František. Ten dal zámek rozšířit a přestavět z původního renesančního slohu do barokního. Po jeho smrti zdědila zámek dcera Anna Marie Františka, která se zasloužila např. o stavbu morového sloupu na náměstí. Díky jejímu druhému sňatku se od roku 1697 stal zámek s panstvím majetkem toskánským. Roku 1805 byl zámek se statky postoupen rakouskému císařskému domu a roku 1818 se zámek dostává do podvědomí díky Napoleonovu synu Orlíku. Ten však své panství nikdy nenavštívil a po jeho smrti přešel zámek s panstvím znovu do rukou císařské rodiny, konkrétně do osobního majetku Ferdinanda V., tzv. Dobrotivého.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 9 Nádvoří zákupského zámku

Roku 1918 převzal objekt zámku a hospodářského komplexu se třemi nádvořími a 188 místnostmi Československo. Za první světové války byl v zámku lazaret, poté se stal státním majetkem. Od roku 1951 se na zámku konají pravidelné prohlídky. V roce 1953 převzal dvůr Státní statek Zákupy. Od roku 1977 probíhala rekonstrukce a zámek byl opět otevřen roku 1985 s prohlídkovým okruhem. Roku 1997 byla zrekonstruována voliéra a zahájena postupná oprava předzámčí. Od 1. ledna 2002 byl zámek prohlášen národní kulturní památkou. Velkolepý hospodářský dvůr na svou obnovu teprve čeká.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 10 Francouzský park

Po stránce architektonické je umělecky cennější než budova zámku spíše raně barokní objekt hospodářských budov, mezi které se řadí hospodářský dvůr a vstupní brána do prvního nádvoří. Autorem díla je pravděpodobně G. Broglio, který se účastnil přestavby zámku v 17. století. Zámek se však může pyšnit svými interiéry, především zámeckou kaplí ozdobenou okenními malbami J. Z. Quasta, štukami V. Levého, obrazy V. Kandlera a sochařskou výzdobou P. Bonaniho a K. Svobody. Nejcenějším uměleckým dílem zámku jsou nástěnné malby J. Navrátila, který zde se svým týmem pracoval v polovině 19. století. Dále rozhodně stojí za zmínku slavnostní jídelna, přijímací salónek, hudební salónek, herna, ložnice císaře, salónek se sbírkou porcelánu či modrá jídelna.

Na místě nynější budovy předzámčí s věží za první zámeckou bránou stával dříve dřevěný kostel. K zámku náleží velký park tvořený z udržované francouzské zahrady s překrásnými, bohužel dnes těžce poškozenými, terasami se schodišti, s výklenky zdobenými karyatidami, a z nově zrekonstruovaného anglického parku. „Celý barokní historický zákupský areál doplňuje ještě věž neznámého původu za zámkem, kaple sv. Josefa na úpatí Kamenického vrchu z roku 1698, situovaná přesně v kolmici na východní stranu zámku, a Kapucínský klášter na levém břehu Svitavy.“⁴⁰

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 11 Anglický park

4. 2 KAPUCÍNSKÝ KLÁŠTER

Základní kámen Kapucínského kláštera a kostela byl položen 24. 4. 1681. Roku 1684 byl vysvěcen. Je architektonicky nezajímavý, řadová architektura je záměrně konzervativní a jednoduchá, ale navýsost originální – vyjadřovala totiž atmosféru žebravých řádů (chudoba a prostota). V kostele jsou krypty, kde jsou pohřbeni řeholníci.

⁴⁰ ŠIMEK, J. *Povídání o Zákupech*. Vladimír Němeček – nakladatelská a vydavatelská činnost, 2004. S. 62.

4.3 SOUSOŠÍ NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE

Nejcennější sochařskou památkou Zákup, která patří mezi nejkrásnější a největší svého druhu ve střední Evropě, je barokní Trojiční (morový) sloup - sousoší Nejsvětější Trojice na náměstí Svobody z roku 1708. Bylo vytvořeno podle vzoru vídeňského sousoší sochařem a kameníkem Dubkem na objednávku velkovévodkyně Anny Marie Františky z Toskány. Pískovcové dílo má trojúhelníkový půdorys, je vysoké 14 metrů a v horní části má tvary kupících se oblaků („obláčkový obelisk“). Dále je ozdoben množstvím ornamentů, plastik a třemi figurálními reliéfy Svatých. Na vrcholu je skupina Nejsvětější Trojice s velkým kovovým křížem. Celá skulptura má 20 soch a tři malé vodní nádrže ve tvaru mušle. Sousoší bylo zrestaurováno v roce 2007.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 12 Sousoší Nejsvětější Trojice, napravo od sloupu bývalý klášter

4.4 BÝVALÝ KLÁŠTER MILOSRDNÝCH SESTER SVATÉHO KARLA BOROMEJSKÉHO

Na západní straně náměstí stojí budova bývalého kláštera milosrdných sester sv. Karla Boromejského, vystavěná roku 1865. „Vyskytovala se zde škola a penzionát dívek s výukou

němčiny a ručních prací. Základní škola zde působila v letech 1946–1963 a dnes tu funguje pošta.⁴¹

4. 5 RADNICE

„Na severu ohraničuje náměstí Svobody budova radnice, která byla postavena na místě staré budovy (se základním kamenem z roku 1417) roku 1867 v pseudogotickém slohu s cimbuřími a okny tudorovské gotiky. Na střechě radnice je umístěn hodinový velký cymbál z roku 1589.“⁴² V budově radnice je umístěno informační centrum, kde je možno získat propagační a informační materiál včetně videokazet, publikace J. Šimka „Povídání o Zákupech“, pohlednic, plánu města apod.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 13 Sousoší Nejsvětější Trojice, nalevo radnice

⁴¹ ŠIMEK, J. *Plán komplexního rozvoje cestovního ruchu a kultury v Zákupích*. 2007. S. 6.

⁴² ŠIMEK, J. *Plán komplexního rozvoje cestovního ruchu a kultury v Zákupích*. 2007. S. 6.

4. 6 KOSTEL SVATÉHO FABIÁNA A ŠEBESTIÁNA

Původně gotický kostel sv. Fabiána a Šebestiána pochází pravděpodobně už z roku 1458. V letech 1550-62 byl rekonstruován. V roce 1863 byl kostel přestavěn do současné pseudogotické podoby. Jde o síňové trojlodí dělené pilíři bez triumfálního oblouku a s hranolovou věží v severozápadním rohu kostela. V kostele je relikvie sv. Felixe, figurální náhrobníky ze 16. století, náhrobky ve zdi kolem kostela jsou z let 1588, 1644, 1730, 1745, 1754 a nesou převážně české, dnes již téměř nečitelné nápisy. Železný kříž na střeše má letopočet 1560. V kryptě kostela je pohřbeno 23 příslušníků rodu Berků a velkovévodkyně Anna z Toskány s manželem. U hlavního oltáře jsou mramorové náhrobky Zbyňka Berky, jeho paní a synů. „U mariánského oltáře najdeme kamenný reliéf paní Aliny Chvalkové s českým nápisem z roku 1578. Interiér kostela je dobře zachovaný a za prohlídku stojí i okolní hřbitov s náhrobky několika významných zákupských občanů a hroby obětí 1. a 2. světové války.“⁴³

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 14 Kostel sv. Fabiána a Šebestiána

⁴³ ŠIMEK, J. *Plán komplexního rozvoje cestovního ruchu a kultury v Zákupích*. 2007. S. 6.

4. 7 KAPLE SVATÉ ANNY

V roce 1680 byla na tzv. morovém hřbitově, který stával u dnešního kamenného mostu přes Svitavu, postavena kaple sv. Anny. U této kaple stojí již zmíněný most, který je vyzdoben částečně poškozenými sochami.

„Další sochařská výzdoba Zákup v převážné části neexistuje či je silně poškozena a přenesena na bezpečnější místo. Za zmínku jistě stojí sloup se soškou sv. Tadeáše z roku 1707, který stával u koupaliště a dnes je postaven v rohu francouzské zahrady.“⁴⁴

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 15 Kaple sv. Anny

4. 8 KAPLE SVATÉHO JOSEFA

Umístění této kaple velmi dobře popisují historické materiály, které doslova uvádí: „Od kapucínského kláštera vede k východu tzv. kostelíčková cesta mezi poli vzhůru ke kapli

⁴⁴ ŠIMEK, J. *Plán komplexního rozvoje cestovního ruchu a kultury v Zákupích*. 2007. S. 6.

sv. Josefa, která stojí na lesnatém svahu pod Kamenickým kopcem.⁴⁵ Kaple byla založena vévodkyní Annou Marií Františkou Toskánskou v roce 1698. O pár let později nechala Anna přistavět druhou budovu, která v 19. století prošla dalšími stavebními úpravami a dohromady s kaplí vytváří tvar kříže. Uvnitř kaple se nachází polokruhový, na postavy bohatý obraz, který údajně znázorňuje majitele zákupského zámku z rodu Berků. Kaple byla po velmi dlouhou dobu uzavřena, a tak začalo její postupné chátrání. „Od roku 1970 byla dána kaple do trvalého užívání Mysliveckému sdružení Zákupy, za jehož držení byl objekt devětkrát vykraden a poničen. Viníci však nikdy nebyli dopadeni. Dohodou o zrušení práva užívání z roku 1998 přešel celý objekt do vlastnictví českého státu a v současnosti se jedná o prodeji kapličky soukromé osobě.“⁴⁶

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 16 Kaple sv. Josefa na Kamenickém vrchu

⁴⁵ Tabule „Naučná stezka – Kaple sv. Josefa“.

⁴⁶ Tabule „Naučná stezka – Kaple sv. Josefa“.

4. 9 LIDOVÁ ARCHITEKTURA

V Zákupích najdeme rovněž řadu lidových staveb a stavebně cenných domů s barokními, empírovými a secesními znaky. V seznamu památek je zapsáno devět měšťanských domů a chalup, které stojí především na tzv. Malé Straně, což je dnešní Nábřežní ulice.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 17 Nábřežní ulice s lidovou architekturou

4. 10 PAMÁTKY PŘÍRODOVĚDNÉ

V rámci největších atraktivit v Zákupích bych chtěla připomenout i pamětihodnosti z oblasti přírodovědné. Na severovýchodním úbočí Kamenického vrchu v údolí Kamenického potoka vyvěrají železité prameny, dříve opatřené sochařskou a kamenickou výzdobou, které se dnes postupně alespoň částečně obnovují v rámci naučné stezky. V bývalém lomu na Kamenickém vrchu lze pozorovat strukturu čediče, která se velmi podobá Panské skále u Kamenického Šenova. Památkou je v podstatě i naučná stezka „zachycující na mnoha panelech přírodní i historické zajímavosti míst, kterými prochází. Jsou zde obnoveny staré kapličky, boží muka a prameny.“⁴⁷

⁴⁷ ŠIMEK, J. *Plán komplexního rozvoje cestovního ruchu a kultury v Zákupích*. 2007. S. 6.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 18 Počátek naučné stezky pod Kamenickým vrchem

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 19 Pramen Tří svatých na naučné stezce

4. 11 KOUPALIŠTĚ ZÁKUPY

Zákupské koupaliště se nachází na jižním okraji města. Provozní doba koupaliště je od května do září, přímo u koupaliště se rozkládá rozsáhlé parkoviště. Vstup do vody je možný po celém obvodu vodní plochy, pro neplavce a malé děti se však doporučuje pozvolný přístup z písčité pláže. Koupaliště nabízí široké možnosti odpočinku, a to na pláži nebo na trávníku, na slunci nebo ve stínu stromů. Mezi atrakce patří 9 m vysoký a 95 m dlouhý tobogán. K dispozici je hřiště na plážový volejbal, sprchy se studenou vodou, toalety, převlékárny a místnost první pomoci. Občerstvení poskytuje restaurace v horní části areálu a stánek na pláži. Pro zájemce o ubytování existuje možnost stanování, přenocování v dřevěných chatkách nebo kempování s vlastním karavánem.

Zdroj: ŠIMEK, J. Povídaní o Zákupích. Vladimír Němeček – nakladatelská a vydavatelská činnost, 2004.

Obr. 20 Koupaliště v roce 1936

Zdroj: ŠIMEK, J. Povídaní o Zákupích. Vladimír Němeček – nakladatelská a vydavatelská činnost, 2004.

Obr. 21 Koupaliště dnes

4. 12 EDUARD HELD MUSEUM

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 22 Interiér Heldova muzea

Na východní straně náměstí stojí soukromá expozice historie výroby masopustního a karnevalového zboží společnosti PVO s. r. o. Zákupy. Počátky této firmy hledejme v roce 1880, kdy Eduard Held zakládá v Zákupích živnost na sběr starého papíru a hadrů. V hlavní budově na náměstí vyrábí vánoční zboží, jako jsou girlandy, masky, konfety a serpentýny. Firma vyrábí i během 1. světové války, kdy přistavuje další dílny a sklady na hotové výrobky. „Slibný rozvoj závodu přerušila 2. světová válka, během níž se ve firmě vyráběla izolace pro námořní plavidla a ponorky. Po válce opět nastává úspěšný provoz, vyrábí se hlavně „májové zboží“, ročně například okolo 1 mil. národních mávátek a 600 tis. lampionů.“⁴⁸ Listopadové události roku 1989 vedou k rozprodeji jednotlivých provozů, kdy je firma nabízena k přímému prodeji nebo i k prodeji ve veřejné dražbě. V roce 1994 kupuje omezený provoz současná firma, která se snaží navázat na tradice zakladatelské firmy. Muzeum je otevřeno celoročně, prohlídky jsou po dohodě možné v libovolný čas.

⁴⁸ Oficiální stránky společnosti PVO s. r. o. Zákupy. Dostupný z <<http://www.pvozakupy.cz/>>.

5 ANALÝZA OBJEKTŮ Z HLEDISKA DOSTUPNOSTI

Tato kapitola je věnována podrobné analýze jednotlivých zařízení cestovního ruchu z hlediska tělesně postižených. Zaměřuji se především na lidi s vadami pohybového ústrojí, kteří se mohou pohybovat pouze za pomoci mechanického či elektrického vozíku spolu s přispěním asistence, a na zrakově postižené.

5.1 ZÁMEK ZÁKUPY

Zámek Zákupy není bezbariérová památka. Bezbariérový pohyb je možný pouze v prostorách francouzského parku a obnoveného anglického parku na jih a jihozápad od zámku, ovšem až po překonání čtyř schodů při vstupu. Parky mají dva další vchody, které by nekomplikovaly přístup tělesně postiženým, ty jsou ale běžně za normálních okolností uzavřené. V případě zájmu však zámek nabízí možnost zapůjčení klíčů od vrat pro usnadnění vstupu. V areálu parků se nachází hospodářský dvůr a skleník, které jsou pro veřejnost nepřístupné.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 23 Uzamčená vrata do parku - od autobusové zastávky

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 24 Uzamčená vrata do parku - od Motorestu u Sherifa

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 25 Vstup do parku a příchod k zámku

K samotnému zámku vede kostkami vydlážděná a mírně stoupající cesta, na které vozíčkáři zajisté uvítají nezbytnou pomoc asistence. V příkopu před zámkem se nachází zoo-koutek s jedním medvědem hnědým, pojmenovaným Medoušek, kterého lze snadno pozorovat před vstupem na zámecké nádvoří. Přímo v zámku je možné bez pomoci asistence nahlédnout pouze do zámecké černé kuchyně, která je umístěna v jedné z místností v 1. nadzemním podlaží (= přízemí) severního křídla.

Pokud je vozíčkář v doprovodu s asistencí, která mu pomůže „zdolat“ schody vedoucí do 2. patra (schody při vstupu + schody do předkaplí + schody do 2. patra = celkem 40 schodů), kde se nachází zpřístupněné pokoje, je další prohlídka již bezbariérová. Vozíčkáři se nemusí obávat žádných prahů nebo jiných překážek, jelikož je na podlaze v celé expozici umístěn koberec. Přístup do zámecké kaple z předkaplí vyžaduje zdolání dalšího schodiště (12 schodů).

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 26 Schodiště vedoucí z předkaplí do 1. patra

Raritou zákupského zámku je osobní výtah, který v roce 1718 nechala instalovat Anna Marie Františka. V té době patřil k nejstarším osobním výtahům ve střední Evropě. Původně ruční výtah byl v roce 1870 zmechanizován firmou Ringhoffer z Prahy pro potřeby císaře Ferdinanda V. Je poháněn rumpálem, který se nachází na půdě, a údajně jej obsluhovali 4 statní muži. Výtah,

který je dnes nefunkční, svými rozměry nevyhovuje potřebám vozíčkářů. Jeho kabina byla určena pouze pro panovníka a jemu naproti sedící choti.

Co se týče toalet, tak ty stávající se nacházejí v 1. nadzemním podlaží východního křídla zámku pro dámy a pánové musí překonat jeden schod u vchodu do toalet v severním křídle. Pro potřeby vozíčkářů je naprosto nevyhovující šířka dveří – 60 cm.

5.2 KAPUCÍNSKÝ KLÁŠTER

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 27 Pohled na charakter cesty

Kapucínský klášter a kostel je veřejnosti nepřístupný, lze si jej prohlédnout pouze zvenčí. Přístupová cesta ke klášteru vede z Mírového náměstí přes kamenný mostek, který je ozdoben zajímavými, ale silně poničenými sochami. Cesta ke klášteru (která dále pokračuje až k naučné stezce) je nevyasfaltovaná, neupravená s drobnými kameny, pro vozíčkáře dosti hrbolatá. Charakter cesty by zřejmě dovolil vozíčkářům dostat se do blízkosti kláštera, zůstává jen otázka, zda by se vynaložené úsilí vyplatilo. Z mého pohledu je jistě mnohem atraktivnější vydat se do Zákup

s asistencí, navštívit zámek a prohlédnout si Kapucínský klášter z oken v jednom ze zámeckých křídel. Z té dálky působí klášter mezi stromy velice tajemně, a tedy i přitažlivě.

5. 3 SOUSOŠÍ NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE, BÝVALÝ KLÁŠTER MILOSRDNÝCH SESTER SVATÉHO KARLA BOROMEJSKÉHO, RADNICE

Přímo na náměstí Svobody se nachází sousoší Nejsvětější Trojice (tzv. morový sloup), bývalý klášter a radnice, jejichž venkovním prohlídkám nic nebrání. Asfaltový povrch komunikace a náměstí je bez nerovností, z pohledu bezpečnosti je nutné dávat větší pozor na okolní relativně hustý provoz.

5. 4 KOSTEL SVATÉHO ŠEBESTIÁNA A FABIÁNA

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 28 Přístup na hřbitov ze strany od kostela

Kostel bývá otevřen při pravidelných bohoslužbách a při zvláštních příležitostech, při neplánované návštěvě si jej lze tedy prohlédnout pouze zvenčí. S prohlídkou okolí kostela lze spojit i návštěvu hřbitova s náhrobky několika významných zákupských občanů a hroby obětí 1. a 2. světové války. Vchod do kostela je hlavním portálem ze strany od hřbitova. Překážkou může být relativně špatně upravená, hrbolatá přístupová cesta, sestavená z kamenné čedičové mozaiky. Před farou je chodník snižený na úroveň silnice pro snadný vjezd blízko parkujících automobilů. Přímo u vstupu do kostela se nachází jeden schod, který vozíčkáři s pomocí asistence jistě překonají. Uvnitř kostela již neexistují žádné další překážky, které by mohly způsobit komplikace. Hřbitov je oproti kostelu položen na vyšší úrovni, je tedy nutné vystoupit nejdříve pět schodů. U hřbitova existuje ještě druhá možnost vstupu, která představuje pro vozíčkáře sice delší, ale snadný přístup na hřbitov. Podél soukromých pozemků a hřbitovní zdi vede starší poničená asfaltová cesta, která vyžaduje určitou zručnost vozíčkáře a ústí při vstupu na hřbitov.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 29 Přístup na hřbitov ze strany od kostela

5. 5 KAPLE SVATÉ ANNY S KAMENNÝM MOSTEM

Kaple svaté Anny je celoročně uzavřená, avšak lze nahlédnout do jejích prostor přes malá okénka. K vidění je zde zanedbaný a neudržovaný interiér, který spíše dohání citlivé jedince k pláči. Z Mimoňské ulice vede ke kaplička asfaltová komunikace, která se těsně před kaplí mění v upravenou dlážděnou cestu, jež by neměla vozíčkářům působit žádné problémy. Potíže nastanou při přímém sestupu ke kapli, jelikož se zde nacházejí čtyři pískovcové schody. Jediné, co může být vozíčkářům útechem, je fakt, že ve zmíněné kapli není co k vidění a námaha takto vynaložená by byla zbytečná. Lepší volbou je procházka kolem kaple přes kamenný most, na jehož protější straně brání vjezdu automobilů tři žulové kužely. Tyto zábrany jsou umístěny relativně blízko sebe, i přesto umožní snadný průjezd vozíku.

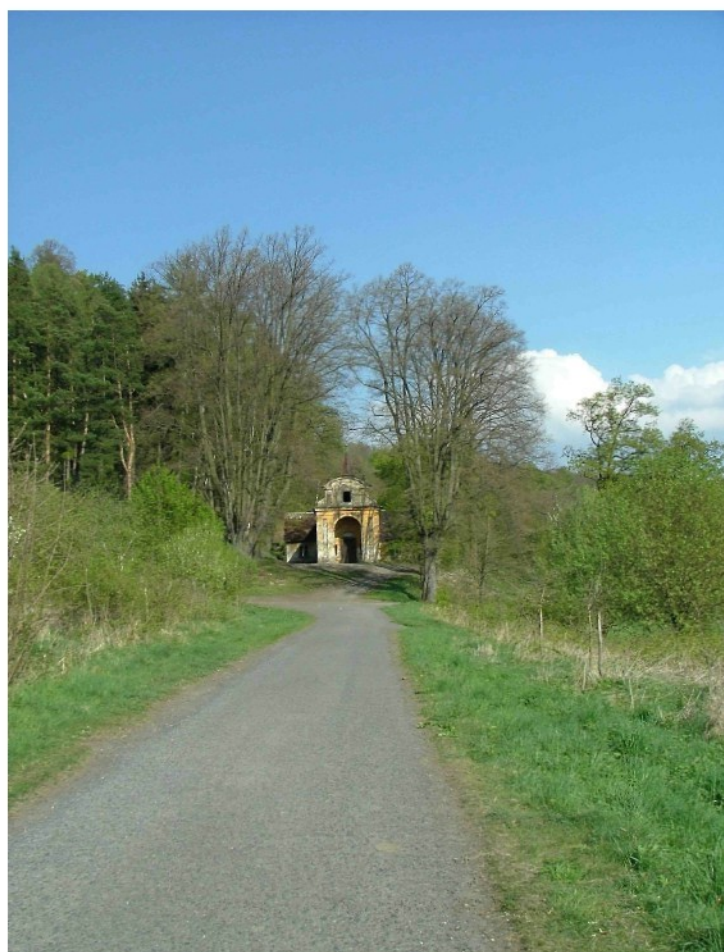
Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 30 Kaple sv. Anny s kamenným mostem

5. 6 KAPLE SVATÉHO JOSEFA

S návštěvou kaple svatého Josefa jako potenciálního turistického cíle se v Zákupích vůbec nepočítá, jelikož je kaple uzavřená, architektonicky nezajímavá, na první pohled velmi poškozená,

a tedy i pro návštěvníky neatraktivní. Snad jediné, co stojí za zmínku, jest pohled od kaple směrem zpět na celé Zákupy a okolí, které zajisté uchvátí nejednoho milovníka přírody a různorodé krajiny. Spod kapličky lze zahlédnout například nedaleko stojící hrad Bezděz, Provodínské kameny známé jako Spící panna či přímo Zákupy s jejich hlavní dominantou zámek. Ke kapličce lze také zavítat, pokud mají návštěvníci zájem pozorovat zákupské okolí z mnohem větší výšky, jelikož kolem kapličky vede dále lesní cesta směrem na Kamenický vrch. Cesta přímo ke kapličce je mírně stoupající, asfaltová, upravená, dostatečně široká pro jedno vozidlo a z mého pohledu díky okolním stromům nevšední a velice romantická. Z pohledu vozíčkáře bych ovšem zhlédnutí této kaple vynechala, protože „mírně stoupající“ cesta pro zdravé lidi neznamená také mírně stoupající cestu pro postižené turisty. Záleží samozřejmě na typu invalidního vozíku, poněvadž elektrický vozík vyveze postiženého na ledajaké místo (tedy i pod Kamenický vrch), na druhé straně mechanický vozík by vyžadoval fyzicky velmi zdatného „řidiče“.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 31 Kaple sv. Josefa

5. 7 LIDOVÁ ARCHITEKTURA

Známky lidové architektury v Zákupích se nalézají především v Nábřežní ulici, která se částečně skládá z pěší zóny, kde je zakázán vjezd automobilů, a částečně ze silnice pro motorová vozidla. Pro vozíčkáře zde vidím náramnou příležitost prohlédnout si bez potíží řadu lidových staveb, zvláště mnohými lidmi oblíbené roubenky. Pěší zóna je naprosto ideální z hlediska postižených, kteří se zde mohou pohybovat bez problémů a bez viditelných omezení. Další část Nábřežní ulice je již klasická komunikace pro dopravní prostředky s relativně malým provozem a upraveným povrchem.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 32 Lidová architektura v Nábřežní ulici

5. 8 NAUČNÁ STEZKA

Naučná stezka začíná na kraji Zákup pod Kamenickým vrchem a vede podél Kamenického potoka směrem na obec Kamenice. Tuto stezku bych rozhodně doporučila jako rodinný výlet pro zdravé lidi, jelikož je to krásná procházka přírodou spojená s poznáním historie, flóry a fauny českolipského regionu. Pro postižené lidi však tato stezka není vhodná a dostupná, protože úzká cesta mezi stromy se střídavým stoupáním a klesáním jim nedovolí se zde pohybovat. Některé

ze zdejších zajímavostí lze při pomalé jízdě v automobilu zahlédnout přímo z kolem vedoucí silnice, což je pravděpodobně jediná možnost pro postižené lidi.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 33 Naučná stezka s informačním panelem

5. 9 EDUARD HELD MUSEUM

Muzeum se nachází na zákupském náměstí v budově zvané Heldovka. Přístup k muzeu je velice snadný. Náměstí Svobody, jak již bylo řečeno v předchozím textu, umožňuje vozíčkářům bezstarostný pohyb a parkování přímo před muzeem. Samotná expozice začíná již při vstupu do budovy a pokračuje dále v 1. patře. Návštěvu muzea podmiňuje účast asistence, neboť při stoupání do 1. patra čeká vozíčkáře celkem 25 schodů. K dispozici je sice výtah, ten se ale nachází v jiné části budovy a vozíčkáři uleví jen 5ti schody. Další prostory výstavy v 1. patře jsou již absolutně bezbariérové, bez schůdků, prahů a jiných překážek.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 34 Tzv. Heldovka s muzeem

5. 10 KOUPALIŠTĚ

Zákupské koupaliště s přilehlým parkovištěm je ideální místo k odpočinku pro všechny věkové generace. I postižení lidé zde naleznou relativně vhodné místo pro relaxaci, ovšem pouze za doprovodu asistence, která pomůže překonat drobné stavební překážky. Jedná se zejména o úzký chodník vedoucí od parkoviště na pláž, který je tvořen soustavou betonových panelů přecházející na betonové zatravnovací prefabrikáty. Další pohyb je možný jen po velkých betonových panelech, které jsou umístěny především v oblasti blíže ke vstupu do areálu. Díky tomu mají vozíčkáři ve vzdálenějších částech koupaliště omezené možnosti. Areál na mírném svahu je z velké části pro postižené nedosažitelný, jelikož vysoké procento celého prostoru tvoří povrch, který lidé na invalidním vozíku těžko překonávají - tráva, písčiná pláž a v neposlední řadě zalesněná plocha.

Občerstvení poskytuje restaurace v horní části areálu a stánek u vody. Přístup k restauraci je tvořen několika cestičkami, vždy s určitým počtem schodů, které jsou buď z betonu nebo z velkých kamenů vsazených do svahu. Cesty jsou nebezpečné a nepozorný návštěvník může zakopnout o ponechané pařezy pokácených stromů.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 35 Chodník na koupališti vedoucí od vstupu k pláži

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 36 Stánek u pláže s místností první pomoci a převlékárnou

Přímo do restaurace nebo na přilehlou terasu vedou další schody, tudíž pro vozíčkáře by bylo zajisté jednodušší tuto náročnou cestu neabsolvovat a zůstat dole u vody, kde existuje druhá možnost občerstvení. Stánek, který je otevřen v menší budově společně s místností první pomoci a s převlékárnou, nenabízí tak širokou škálu pití a jídla, ale z hlediska dostupnosti se nachází na ideálním místě. Překážkou mohou být jedině dva schody. Pevně ale věřím tomu, že personál u stánku by byl ochotný obsloužit vozíčkáře tak, aby nemusel dané schody zdolávat.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 37 Schody vedoucí k horní restauraci

Ke sprchám a toaletám, které se nacházejí v odlehlé části koupaliště, vede úzký a z betonových panelů sestavený chodník. V cestě stojí vozíčkářům mírné stoupání a postupně tři schody. Po překonání zmíněných stupňů se dostáváme k venkovním sprchám, od kterých se toalety nacházejí „co by kamenem dohodil“. Vstupní brány k dámským i pánským toaletám jsou již

od pohledu dostatečně široké pro vjezd vozíčkáře, ovšem v době zkoumání čekala na toalety kompletní rekonstrukce. Těžko říci, jak budou nové kabinky vyhovovat potřebám všech návštěvníků a rekreantů, včetně tělesně postižených.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 38 Chodník vedoucí k toaletám a sprchám

Pro zájemce o ubytování existuje možnost stanování, přenocování v dřevěných chatkách nebo kempování s vlastním karavanem. Všechny chatky mají v přízemí společenskou místnost, kuchyňský kout s lednicí a sociální zařízení. 2 a 3-lůžkové pokoje se nacházejí v 1. patře. Kvůli prvnímu patru shledávám tyto chatky jako nevyhovující pro tělesně postižené.

5. 11 HOSTINEC U VLKŮ

Tato oblíbená zákupská hospůdka se nachází nedaleko křižovatky ulice Nábřežní a V Lukách. Vede k ní upravená komunikace, která se před hostincem mění v nezpevněnou silnici s drobnými kamínky. Při vstupu na venkovní zahrádku narazí vozíčkář na malý práh, který určitě snadno překoná. Větší překážkou by mohl být schod přímo do hostince, ale tento problém již majitel vyřešil, když pro hosty na invalidním vozíku pořídil dřevěný nájezd usnadňující vjezd do hostince.

Veškeré prostory v hostinci jsou bez prahů. Dámské toalety jsou nevyhovující kvůli 1 schodu a šířce dveří 60 cm. Pánské toalety jsou naopak bezproblémové. Není zde žádný schod a šířka dveří 90 cm zcela vyhovuje potřebám vozíčkářů.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 39 Vchod do Hostince U Vlků

5. 12 RESTAURACE A PENZION V PODZÁMČÍ

Jak již napovídá název, tato restaurace se nachází bezprostředně pod zámek u silnice směrem na Nový Bor. Před budovou restaurace je možnost parkování a také posezení na venkovní terase. Hezký první dojem z nově zrekonstruované restaurace poněkud kazí pohled na přístupovou cestu, která je neupravená, velmi hrbolatá a sestavená z kamenné čedičové mozaiky. Lidé na invalidním vozíku s jistotou ocení připravený nájezd u vchodu, díky kterému lehce překonají jeden schod. V prostorách restaurace se již nevyskytují žádné další překážky.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 40 Restaurace v Podzámčí

Toalety nejsou součástí restaurace, nýbrž jsou umístěny v jiné části objektu. Naprosto nevyhovují potřebám lidí s omezenou schopností pohybu, ať už se jedná o vozíčkáře či o důchodce s berlemi. Nacházejí se totiž v suterénu, kam je nutné sestoupit 12 strmých schodů. Dostatečná pro potřeby vozíčkářů není ani šířka dveří 60 cm (dámské i pánské toalety). Penzion v Podzámčí poskytuje ubytování ve dvou a třílůžkových pokojích, které se nacházejí v prvním patře objektu. Celková kapacita je 20 lůžek v 8 pokojích. Chybí zde výtah i dostatečně široké dveře na toaletách.

5. 13 ZÁMECKÁ RESTAURACE

Přímo ve sklepení zákupského zámku sídlí Zámecká restaurace, kterou turisté mívají při cestě z parkoviště na zámek. Za pěkného počasí lze posedět na venkovní terásce, na kterou vede 6 schůdků. Do restaurace vchází zákazníci po vytvořeném sjezdu, který nahrazuje schody, a je tedy ideální pro vozíčkáře. Samotná restaurace je bezbariérová. Dámské i pánské toalety jsou naprosto nevyhovující svojí rozlohou a i šířkou dveří.

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 41 Zámecká restaurace

5. 14 RESTAURACE DOMA

Restaurace Doma se nachází naproti nádraží Českých drah. Možnost parkování pro osobní i nákladní automobily je hned u budovy. Restaurace není vhodná pro vozíčkáře, neboť hned u vchodu se nachází vysoký počet schodů a ani toalety nejsou upraveny pro potřeby vozíčkářů.

5. 15 TURISTICKÁ UBYTOVNA V ZÁKLADNÍ ŠKOLE

Ubytovna je otevřena po celý rok. Byla zařízena v nástavbě nad školní jídelnou, proto se hned u vchodu setká vozíčkář se šesti schody. Vnitřní vybavení není upraveno pro potřeby vozíčkářů.

6 HODNOCENÍ

Zákupy se mohou pyšnit hned několika památkami a atraktivními místy, které tvoří základ místního rozvíjejícího se cestovního ruchu. Diplomová práce se zabývá cestovním ruchem pro tělesně postižené lidi, kteří nerezignují na svůj zdravotní stav a aktivně přistupují k řešení své životní situace. I ti, co nebyli obdarováni sto procenty zdraví, mají možnost objevovat krásy Zákup, ale pouze za doprovodu asistence, která pomůže překonat architektonické bariéry či nahradí turistovy oči.

6.1 ZÁMEK ZÁKUPY

Zdroj: http://www.ortoservis.cz/pages/prekonavani_barier/prekonavani_barier.php

Obr. 42 Ukázka schodolezu

Zámek byl postaven na skalním ostrohu, takže již při příchodu k zámku musí vozíčkáři počítat s mírným stoupáním. Samotná expozice se nachází ve druhém patře zámku, tedy i zde je nutná

pomoc asistence. Bezbariérové vchody do zámeckých parků jsou pro jeho havarijní stav uzavřeny, ale na pokladně zámku lze domluvit v případě potřeby jejich otevření. Informaci o možnosti otevření vchodů do parku by bylo vhodné postiženým turistům sdělit prostřednictvím informační cedule, která by mohla viset u vstupu do parku. Toto a další případná opatření na zámku bych pak doporučila uvést ve všech publikacích, průvodcích a na www stránkách, aby zámek získal potřebnou publicitu.

Řešením pro návštěvníky na invalidním vozíku by byl tzv. schodolez, který umožňuje snadný pohyb po schodech. Existují dva základní druhy schodolezů, které lze dnes pořídit u mnoha firem podnikajících v oboru zdravotnických potřeb (např. Allmedica, Altech, ASH, Ortoservis, Patron, Vedom a další), a to schodolez samoobslužný a vyžadující asistenci. Cena se pohybuje okolo 150.000,- Kč. Pokud nebude mít Národní památkový ústav územní odborné pracoviště v Liberci, pod který zámek Zákupy spadá, na nákup schodolezu finanční prostředky, nabízí se druhá varianta, totiž zpracování projektu či návrhu, který by byl dále postoupen Evropskému sociálnímu fondu. To je hlavní finanční nástroj Evropské unie pro investice do lidí, který podporuje zaměstnanost, zvyšování kvalifikace a vzdělání. Členské státy konstruují své vlastní operační programy, které konkrétně v České republice zaujímají přímočarý přístup k problémům země. Finanční prostředky z Evropského sociálního fondu přispívají např. k větší adaptabilitě pracovní síly, ke zvýšení zaměstnanosti, k zajištění přístupu na trh práce pro všechny a k celkovému adaptabilnímu a efektivnímu přístupu k lidským zdrojům.

Zrakově postižení lidé nemají na zámku mnoho možností, jelikož vystavené exponáty mají nevyčíslitelnou hodnotu a jsou velice citlivé na zacházení s nimi. Zrakově postiženým nezbyvá nic jiného než si poslechnout zajímavý výklad průvodců a na základě toho rozvíjet svoji představivost.

Tab. 6 Návštěvnost zákupského zámku v letech 2005-2008

Rok	2005	2006	2007	2008
Počet návštěvníků zámku	21 370	27 493	24 392	18 606

Zdroj: vlastní zpracování

Zámek se dlouhodobě potýká se snižující návštěvností, jak ukazuje výše uvedená tabulka. Jakákoli podpora tělesně postiženým ze strany zámku by jistě pozdvihla tuto památku v očích turistů, a tím přispěla i k většímu zájmu o ni.

6.2 KOSTEL SVATÉHO ŠEBESTIÁNA A FABIÁNA

Snadnému přístupu do kostela brání jen jeden schod, který lze překonat nájezdovou plošinou, vyrobenou manuálně zručným dobrovolníkem, anebo pomocí asistence. Všem tělesně postiženým turistům (s vadami pohybového ústrojí a se zrakovým postižením) bych doporučila návštěvu kostela při pravidelné bohoslužbě, kdy mohou prožít jedinečný zážitek v podobě zpěvu sboru v doprovodu hudebních nástrojů.

6.3 EDUARD HELD MUSEUM

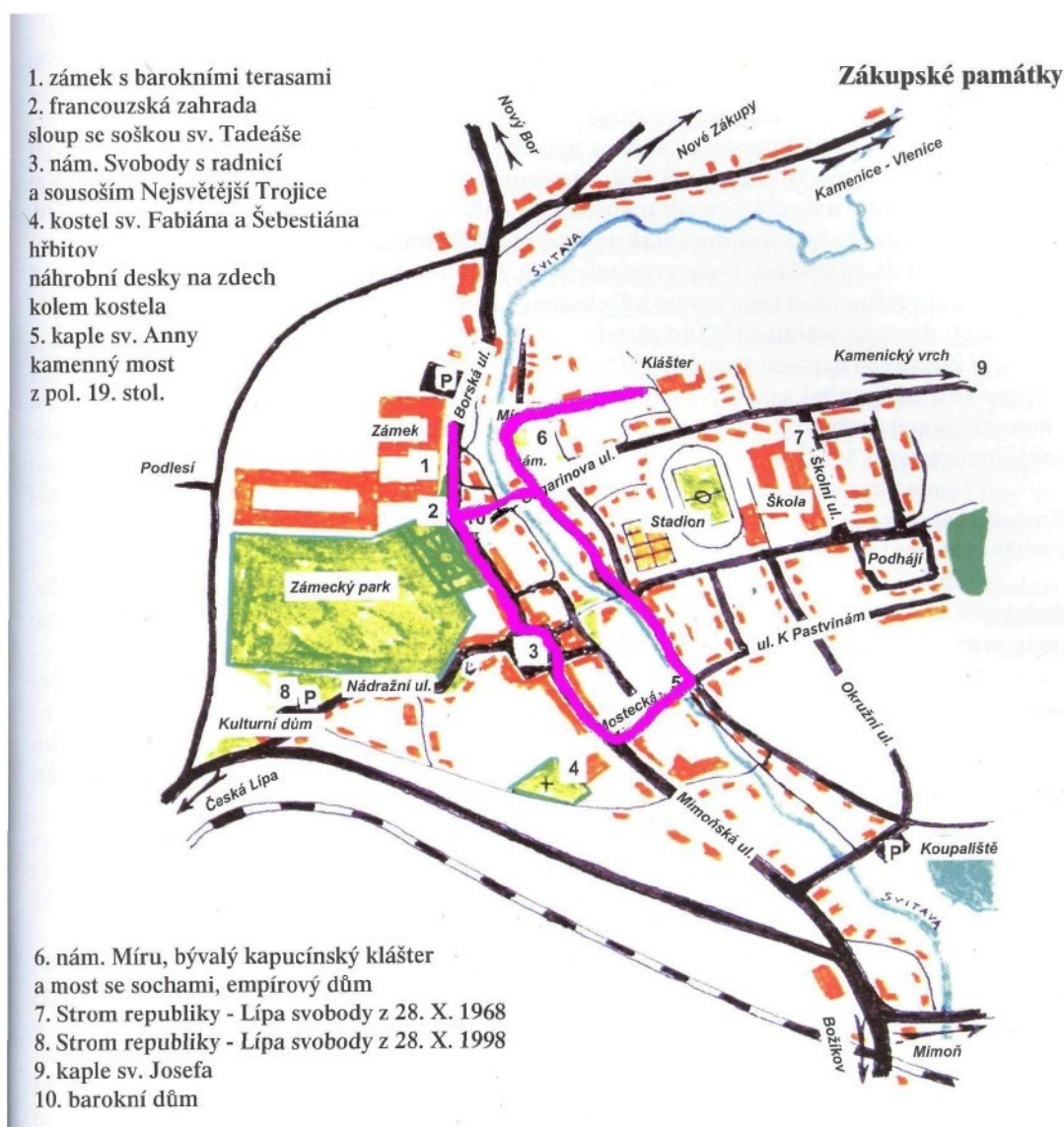
Zdroj: Fotogalerie společnosti PVO s r. o. Zákupy

Obr. 43 Výstava společnosti PVO s. r. o. Zákupy v TyfloCentru Zlín

Třetí a zároveň poslední objekt, jehož interiér mohou turisté v Zákupích navštívit, je Heldovo muzeum na náměstí Svobody. Tato soukromá expozice není zpřístupněna pro vozíčkáře, a tak je zde nevyhnutelná pomoc asistence, která vyveze turisty na invalidním vozíku po schodech do 1. patra. Na druhou stranu je toto muzeum jedinou organizací v Zákupích, která poskytuje ohromnou příležitost pro zrakově postižené. Tímto velice oceňuji snahu majitelů, kteří umožňují

zrakově postiženým lidem vzít si do rukou jednotlivé vystavené předměty a díky tomu si udělat o exponátech vlastní představu.

6. 4 PROCHÁZKA PO ZÁKUPECH

Obr. 44 Mapa zákupských památek s vyznačenou trasou procházky

V Zákupích je celá řada dalších objektů, do kterých mohou turisté pouze nahlédnout. Jedná se o objekty uzavřené, kolem kterých vystačí dle mého mínění jen projít a povšimnout si podoby zevnějšku. Pro tělesně i zrakově postižené jsem navrhla krásnou a poměrně krátkou procházku

po Zákupích vedoucí kolem všech objektů, které prozatím nebyly zmíněny v této kapitole. Zapotřebí je samozřejmě asistence, která pomůže překonat drobné architektonické překážky, jako např. obrubníky. Na uvedené mapě je procházka vyznačena růžovou barvou.

Předpokládám, že turisté by zahájili návštěvu Zákup prohlídkou zámku a přiléhajících parků. Od zámku se turisté vydají Borskou ulicí směrem na náměstí Svobody, kde stojí za povšimnutí radnice, sousoší Nejsvětější Trojice a bývalý klášter milosrdných sester sv. Karla Boromejského. Dále pokračujeme rovně Mimoňskou ulicí, kde asi po 150 metrech dojdeme ke kostelu sv. Fabiána a Šebestiána. Již při cestě ke kostelu si začínáme všimnout prvních ukázek lidové architektury. U kostela odbočíme vlevo do Mostecké ulice, kde se po levé straně nachází kaplička sv. Anny. Přejdeme kamenný most a vydáme se opět doleva. V tuto chvíli se nacházíme na kraji Nábřežní ulice kopírující říčku Svitavku. Postupně si prohlížíme další ukázky lidové architektury, až se dostaneme na konec této ulice. Pokud si turista neprohlédl z dálky Kapucínský klášter již během prohlídky na zámku, může tak učinit nyní. Stačí opatrně přejít silnici vedoucí na sídliště a dojít na Mírové náměstí. Po stejné cestě se vrátíme k silnici a vystoupáme zpět k zámku.

6.5 POHOSTINSTVÍ

V této práci byla zkoumána pouze zařízení, která byla v době zpracování otevřena. Tudíž jsou vynechány objekty, které jsou otevřeny pouze při zvláštních příležitostech. V Zákupích je relativně hodně objektů, kde se mohou turisté občerstvit. Z hlediska tělesně postižených je situace ve všech čtyřech analyzovaných podnicích přibližně stejná. Vstupy do restaurací jsou téměř bezbariérové, malé překážky (např. 1 schod) lze překonat vytvořenými nájezdy. Pohyb po restauraci je taktéž bezproblémový. „Kámen úrazu“ nastává v případě, pokud by potřeboval vozíčkář na toaletu. Pouze Hostinec U Vlků disponuje dostatečně širokými dveřmi pro vjezd vozíčkáře, ovšem jen na pánské toaletě. Umístění toalet, jejich plocha a šířka dveří (60 cm) ve všech ostatních restauracích je naprosto nevyhovující. Šířka vozíku se odvozuje od šířky sedáku, ke které se přičítá přibližně 19 cm, čímž obdržíme celkovou šířku vozíku, a další cm pro místo horních končetin. Jelikož základní šířka vozíku činí zhruba 75 cm a více, šířka dveří na toaletách 60 cm je skutečně nedostatečná. Jistým řešením by byl jistě chemický přenosný záchod, jehož cena se pohybuje od 1 do 4 tis. Kč.

Sami majitelé restaurací uznávají, že podniky nejsou upravené pro lidi na invalidním vozíku. Přitom bohužel neplánují nápravu, jelikož jsou buď v pronájmu, nebo nemají dostatek finančních

prostředků pro přestavbu. Zaměstnanci jednotlivých podniků potvrdili, že se celkem běžně setkávají s hosty na vozíku, pro které již v některých ohledech přizpůsobili pohyb po restauraci. Tito hosté ovšem pokaždé odcházejí dříve, aby jednu z nejzákladnějších lidských potřeb mohli vykonat někde jinde. V těchto případech bych tělesně postižením doporučila vyhledat v Zákupech veřejné toalety s bezbariérovým vstupem, které se nachází pod náměstím Svobody nedaleko říčky Svitavy.

6.6 UBYTOVÁNÍ

V Zákupech poskytují ubytování pouze dva podniky, které nejsou upraveny pro potřeby vozíčkářů. Ani turistická ubytovna v ZŠ, ani Penzion v Podzámčí nemají bezbariérové přístupy a příslušné technické vybavení.

Závěr

Vstup České republiky do Evropské unie se projevil růstem výkonů cestovního ruchu ve všech základních ukazatelích. Rozšířila se nabídka služeb cestovního ruchu, profilovaly se nové segmenty poptávky a vznikly nové formy cestovního ruchu. Tempo růstu cestovního ruchu je v ČR vyšší než je evropský průměr. Základním trendem rozvoje cestovního ruchu je růst jeho ekonomického i sociálního významu. Trh se neustále rozšiřuje, zároveň však dochází k jeho fragmentaci. Je nerovnovážený, globálně převažuje nabídka služeb nad poptávkou, která se diverzifikuje. Poptávka má různorodější strukturu, projevuje se velká zájmová variabilita segmentů spotřebitelů. Vzhledem k demografickým změnám ve společnosti jsou výrazným a stále narůstajícím segmentem handicapovaní. Uvádí se, že v Evropě je 40 mil. handicapovaných, kteří cestují.

Úkolem diplomové práce bylo zanalyzovat veškerá zařízení cestovního ruchu ve městě Zákupy z hlediska tělesně postižených. Z mnou provedeného výzkumu jasně vyplývají velice neuspokojivé výsledky. Zákupy jsou, dle mého mínění, opravdu nádherné město s velkým turistickým potenciálem, ovšem na druhé straně zcela opomíjí tu část obyvatel, která je odkázána na různé zdravotnické potřeby či asistenci jiných osob. Tělesně postižení lidé, kteří se nevzdají, nepodlehnu svému zdravotnímu stavu a aktivně přistupují k řešení své životní situace, mají stejný nárok na všechno, co máme my ostatní – svobodný přístup do budov, bezbariérovou dopravu, přístup k informacím, ke vzdělání apod. Kvalita života člověka s postižením může být velmi vysoká. Přitom záleží na vnitřní motivaci postiženého, otevřenosti a porozumění okolí, a také především na institucionální podpoře. Té se v Zákupích prozatím mnoho nedostává. Stav veškerých komunikací, přírodních prvků a veřejných prostranství je dosud z pohledu tělesně postiženého zanedbaný a neudržovaný. Ani jedno ze zákupských zařízení cestovního ruchu, které bylo podrobeno analýze, není přizpůsobeno pro potřeby postižených turistů. Na všech místech se vozíčkáři setkávají s architektonickými bariérami znemožňující bezbariérový pohyb. Takováto situace snižuje návštěvnost turistů, a tím pádem i turistický potenciál celé lokality. Oceňuji, že se Zákupy snaží vytvářet a následně i realizovat plány komplexního rozvoje cestovního ruchu a kultury, ale doposud nepadla v daných publikacích žádná zmínka o tělesně postižených spoluobčanech. Nabízejí se jistá řešení u daných komplikací, ať už se jedná o pořízení schodolezů, nájezdových plošin či o stavební úpravy, ovšem vše je otázka finančních prostředků, kterých je zřejmě nedostatek. Nejen z povinnosti, ale i kvůli našemu vědomí a svědomí, bychom se měli všichni zapojit při tvorbě bezbariérového prostředí, a tím alespoň částečně usnadnit život lidem, na které se štěstí neusmálo tolik jako na ostatní.

Pro mne byla práce na tomto úkolu velice přínosná a obohacující, neboť jsem se začala dívat na svět zcela jinými očima. Všímám si nyní řady věcí, jež jsem před zpracováním této diplomové práce sotva vnímala, a odmítám již řešit prostoduché a infantilní problémy, které s oblibou řeší ostatní jedinci. Velice si vážím toho, že jsem zdravá a zcela soběstačná. Ostatní problémy a komplikace, objevující se v průběhu našeho života, jsou naprosto primitivní v porovnání s tím, co zažívají handicapovaní lidé. Touto cestou bych ráda všem tělesně postiženým vyjádřila obdiv za to, že nacházejí v sobě sílu a odvahu, překonávají počáteční strach a bolest a znovu se zapojují do života. Jsem ráda, že jsem mohla svou prací přispět k procesu vyvolávajícího diskuzi o nepřipravenosti zařízení cestovního ruchu v Zákupcích potřebám tělesně postižených účastníků cestovního ruchu.

Seznam použité literatury

- [1] BUŘVALOVÁ, D. a REITMAYEROVÁ, E. *Tělesně postižený*. Praha: Vzdělávací institut ochrany dětí, 2007. 23 s. ISBN 978-80-86991-21-4.
- [2] HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. 4. vyd. Praha: Idea Servis, 2002. 173 s. ISBN 80-85970-36-8.
- [3] JANČO, M., BUREŠOVÁ, K. A ŠEFCŮ, O. *Jak dobýt hrad*. 2. vyd. Praha: Národní památkový ústav, 2007. 223 s. ISBN 978-80-87104-09-5.
- [4] KRAJSKÝ ÚŘAD V LIBERCI: *Strategie rozvoje Libereckého kraje 2006 – 2020*. 137 s.
- [5] KRAJSKÝ ÚŘAD V LIBERCI: *Program rozvoje Libereckého kraje 2007 – 2013*. 181 s.
- [6] KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. 268 s. ISBN 80-244-1168-7.
- [7] ORIEŠKA, J. *Technika služeb cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Idea Servis, 1999. 244 s. ISBN 80-85970-27-9.
- [8] PETRŮ, Z. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Idea Servis, 1999. 107 s. ISBN 80-85970-29-5.
- [9] ŠIMEK, J. *Povídání o Zákupích*. Vladimír Němeček – nakladatelská a vydavatelská činnost, 2004. 76 s.
- [10] ŠIMEK, J. *Plán komplexního rozvoje cestovního ruchu a kultury v Zákupích*. 2007. 27 s.
- [11] Stavební zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu.
- [12] Vyhláška č. 369/2001 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících užívání

staveb osobami s omezenou schopností pohybu a orientace.

[13] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

[14] Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

[15] Oficiální stránky FIS Mistrovství světa v klasickém lyžování Liberec 2009. Dostupný z <<http://www.liberec2009.com/>>.

[16] Oficiální stránky Města Zákupy. Dostupný z <<http://www.zakupy.cz/>>.

[17] Oficiální stránky společnosti PVO s. r. o. Zákupy. Dostupný z <<http://www.pvozakupy.cz/>>.

[18] Oficiální stránky Svazu tělesně postižených. Dostupný z <<http://www.svaztp.cz/>>.

[19] *Disabled tourism* [online]. [cit. 31. 1. 2009]. Dostupný z <http://www.copperwiki.org/index.php/Disabled_Tourism/>.

[20] *Pomoc zdravotně postiženým lidem* [online]. [cit. 4. 6. 2008]. Český rozhlas 6. Dostupný z <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/4_6_2008_pomoc_zdravotne_postizenym_lidem/>.

[21] *Speciál: Zaměstnat postiženého je problém* [online]. [cit. 16. 3. 2008]. Dostupný z <http://www.denik.cz/z_domova/postizeni_reforma_prace20080316.html/>.

Seznam příloh

Příloha A - Přehled zajímavostí v Libereckém kraji [4 s.]

Příloha B - Socio-psychologické charakteristiky osob se zdravotním postižením [5 s.]

Příloha C - Další charakteristiky mapující život v Zákupích [6 s.]

Příloha D - Rozpočty Zákup v letech 2006 – 2009 [9 s.]

Přehled zajímavostí v Libereckém kraji

Památkové rezervace
Horní Štěpanice (okres Semily)
Janovice (okres Česká Lípa)
Kořenov - Jizerka (okres Jablonec nad Nisou)
Lhota (okres Česká Lípa)
Lomnice nad Popelkou - Karlov (okres Semily)
Rané (okres Česká Lípa)
Žďár (okres Česká Lípa)
Železný Brod - Trávníky (okres Jablonec nad Nisou)

Zámky
Bredovský letohrádek - zámek Lemberk (okres Liberec)
Doksy - veřejnosti nepřístupný (okres Česká Lípa)
Horní Branná (okres Semily)
Horní Libchava - veřejnosti nepřístupný (okres Česká Lípa)
Horní Police - veřejnosti nepřístupný (okres Česká Lípa)
Hrubá Skála (okres Semily)
Hrubý Rohozec (okres Semily)
Jilemnice (okres Semily)
Lemberk (okres Liberec)
Liberecký zámek - veřejnosti nepřístupný (okres Liberec)
Lomnice nad Popelkou - veřejnosti nepřístupný (okres Semily)
Nový Berštejn - veřejnosti nepřístupný (okres Česká Lípa)
Nový Falkenburk - veřejnosti nepřístupný (okres Liberec)
Schmittův zámek - veřejnosti nepřístupný (okres Liberec)
Semily - veřejnosti nepřístupný (okres Semily)
Sloup v Čechách - veřejnosti nepřístupný (okres Česká Lípa)
Stvolínky - veřejnosti nepřístupný (okres Česká Lípa)
Sychrov (okres Liberec)
Vartenberk - veřejnosti nepřístupný (okres Česká Lípa)
Velký Valtinov - veřejnosti nepřístupný (okres Česká Lípa)
Vřísek - veřejnosti nepřístupný (okres Česká Lípa)
Zahrádky - veřejnosti nepřístupný (okres Česká Lípa)
Zákupy (okres Česká Lípa)

Hrady
Hrad a zámek Frýdlant (okres Frýdlant)
Hrad Grabštejn (okres Liberec)
Hrad Bezděz (okres Česká Lípa)
Hrad Houska (okres Česká Lípa)
Hrad Trosky (okres Semily)
Vodní hrad Lipý (okres Česká Lípa)

Památkové zóny
Bukovec (okres Česká Lípa)
Česká Lípa (okres Česká Lípa)
Český Dub (okres Liberec)
Dubá (okres Česká Lípa)
Frýdlant v Čechách (okres Liberec)
Hodkovice nad Mohelkou (okres Česká Lípa)
Hrádek nad Nisou (okres Liberec)
Jablonec nad Nisou (okres Jablonec nad Nisou)
Jablonné v Podještědí (okres Česká Lípa)
Jilemnice (okres Semily)
Kamenický Šenov (okres Česká Lípa)
Kravaře (okres Česká Lípa)
Kruh (okres Česká Lípa)
Kryštofovo Údolí (okres Liberec)
Lembersko (okres Česká Lípa)
Liberec (okres Liberec)
Lomnice nad Popelkou (okres Semily)
Nový Bor (okres Česká Lípa)
Sloup v Čechách (okres Česká Lípa)
Tubož (okres Česká Lípa)
Turnov (okres Semily)
Újezdec (okres Semily)
Velenice (okres Česká Lípa)
Vojetín (okres Česká Lípa)
Zahrádecko (okres Česká Lípa)
Zákupy (okres Česká Lípa)

Zříceniny hradů

Děvín (okres Česká Lípa)
 Frýdlant u Sosnové (okres Česká Lípa)
 Frýdštejn (okres Jablonec nad Nisou)
 Hamrštejn (okres Liberec)
 Chlum (okres Semily)
 Chudý Hrádek (okres Česká Lípa)
 Jestřebí (okres Česká Lípa)
 Jiljov (okres Česká Lípa)
 Kavčiny (okres Semily)
 Košťál (okres Semily)
 Kozlov (okres Semily)
 Kumburk (okres Semily)
 Levín (okres Semily)
 Milštejn (okres Česká Lípa)
 Návarov (okres Jablonec nad Nisou)
 Nístějka (okres Semily)
 Oldřichov (okres Liberec)
 Ralsko (okres Česká Lípa)
 Roimund (okres Liberec)
 Ronov (okres Česká Lípa)
 Rotštejn (okres Semily)
 Skalní hrad a poustevna Sloup (okres Česká Lípa)
 Starý Berštejn (okres Česká Lípa)
 Starý Falkenburk (okres Liberec)
 Stohánek (okres Česká Lípa)
 Svojkov (okres Česká Lípa)
 Štěpanice (okres Semily)
 Trosky (okres Semily)
 Velenice (okres Česká Lípa)
 Vítkovec (okres Česká Lípa)
 Vranov - Pantheon (okres Jablonec nad Nisou)
 Zakšín (okres Česká Lípa)
 Zbirohy (okres Semily)
 Zbytky Berkovského záměčku (okres Česká Lípa)
 Zbytky Hrádku na Pihelu (okres Česká Lípa)

Jeskyně
Bartošova pec - Ondříkovické propadání (okres Semily)
Bozkovské dolomitové jeskyně (okres Semily)
Braniborská jeskyně (okres Česká Lípa)
Husova kaple (okres Semily)
Jeskyně na Kozákově (okres Semily)
Jeskyně u obce Poniklá (okres Semily)
Jeskyně u Sloupu v Čechách (okres Česká Lípa)
Klemperka (okres Semily)
Ledová jeskyně Naděje (okres Česká Lípa)
Loupežnická jeskyně (okres Liberec)
Psí kostel v Polomených horách (okres Česká Lípa)
Pusté kostely (okres Česká Lípa)
Riedelova jeskyně (okres Česká Lípa)
Skalákovna (okres Liberec)

Ochranná pásma
Dům č. p. 23 v Příšovicích
Hrad a zámek Frýdlant
Hrad Grabštejn
Kamenný kříž v Hodkovicích nad Mohelkou
soubor nemovitých kulturních památek v Lomnici nad Popelkou
Zřícenina hradu Bezděz
Zámek Sychrov
Zřícenina hradu Trosky

Zdroje všech tabulek: vlastní zpracování

Socio - psychologické charakteristiky osob se zdravotním postižením

Lidé se zdravotním postižením a jejich rodiny představují skupinu občanů, která je ovlivněna zásadní událostí – existencí zdravotního postižení a jeho důsledky. Zejména u těžších forem zdravotního postižení dochází k výrazným změnám v možnostech plnohodnotné účasti na veřejném životě i v soukromých aktivitách. Zdravotní postižení tak představuje jednu z nejtěžších životních zkoušek. Představuje sociální událost, která je na rozdíl od jiných většinou nezávislá na vůli člověka.

Ikdyž není možné uvažovat o lidech s postižením jako o homogenní skupině lidí, která „stejně jedná“, „stejně myslí“ a „stejně prožívá“, existují nicméně určité společné nebo častěji se vyskytující rysy. „Důsledky zdravotního postižení se projevují v těchto oblastech:

- osobní,
- společenské,
- ekonomické.⁴⁹

Důsledky zdravotního postižení v osobní oblasti

Typy postižení

Každé postižení působí na člověka specifickým způsobem, vyplývajícím z typu zdravotního postižení, jeho závažnosti i doby, ve které vzniklo. Vrozené postižení omezuje od počátku vývojové možnosti dítěte, mění veškeré podmínky vývoje a sociální vztahy. Na druhé straně se dítě žijící s postižením od narození na něj lépe adaptuje. Získané postižení méně zasahuje vývoj funkcí osobnosti, které se až do doby vzniku postižení mohly vyvíjet normálně, klade však daleko větší nároky na přizpůsobení se a navyknutí se na novou životní situaci. Získané postižení znamená obvykle velký zásah do osobnosti, způsobuje duševní trauma a subjektivně je velice hluboce prožíváno.

Postižení jako takové lze z hlediska jednotlivce chápat jako náročnou životní situaci, protože může dlouhodobě působit zatěžujícím způsobem, zvyšovat stres, zhoršovat jeho každodenní situaci a způsobovat řadu konfliktů. Pro zvládání situace zdravotního postižení je důležité, jak člověk své postižení prožívá, jaké způsoby řešení své situace nachází a jak tyto způsoby řešení ovlivňují jeho

⁴⁹ KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 23. ISBN 80-244-1168-7.

osobnost. „Život s postižením je náročný především na schopnost adaptace – obvykle bývá obtížné přizpůsobit se podmínkám fyzickým (chybění smyslových podnětů, omezení vyplývající z tělesného postižení, existence architektonických aj. bariér) a podmínkám sociálním (nové postavení mezi vrstevníky, v rodině, ve společnosti).“⁵⁰

Kompenzační techniky řešení náročných situací

Člověk s postižením, který se snaží adaptovat, je neustále nucen uchýlovat se ke kompenzačním technikám řešení náročných situací. Mezi aktivní způsoby řešení náročných životních situací patří např. agrese, přičemž se může jednat jak o fyzické násilí, tak o verbální agresi (urážky, nadávky, ironie) vůči druhým i sobě. Jako agresivní mohou být vnímány určité způsoby chování související se zvýšenou potřebou sebeprosazování postiženého nebo situace, kdy se člověk s postižením cítí být objektem soucitu, který v sobě zároveň obsahuje podcenění, méněcennost a ponížení. Významné místo zaujímá dále kompenzace, která pomáhá vyrovnat deficit v jedné oblasti zvýšenou výkonností v oblasti jiné. Právě přesunem zájmů do jiné oblasti může člověk významným způsobem překonat omezení daná postižením. V neposlední řadě i humor pomáhá překonávat těžké životní situace. Mezi další aktivní techniky řešení patří také upoutávání pozornosti, negativismus, hledání viníka, identifikace se silnější osobností, skupinou či institucí. Naopak pasivní způsoby řešení náročných životních situací lze obecně charakterizovat jako rezignaci na dosažení cíle či řešení situace. V zásadě jde o „únikové řešení jako izolace, popření nebo potlačení nepřijatelné skutečnosti. V oblasti samostatnosti a soběstačnosti dochází zejména u těžších postižení ke snížení schopností limitovaných typem postižení. U lidí se získaným postižením jde o velmi citlivou záležitost, neboť bývá doprovázena pocitem ztráty nezávislosti, samostatnosti a svobody.“⁵¹

Partnerské vztahy a rodina

U lidí se zdravotním postižením je zpravidla schopnost založit si vlastní rodinu považována za důkaz úspěšného začlenění do společnosti. Navazování a vývoj partnerských vztahů však naráží na řadu problémů. Reálné možnosti setkávání jsou relativně omezeny, neboť lidé se zpravidla pohybují v omezeném sociálním okruhu lidí. Velmi často se tak stává, že lidé s postižením dávají přednost partnerovi se stejným postižením, protože u něj hledají porozumění pro své problémy.

Často jsme svědky toho, že se partnerské vztahy rozpadají, a to z iniciativy postiženého partnera. V procesu adaptace na získané postižení je člověk obvykle přecitlivělý na projevy soucitu

⁵⁰ KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 23. ISBN 80-244-1168-7.

⁵¹ KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 24. ISBN 80-244-1168-7.

a útrpnosti, a tak vyvolává rozpad vztahu, pokud je přesvědčen, že zdravý partner s ním zůstává právě jen ze soucitu. Na druhou stranu byl v praxi zaznamenán i opačný extrém, a to domácí násilí na lidech s postižením, mezi něž se řadí nejen fyzické, ale i psychické násilí, finanční vykořisťování a odebrání dávek či invalidního důchodu. Každopádně, v řadě případů však ani zdravotní postižení partnerské vztahy neohroží a naopak vede k upevnění vztahu, porozumění a úpravě životních hodnot.

Co se týče rodiny, tak lidé s postižením mají stejné právo na rodinný a rodičovský život jako každý z nás. Přestože velká část má k rodičovství odpovědný přístup a volí raději cestu bezdětného manželství, zbylá část si přeje mít potomky a riskuje tedy možnost postiženého dítěte. Narození takového dítěte pak není vnímáno jako životní katastrofa, neboť se zdravotním postižením lze vést za určitých podmínek kvalitní a plnohodnotný život, jak to tito rodiče vědí. Zdraví rodiče považují narození zdravého dítěte prakticky za samozřejmost. Narodí-li se ovšem dítě s postižením, musí se vyrovnávat se zátěží a překonávat tzv. krizi rodičovské identity, která je charakterizovaná změnou reakcí a výchovných postojů k dítěti. Poměrně složitá a citlivá bývá i otázka přijetí nepřijetí dítěte, jak přijmou rodiče skutečnost, že se jejich dítě liší od ostatních, jaké postoje zaujmou a jaký styl výchovy zvolí. „Velmi často se z důvodu neznalosti uchýlí rodiče k některému z nevhodných výchovných přístupů, ať se jedná o příliš ochranný, rozmazlující či naopak zanedbávající, zavrhuje nebo perfekcionista.“⁵² Dítě s postižením by mělo být přijímáno jako rovnocenný člen rodiny, na kterého jsou kladeny přiměřené požadavky, jež je schopno relativně bezproblémově naplňovat. Proto by měli rodiče dojít k fázi vyrovnání se s realitou co nejdříve, aby tento stav umožnil volbu optimálního přístupu k dítěti a následně adekvátní výchovný styl.

Důsledky zdravotního postižení ve společenské oblasti

Člověk se při setkání s nemocí nebo postižením jiného člověka dostává do kontaktu s vlastní zranitelností. Reaguje na ni různým způsobem – soucitem, ochranným či opečovávajícím postojem, neúčastným odstupem, odporem, popřením atd. Vzhledem k obecným postojům k postižení ve společnosti bývá každý člověk s postižením obvykle vtlačován do „role postiženého“, jehož osobnost je redukována pouze na jeho handicap. Z postižení se pak stává hlavní identifikační znak, což může mít za následek určité změny ve struktuře osobnosti a z nich vyplývající reakce a způsoby chování.

⁵² KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 29. ISBN 80-244-1168-7.

„Trvalé postižení či chronické onemocnění může být sociálně hodnoceno jako stigma, tedy jako odchylky či chorobné znaky u člověka. V případě stigmatizovaných onemocnění jde hlavně o způsob, jakými jsou tito lidé vnímáni, hodnoceni a na základě toho akceptováni, či spíše neakceptováni. Stigmatizace se může projevovat např. v úrovni komunikace s takovým člověkem, která je typická protektorským přístupem, neochotou vyslechnout jeho názor, omezením doby komunikace apod.“⁵³ V důsledku stigmatizace, ale také snížené mobility a existence řady bariér dochází k omezení osobních a pracovních kontaktů, zájmových a kulturních aktivit. Ztráta nebo nutnost změny zaměstnání vede zároveň často ke snížení společenské prestiže a k celkově nižšímu sociálnímu statusu. Vlivem sociální izolace a psychické deprivace může být porušena integrita člověka s postižením, která se může projevovat narušením společenských vztahů i vztahu sama k sobě.

Na způsobu, jakým člověk překonává omezení dané postižením, na společenských podmínkách, na jeho osobní historii a zčásti na něm samotném závisí další životní perspektivy. V některých případech působí postižení jako omezení určitých cílů jednotlivce, jindy však slouží jako stimulace k vytyčování si cílů velmi vysokých, které jediné mohou představovat překonání životní situace dané handicapem. Realizace životních perspektiv však zároveň závisí na společnosti, na celkovém klimatu tolerance a ochoty přijímat jinakost a odlišnost. „Systém péče o lidi s postižením, který je zaměřen pouze na stránku pečující a ochraňující, je zároveň omezující a odsuzuje postižené k trpné roli těch, kteří žijí v závislosti na ostatních. Zároveň přítomná tendence oceňovat další členy společnosti pouze podle výkonu a materiálního přínosu s sebou nese riziko ještě většího zatlačení lidí s postižením do podřadného postavení.“⁵⁴ Aktivita ve vztahu k lidem se zdravotním postižením by proto měly být takové, aby jim umožnily maximální rozvoj a uplatnění tak, aby se postižení stalo pouze jednou z charakteristik postiženého člověka, a nikoliv tou nejdůležitější.

V rámci této kapitoly bych ještě ráda zmínila 4 pojmy, které popisují úspěšnost začleňování lidí s postižením do společnosti. Prvním z nich je integrace, pod kterou rozumíme stav plného začlenění člověka s postižením do společnosti. Předpokládá samostatnost, nezávislost člověka a nevyžaduje zvláštní ohledy nebo přístupy ze strany přirozeného prostředí. Adaptace je o něco nižší fáze začlenění – schopnost člověka s postižením přizpůsobit se sociálnímu prostředí, komunitě, společenským podmínkám. „Dalším stupněm začlenění je tzv. utilita, což vyjadřuje stav,

⁵³ KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 26. ISBN 80-244-1168-7.

⁵⁴ KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 29. ISBN 80-244-1168-7.

kdy člověk již není samostatný a v mnoha oblastech je závislý na jiných lidech. V důsledku svého postižení se ani přes plnou terapeutickou a rehabilitační péči nemůže zcela socializovat a nemůže trvale žít samostatně. Posledním stupněm je inferiorita, pro niž je typická nepoužitelnost a totální izolace od společnosti. Lidé jsou zcela nesamostatní, jsou odkázáni na ošetrovatelskou péči a pomoc při uspokojování nejzákladnějších životních potřeb.“⁵⁵

Důsledky zdravotního postižení v ekonomické oblasti

Ztráta nebo nutnost změny zaměstnání přináší snížení ekonomického příjmu včetně snížení osobního standardu a s ním i snížení společenského statusu. Zdravotní postižení obvykle také přináší vyšší životní náklady např. na zajištění specifických úprav prostředí, pořízení pomůcek nebo služeb. Více údajů bylo uvedeno v kapitole o zaměstnanosti.

⁵⁵ KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 26. ISBN 80-244-1168-7.

Příloha C

Další charakteristiky mapující život v Zákupci

SAMOSPRÁVNÉ ORGÁNY

Zastupitelstvo Města Zákupy

- starostka Miloslava Hudaková, Helena Slavíková, Sylva Moravcová, Pavel Paták, Ing. Josef Ther - (Komunistická strana Čech a Moravy)
- Ing. Josef Petrenko, Petr Schelzig, Ing. Zdeněk Rydygr - (Zákupy v Evropě)
- Mgr. Čestmír Kopřiva, Ing. Radek Lípa, Pavel Kouba - (Občanská demokratická strana)
- Petr Kreisinger, Martina Marečková - (Zákupsko)
- Josef Jirotko - (Tvrz)
- Mgr. Jiří Jech (Křesťanská demokratická unie – česká strana lidová)

Zastupitelstvo Města Zákupy se schází jednou měsíčně. V zápise o průběhu zasedání Zastupitelstva obce, který se pořizuje v souladu s § 95 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní řízení), se uvádí počet přítomných členů Zastupitelstva obce, schválený pořad jednání Zastupitelstva obce, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení. Zápis je nutno pořídit do 10 dnů po skončení zasedání Zastupitelstva, musí je podepsat starosta nebo místostarosta a určení ověřovatelé. Následně je zápis a úplná znění usnesení uložen u obecního úřadu k nahlédnutí. Přijatá a schválená usnesení včetně zápisu jsou taktéž umístěna na webové stránky města, ovšem jen v upravené verzi z důvodů dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Rada Města Zákupy

starostka - Miloslava Hudaková

místostarostka - Sylva Moravcová

Mgr. Jiří Jech, Pavel Kouba, Ing. Radek Lípa

Rada obce Zákupy se schází jednou za 14 dní. Stejně jako u Zastupitelstva obce pořizuje Rada obce zápis ze své schůze, který podepisuje starosta spolu s místostarostou nebo jiným radním. V zápise se vždy uvádí počet přítomných členů Rady obce, schválený pořad schůze Rady obce, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení. Zápis ze schůze Rady obce musí být pořízen do 7 dnů od jejího konání a je uložen u obecního úřadu k nahlédnutí členům Zastupitelstva obce. Přijatá

a schválená usnesení Rady města Zákupy jsou umístěna na webové stránky města Zákupy v upravené verzi z důvodů dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Úplné znění usnesení Rady města Zákupy je uloženo u tajemnice Městského úřadu Zákupy. Rada taktéž založila komise, zabývající se podrobněji specifickými sférami: Komise k projednávání přestupků, Komise pro kulturu a cestovní ruch, Komise sociální a zdravotní a Komise sociálně právní ochrany dětí.

ORGÁNY ZASTUPITELSTVA OBCE A RADY OBCE

Kontrolní výbor

předseda - Pavel Kouba

členové - Pavel Paták, Pavel Kohout, Jan Dvořák, Milan Sodomka

Finanční výbor

předseda - Ing. Josef Thér

členové - Edita Růžicková, Jana Meisnarová, Alena Čiberová, Jan Špindler

Osadní výbor - Kamenice u Zákup

Petr Starý, Kamenice

Komise k projednávání přestupků

předseda - Mgr. Petra Krnošová

členové - Ivana Chábová, JUDr. Marie Kolinská, Michal Vinš, Vlasta Černíková (MÚ).

Komise pro kulturu a cestovní ruch

předseda - Mgr. Jiří Šimek

členové - Mgr. Marcela Kopřivová, Tony Jarolímek, Marie Gabrielová, Helena Slavíková, Gabriela Štummerová (MÚ)

Komise sociální a zdravotní

předsedkyně - M. Havarová

členové - Lidmila Nemčoková, Ludmila Kohoutová, Zdenka Laušmanová, Vlasta Černíková (MÚ)

Komise sociálně právní ochrany dětí

předseda - Mgr. Libuše Češková

členové - Helena Slavíková, Vlasta Černíková (MÚ)

PŘEVAŽUJÍCÍ ČINNOST V OBCI

Průmysl:

- Alimpex food a. s. - středisko Česká Lípa, Zákupy, Nádražní
- Baracky - dřevostavby na klíč, U Zastávky
- Bohemia Wood Trading s. r. o - Podzámčí, Podhájí - Zákupy
- DOKR spol. s r. o. , Tichá - truhlářská výroba, vodoinstalace, topenářství
- Dols spol. s r. o. - výroba a prodej porcované drůbeže, Nádražní
- Dvořák, J. - Plast obal, výroba obalů, svařování pytlíků, Kamenická
- Elektro Jirásek, Mimoňská
- Fa Skočík - výroba a prodej pletiva, Nábřeží
- JPlast s. d., U Zastávky - distribuce plastových výrobků
- Kamo - zednické práce a vodoinstalace, Karel Mojžíšek, Gagarinova
- Kohout Pavel - vodoinstalace, zednické a topenářské práce, Nábřeží
- Kovovýroba Pulec s. r. o., Nádražní
- Ladeo Ing. Ladýře v Nových Zákupích - likvidace nebezpečných odpadů
- Maslen Milan - vodoinstalace, zámečnické práce, Okružní
- Montáž sádkokartonů a izolací - Matěj Šimek, U Zastávky
- Opravna kol a motorek - I. Humhal, Mimoňská
- PEOT s. r. o, střechy a výškové práce, Mimoňská
- Provozovna místního hospodářství, která se stará o chod a vzhled města a o Sběrný dvůr na odpad.
- PSMP - materiály pro sítotisk
- PVO s. r. o, výrobce zejména karnevalového zboží, nám. Svobody
- Sedlářství, prodejna jezdeckých potřeb - A. Frinta , Božíkov
- Sítotisk Marie Kaplanová - Ke koupališti
- Stanice technické kontroly v areálu firmy Vett, Nádražní, Zákupy
- Stavební firma (bývalé Carborundum), Nádražní
- Stavební firma Čakos - Častulík, Podhájí
- Štefan Ladislav, čalounictví, Božíkov

- VD JM Plastic, Božíkovská
- Vest-Izol a. s. v Nových Zákupích - největší firma co do rozlohy, počtem zaměstnanců a přínosem pro město. Firma vyrábí ve svých halách komponenty pro automobilový průmysl.
- Vett a. s. - Nádražní
- Výroba umělého pískovce, Kozák, Božíkov
- Zemní práce - tel. 737 466 806

Doprava

- Firma VETT a. s. - provozuje autobusovou dopravu v České Lípě, Nádražní
- Willy Betz Logistic, celoevropský dopravní gigant, který na kraji města za nádražím vybudoval 3 velké haly pro svou dceřinnou společnost Willy Betz Bohemia s. r. o. , Nádražní
- České dráhy a. s. - železniční stanice Zákupy – Nádražní
- Zdravotní doprava Štěpánek, Gagarinova

Obchodní síť

- Asia potraviny, drogerie, domácí potřeby - nám. Svobody
- Benzinová pumpa mostecké firmy Pasoil s. r. o, Mimoňská, Zákupy
- Čtyřkolky, motocykly, auto tuning, auto hifi, Borská
- Prodejna obkladů Esentier s. r. o., Nádražní
- Květinářství, Borská
- Lahůdky a uzeniny, Borská
- Lékárna u Hedviky, Mimoňská
- Prodejna domácích potřeb, Borská
- Prodejna obuvi - textil, pí Nguyenová - Borská
- Prodejna kancelářské techniky ISSPO spol. s. r. o., nám. Svobody
- Prodej uhlí a dřeva, fa Kovo - Mat Recycling s. r. o., Nádražní
- Samoobsluha Potraviny - Drogerie , Nádražní
- Potraviny Prima, pí Drozdová, Borská
- Samoobsluha potravin, p. Václav, Školní
- Stavebniny a železářství, Borská
- Smíšené zboží – Večerka, p. Binh Biu Van, Nové Zákupy
- Smíšené zboží - p. Ornst, Nové Zákupy
- Smíšené zboží - pí Honzíková, Borská

- Instalcentrum s. r. o., Nádražní – velko i maloobchod instalačního materiálu, vybavení koupelen
- Malířské středisko Čechy s. r. o., Nádražní - velko i maloobchod s malířskými potřebami a podlahovými krytinami
- Nábytek - Rodinná pohoda, Nádražní (součást celostátní sítě)

Služby

- Kadeřnictví pí Drahotové, nám. Svobody
- Kosmetika - Zdeňka Kohoutová, Borská
- Výroba klíčů FAB - p. Sláma, Nádražní
- Realitní kancelář L. Kouba - pobočka Zákupy, Tichá
- Sázková kancelář Tipsport , pobočka v Zákupích + autoškola – Mimoňská
- Obchodně - ekonomický servis Sámo, V lukách
- Severočeské sběrné suroviny a. s., provozovna Mimoňská

Zemědělství a lesy

- Velkovýkrmny Zákupy a. s., Borská s pobočkami v Dobranově a Mimoní.
- Biochov s. r. o., Nové Zákupy
- Lesní správa Zákupy, státní podnik - hájenka revíru Zákupy, Mlýnská

Herny a bary

- Instal centrum, Borská - herna a bar (restaurace uzavřena)
- Kavárna a herna, nám. Svobody
- Herna, bar a ruleta, Mimoňská
- Hospoda Nguven van Bien, Mimoňská
- Hospůdka a herna u Božíkovské zastávky, Mimoňská

Restaurace a hospody

- Zámecká restaurace
- Restaurace v Podzámčí
- Restaurace Doma
- Hostinec U Vlků
- Občerstvení na koupališti - dočasně uzavřeno

SPOLEČENSKÉ ORGANIZACE A INSTITUCE V OBCI

- ▶ ZO Českého svazu chovatelů - Ing. Stanislav Kňobort, Kamenická 324
- ▶ ZO Českého svazu zahrádkářů - Jan Stehno, Gagarinova 332
- ▶ Český rybářský svaz - ZO Zákupy - jednatel Petr Kostenko, Gagarinova 395
- ▶ Myslivecké sdružení Podlesí Zákupy - Milan Lípa, Okružní 393
- ▶ Klub žen Zákupy - Miloslava Hudaková, Družstevní 349
- ▶ Vlastenecko- dobročinná obec baráčnická - František Vomáčka, Gagarinova 363
- ▶ Divadelní spolek Havlíček - Ing. Bohuslav Bartoš, Školní 344
- ▶ ZO Sboru dobrovolných hasičů - Jaroslav Horský, Školní 341
- ▶ ZŠ a MŠ - Mgr. Čestmír Kopřiva, Školní 347
- ▶ Římskokatolická církev - děkanství Zákupy, Mimoňská 228
- ▶ Dům s pečovatelskou službou a Domov důchodců - Ing. Jaromír Misík, Nové Zákupy

Příloha D

Rozpočty Zákup v letech 2006-2009

Rozpočet příjmů		2006	2007	2008	2009
Rozpočet v tis. Kč					
Odd,§,pol. Text					
1111	Daň z příjmu FO (závislá činnost)		4 200	4 500	4 500
	Daň z příjmu FO ze				
1112	SVČ (OSVČ)		800	450	450
1113	Daň z příjmu FO z kapit.výnosů		230	300	300
1121	Daň z příjmu právnických osob		4 300	5 800	6 500
1122	Daň z příjmu PO za obce		1 600	2 300	3 600
1211	Daň z přidané hodnoty		6 800	8 250	8 720
1332	Poplatky za znečišťování ovzduší		0	2	10
1334	Odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu		0	70	5
1335	Poplatky za odnětí lesní půdy		25	35	30
1337	Poplatek za likvidaci komunálního odpadu		1 350	1 370	1 350
1341	Poplatek ze psů		70	70	58
1342	Poplatek za lázeňský a rekreační pobyt		10	10	6
1343	Poplatek za užívání veřejného prostranství		110	30	102
1344	Poplatek ze vstupného		3	3	30
1347	Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj		300	350	600
1361	Správní poplatky		350	650	665
1511	Daň z nemovitosti		1 400	1 450	1 400
	D a ň o v é p ř í j m y (součet za tř.l)	21 548	21 548	25 640	28 326
4112	Neinvestiční přijaté transfery ze SR v rámci souhr. dot. vztahu		1 022	1 022	1 037
4116	Ostatní neinvestiční přijaté transfery ze SR		0	0	0
4119	Dotace - lesy		0	0	0
4121	Neinvestiční přijaté transfery od obcí		0	0	38
4122	Neinvestiční přijaté transfery od krajů		0	200	500
	Neinvestiční přijaté dotace ze SR celkem	3 178	1 022	1 222	1 575
4216	Dotace invest. na dětské hřiště		0	4 000	4 000
	Kapitálové dotace celkem		0	4 000	4 000
Daňové příjmy a dotace celkem		24 726	22 570	30 862	33 901
2460	Splátky půjčených prostředků od obyvatelstva		78	80	8
10122131	Příjmy z pronájmu pozemků		200	200	200
10312111	Pěstební činnost - příjmy z poskytování služeb a výrobků		700	500	500
21192333	Příjmy z úhrad vydob.prost.		700	700	0
21192343	Ostatní záležitosti těž.průmyslu a energetiky		0	0	400
22122111	Záležitosti pozemních kom.		0	0	0
23103112	Pitná voda		0	0	0
33142111	Činnosti knihovnické		9	9	8
33192111	Ostatní záležitosti kultury		120	270	35
33192321	Ostatní záležitosti kultury - přijaté neinvestiční dary		0	0	100
33222111	Zachov.a obnova kultur.památek(z PVHA)		30	0	0

33492111	Ostatní záležitosti sdělovacích prostředků	21	21	20
34292111	Ostatní zájmová činnost a rekreace - příjmy z posk. služeb a výr.	0	0	500
34292131	Ostatní zájmová činnost a rekreace - příjmy z pronájmu pozemků	0	0	5
34292132	Ostatní zájmová činnost a rekreace - příjmy z pronájmu ost. nemovit.	0	0	25
36122132	Nájem z nebytových prostor	600	600	0
36132132	Nebytové hospodářství - příjmy z pronájmu ost. nemovit. a jejich částí	0	0	500
	Hřbitov příjem za			
36322111	služby	18	18	18
36322131	Pohřebnictví - příjmy z pronájmu pozemků	6	6	4
	Převod	2 482	2 404	2 323
Odd.š.pol	Text:	Rozpočet v tis. Kč		
	Převod nedaňové příjmy	2 482	2 404	2 323
36392111	Komunální služby a územní rozvoj - příjmy z posk. služeb a výr.	40	45	45
36392133	Komunální služby a územní rozvoj - příjmy z pronájmu mov. věcí	3	3	5
36392310	Komunální služby a územní rozvoj - příjmy z prodeje krátk.a drob. maj.	1	1	1
37222111	Sběr a svoz komunálních odpadů - příjmy z posk. služeb a výrobků	80	80	80
43162321	Domov důchodců	0	80	40
53112210	Bezpečnost a veřejný pořádek - přijaté sankční platby	5	5	5
61712111	Činnost místní správy - příjmy z poskytování služeb a výrobků	85	122	120
	Činnost místní správy - příjmy z			
61712141	úroků	50	50	50
61712210	Činnost místní správy - přijaté sankční platby	50	50	50
61712321	Činnost místní správy - přijaté neinvestiční dary	0	0	20
	Nedaňové neinvestiční příjmy	2 676	2 796	2 739
Příjmy daňové a nedaňové celkem		27 402	25 366	33 702
37133112	Příjem z prodeje plynovodu	0	0	0
36393113	Příjem z prodeje HIM MH	0	0	0
36123112	Příjem z prodej nemovitostí	0	0	0
23213112	Příjem z prodeje kanalizace	0	0	0
10123111	Příjem z prodeje pozemků	4 606	5 000	4 000
	Kapitálové příjmy celkem	3 300	4 606	5 000
Příjmy vč. kapitálových		30 702	29 972	38 702
Financování				
8113	Krátkodobé přijaté půjčené prostředky	0	0	2 000
8123	Dlouhodobé přijaté půjčky	0	2 000	2 000
8117	Převod z účtu SD=612 tis.Kč + 480 tis.	1 092	1 092	1 092
8115	Použití prostředků z předchoz.let	2 238	0	1 000
	Odvody PO zrušeno-nedělají odpisy	0	0	0
		0	0	0
	Financování celkem - schodek	3 331	3 330	3 092
Celkem příjmy vč.tř. 8 financování		34 033	33 302	41 794
				46 732

Rozpočet výdajů		2 006	2 007	2 008	2 009
Rozpočet v tis. Kč					
<u>Odd.</u>	<u>§ Text</u>				
1012	Podnikání a restrukturalizace v zemědělství a potravinářství		-		
5165	Nájemné za půdu		7	7	40
5166	Konzultační, poradenské a právní služby		0	0	5
5169	Nákup ostatních služeb		180	250	100
6130	Pozemky		50	50	500
Celkem		127	237	307	645
1014	Ozdrav. hosp. zvířat, polních plodin				
5169	Nákup ostatních služeb - útulky, umístění psů		25	25	20
5492	Dary obyvatelstvu - útulky		3	3	3
Celkem		28	28	28	23
1031	Pěstební činnost				
5021	Ostatní osobní výdaje - lesy, správce		66	66	80
5031	Povinné pojistné na soc. zab.a příspěvek na st. pol. zam.		17	17	21
5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění		6	6	7
5038	Povinné pojistné na úrazové pojištění		1	1	1
5139	Nákup materiálu		60	70	70
5163	Služby peněžních ústavů - pojištění lesů		9	9	9
5169	Nákup ostatních služeb		191	130	130
5171	Opravy a udržování		150	100	150
Celkem		500	500	399	468
2212	Silnice				
5139	Nákup materiálu		20	20	20
5169	Nákup ostatních služeb		5	5	20
5171	Opravy a udržování		1 155	100	250
6121	Budovy, haly a stavby		80	1 200	3 200
Celkem		1 850	1 260	1 325	3 490
2221	Provoz veřejné silniční dopravy				
5323	Neinvestiční transfery krajům		252	252	253
Celkem		300	252	252	253
2310	Pitná voda				
5169	Nákup ostatních služeb		20	20	20
6121	Budovy, haly a stavby		50	50	3 000
Celkem		700	70	70	3 020
2321	Odvádění a čištění odpadních vod - kanalizace				
5169	Nákup ostatních služeb - čištění kanalizace		5	100	100
6121	Budovy, haly a stavby		0	2 000	2 000
Celkem		5	5	2 100	2 100
2333	Úprava drobných vodních toků				
5169	Nákup ostatních služeb		0	100	100
5171	Opravy a udržování		0	100	100
Celkem		0	0	200	200
3113	Základní školy				
5169	Nákup ostatních služeb		0	12	15

5321	Neinvestiční transfery obcím	129	129	129
5331	Neinvestiční příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím	3 323	3 663	3 780
6121	Budovy, haly a stavby	0	0	870
Celkem		3 452	3 452	4 794
3314	Činnosti knihovnické			
5021	Ostatní osobní výdaje	53	53	60
5031	Povinné pojistné na soc.zab. a příspěvek na st. pol. zam.	14	14	16
5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	5	5	6
5038	Povinné pojistné na úrazové pojištění	1	1	1
5136	Knihy, učební pomůcky a tisk	25	25	30
5137	Drobný hmotný dlouhodobý majetek	0	0	20
5139	Nákup materiálu	1	1	1
5151	Studená voda	2	2	2
5153	Plyn	33	33	30
5154	Elektrická energie	8	8	6
5162	Služby telekomunikací a radiokomunikací	10	10	10
5169	Nákup ostatních služeb	3	3	3
5173	Cestovné	1	1	1
Celkem		156	156	186
3319	Ostatní záležitosti kultury			
5021	Ostatní osobní výdaje - kronika	15	25	25
5031	Povinné pojistné na soc.zab. a příspěvek na st. pol. zam	4	7	7
5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	1	2	2
5137	Drobný hmotný dlouhodobý majetek	0	0	100
5139	Nákup materiálu	140	140	90
5169	Nákup ostatních služeb	263	260	335
5171	Opravy a udržování	0	0	10
5175	Pohoštění	0	30	20
5229	Ostatní neinvestiční transfery nezisk. a podobným org.	0	2	5
Celkem		240	423	594
3322	Zachování a obnova kulturních památek			
5171	Opravy a udržování	1 300	100	100
Celkem		300	1 300	100
3349	Ostatní záležitosti sdělovacích prostředků			
5021	Ostatní osobní výdaje	9	25	25
5031	Povinné pojistné na soc.zab. a příspěvek na st. pol. zam	3	7	7
5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	1	2	2
5038	Povinné pojistné na úrazové pojištění	0	0	1
5139	Nákup materiálu	2	2	2
5169	Nákup ostatních služeb	40	45	75
5171	Opravy a udržování	0	0	3
5194	Věcné dary	0	0	5
Celkem		55	55	120
3392	Zájmová činnost v kultuře			
5229	Ostatní neinvestiční transfery neziskovým a podobným org.	30	30	50
Celkem		30	30	50
3419	Ostatní tělovýchovná činnost			
5139	Nákup materiálu	5	5	7
5151	Studená voda	1	1	2
5154	Elektrická energie	5	5	5

5171	Opravy a udržování	0	0	35
5229	Ostatní neinvestiční transfery neziskovým a podobným org.	100	110	200
Celkem		111	111	249
3429	Ostatní zájmová činnost a rekreace			
5021	Ostatní osobní výdaje	0	0	80
5031	Povinné pojistné na soc.zab. a příspěvek na st. pol. zam	0	0	20
5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	0	0	8
5038	Povinné pojistné na úrazové pojištění	0	0	1
5134	Prádlo, oděv a obuv	0	0	5
5137	Drovný hmotný dlouhodobý majetek	0	0	80
5139	Nákup materiálu	0	0	150
5151	Studená voda	0	0	15
5154	Elektrická energie	0	0	25
5162	Služby telekomunikací a radiokomunikací	0	0	4
5163	Služby peněžních ústavů	0	0	1
5169	Ostatní nákupy	10	10	80
5171	Opravy a udržování	0	0	400
6121	Budovy, haly a stavby	0	150	400
Celkem		10	0	1 269
3541	Prevence před drogami, alkoholem, nikotinem a jinými návyk. látk.			
5229	Ostatní neinvestiční transfery nezisk.a podobným org.	5	5	5
Celkem		5	5	5
3612	Bytové hospodářství			
5141	Úroky vlastní - úroky z úvěru	275	300	300
5151	Studená voda	8	0	10
5154	Elektrická energie	5	0	0
5163	Služby peněžních ústavů	8	0	3
5166	Konzultační, poradenské a právní služby	5	0	0
5169	Nákup ostatních služeb	20	200	0
5171	Opravy a udržování	459	0	0
5179	Ostatní nákupy	80	0	0
6121	Budovy, haly a stavby	0	5 000	0
Celkem		860	860	5 500
3613	Nebytové hospodářství			
5151	Studená voda	0	11	10
5154	Elektrická energie	0	5	5
5163	Služby peněžních ústavů	0	8	8
5166	Konzultační, poradenské a právní služby	0	5	5
5169	Nákup ostatních služeb	0	20	23
5171	Opravy a udržování	0	300	150
5179	Ostatní nákupy	0	80	20
6121	Budovy, haly a stavby	0	0	0
Celkem		0	0	429
3631	Veřejné osvětlení			
5154	Elektrická energie	600	600	800
5171	Opravy a udržování	250	350	400
Celkem		800	850	1 200
3632	Pohřebnictví			
5139	Nákup materiálu	2	2	2
5169	Nákup ostatních služeb	10	10	10

5171	Opravy a udržování	5	5	5
Celkem		17	17	17
3633	Výstavba a údržba místních inženýrských sítí			
6121	Budovy, haly a stavby	0	0	1 000
Celkem		0	0	1 000
3635	Územní plánování			
5169	Nákup ostatních služeb - územní plán obce	1 300	200	200
Celkem		1 300	200	200
3639	Komunální služby a územní rozvoj			
5011	Platy zaměstnanců v pracovním poměru	1 828	1 900	2 000
5021	Ostatní osobní výdaje	20	20	60
5031	Povinné pojistné na soc.zab. a příspěvek na st. pol. zam	457	494	536
5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	165	171	185
5038	Povinné pojistné na úrazové pojištění	7	9	10
5132	Ochranné pomůcky	10	5	5
5134	Prádlo, oděv a obuv	30	20	20
5136	Knihy, učební pomůcky a tisk	1	1	1
5137	Drobný hmotný dlouhodobý majetek	150	150	50
5139	Nákup materiálu	50	60	100
5151	Studená voda	4	4	5
5152	Teplo	60	65	70
5154	Elektrická energie	4	4	5
5156	Pohonné hmoty a maziva	140	140	175
5162	Služby telekomunikací a radiokomunikací	20	22	24
5163	Služby peněžních ústavů	16	16	18
5167	Služby školení a vzdělávání	10	10	10
5169	Nákup ostatních služeb	80	50	50
5171	Opravy a udržování	150	80	120
6122	Stroje, přístroje a zařízení	150	400	200
Celkem		3 652	3 352	3 621
3722	Sběr a svoz komunálních odpadů			
5169	Nákup ostatních služeb	1 430	1 430	1 505
Celkem		1 430	1 430	1 505
3745	Péče o vzhled a veřejnou zeleň			
5169	Nákup ostatních služeb	50	90	90
5171	Opravy a udržování	20	30	30
Celkem		70	120	120
4174	Sociální dávky			
5410	Dávky soc.péče pro staré občany	10	0	0
Celkem		4 175	10	0
4175	Dávky sociální péče pro rodinu a děti			
5410	Dávky soc.péče pro rodinu a děti	10	0	0
Celkem		10	10	0
4316	Domovy důchodců			
5169	Nákup ostatních služeb - audit	0	12	15
5331	Neinvestiční příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím	4 500	4 000	3 750
6126	Projektová dokumentace	0	0	0
Celkem		6 800	4 012	3 765

4341	Sociální pomoc osobám v hmotné nouzi a obč. soc. nepřízpůsob.			
5192	Pomoc osobám v hm.nouzi a obč.soc.nepřízpūs.	0	40	30
Celkem		0	40	30
				29 581
5311	Bezpečnost a veřejný pořádek			
5011	Platy zaměstnanců v pracovním poměru	220	480	480
5021	Ostatní osobní výdaje	6	20	20
5031	Povinné pojistné na soc.zab. a příspěvek na st. pol. zam	57	124	125
5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	20	44	44
5038	Povinné pojistné na úrazové pojištění	2	4	2
5134	Prádlo, oděv a obuv	10	20	20
5136	Knihy, učební pomůcky a tisk	1	2	2
5137	Drobný hmotný dlouhodobý majetek	2	4	4
5139	Nákup materiálů	2	4	4
5156	Pohonné hmoty a maziva	2	6	6
	Služby telekomunikací a			
5162	radiokomunikací	10	16	16
5167	Služby školení a vzdělávání	11	12	12
5169	Nákup ostatních služeb	2	4	4
5171	Opravy a udržování	5	8	8
5173	Cestovné	2	4	4
Celkem		352	752	751
5512	Požární ochrana - "dobrovolná část"			
5021	Ostatní osobní výdaje	0	12	10
5029	Ostatní platby za provedenou práci	0	0	5
5031	Povinné pojistné na soc.zab. a příspěvek na st. pol. zam	0	3	3
5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	0	1	1
5132	Ochranné pomůcky	20	60	200
5134	Prádlo, oděv a obuv	15	240	100
5136	Knihy, učební pomůcky a tisk	0	0	1
5137	Drobný hmotný dlouhodobý majetek	45	106	50
5139	Nákup materiálů	30	20	15
5151	Studená voda	7	10	10
5152	Teplo	70	80	80
5156	Pohonné hmoty a maziva	60	80	80
	Služby telekomunikací a			
5162	radiokomunikací	7	5	10
5163	Služby peněžních ústavů	37	30	40
5166	Konzultační, poradenské a právní služby	5	3	0
5167	Služby školení a vzdělávání	7	10	10
5169	Nákup ostatních služeb	30	20	10
5171	Opravy a udržování	40	150	50
Celkem		350	830	675
6112	Zastupitelstva obcí			
5023	Odměny členů zastupitelstev obcí a krajů	1 060	1 160	1 250
5031	Povinné pojistné na soc.zab. a příspěvek na st. pol. zam	265	301	325
5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	95	105	113
5038	Povinné pojistné na úrazové pojištění	0	4	4
Celkem		1 420	1 570	1 692
6171	Činnost místní správy			
5011	Platy zaměstnanců v pracovním poměru	2 850	3 150	3 150
5021	Ostatní osobní výdaje	80	80	120
5031	Povinné pojistné na soc.zab. a příspěvek na st. pol. zam	700	819	851

5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	252	284	295
5038	Povinné pojistné na úrazové pojištění	14	14	14
5136	Knihy, učební pomůcky a tisk	50	35	25
5137	Drobný hmotný dlouhodobý majetek	70	217	167
5139	Nákup materiálu	130	125	150
5141	Úroky vlastní	0	0	10
5151	Studená voda	25	25	25
5153	Plyn	200	170	170
5154	Elektrická energie	80	80	80
5156	Pohonné hmoty a maziva	55	40	40
5161	Služby pošt	100	100	100
5162	Služby telekomunikací a radiokomunikací	150	150	150
5163	Služby peněžních ústavů	450	450	450
5166	Konzultační, poradenské a právní služby	130	300	300
5167	Služby školení a vzdělávání	50	60	60
5169	Nákup ostatní služeb	250	244	350
5171	Opravy a udržování	170	750	700
5172	Programové vybavení	80	70	50
5173	Cestovné	8	8	15
5175	Pohoštění	35	28	25
5194	Věcné dary	12	10	10
5229	Ostatní neinvestiční transfery neziskovým a podobným org.	15	25	40
5329	Ostatní neinvestiční transfery veř. rozp. územní úrovně	15	15	30
5361	Nákup kolků	5	5	5
5362	Platby daní a poplatků státnímu rozpočtu	20	20	15
5660	Neinvestiční půjčené prostředky obyvatelstvu	80	80	50
6123	Dopravní prostředky	0	0	0
Celkem		5 776	6 076	7 447
6409	Ostatní činnosti			
5362	Platby daní a poplatků státnímu rozpočtu	1 800	2 200	4 000
8124	Uhrazené splátky dlouhodobě přijatých půjčených prostředků			
	Tř.8 splátky celkem (KB, ČMZRB)	1 517	2 586	2 586
Provozní prostředky vč. tř.8		3 317	2 200	2 700
				29 065
Celkem výdaje		34 033	33 302	39 119
				46 732
2006	Návrh odvodu do sociálního fondu:			
	mzdové prostředky	4 947 000 Kč		
	uvolnění zastup.	935 000 Kč		
	Celkem	5 882 000 Kč	2 %	118 000 Kč
2007	Návrh odvodu do sociálního fondu:			
	mzdové prostředky	5 047 000 Kč		
	uvolnění zastup.	935 000 Kč		
	Celkem	5 982 000 Kč	2 %	119 000 Kč
2008	Návrh odvodu do sociálního fondu:			
	mzdové prostředky	5 831 000 Kč		
	uvolnění zastup.	1 160 000 Kč		
	Celkem	6 991 000 Kč	2 %	139 000 Kč

2009	Návrh odvodu do sociálního fondu:			
	mzdové prostředky	6 110 000 Kč		
	uvolnění zástup.	1 100 000 Kč		
	Celkem:	7 210 000 Kč	2 %	144 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Příloha A

Přehled zajímavostí v Libereckém kraji

Památkové rezervace
Horní Štěpanice (okres Semily)
Janovice (okres Česká Lípa)
Kořenov - Jizerka (okres Jablonec nad Nisou)
Lhota (okres Česká Lípa)
Lomnice nad Popelkou - Karlov (okres Semily)
Rané (okres Česká Lípa)
Žďár (okres Česká Lípa)
Železný Brod - Trávníky (okres Jablonec nad Nisou)

Zámky
Bredovský letohrádek - zámek Lemberk (okres Liberec)
Doksy - veřejnosti nepřístupný (okres Česká Lípa)
Horní Branná (okres Semily)
Horní Libchava - veřejnosti nepřístupný (okres Česká Lípa)
Horní Police - veřejnosti nepřístupný (okres Česká Lípa)
Hrubá Skála (okres Semily)
Hrubý Rohozec (okres Semily)
Jilemnice (okres Semily)
Lemberk (okres Liberec)
Liberecký zámek - veřejnosti nepřístupný (okres Liberec)
Lomnice nad Popelkou - veřejnosti nepřístupný (okres Semily)
Nový Berštejn - veřejnosti nepřístupný (okres Česká Lípa)
Nový Falkenburk - veřejnosti nepřístupný (okres Liberec)
Schmittův zámek - veřejnosti nepřístupný (okres Liberec)
Semily - veřejnosti nepřístupný (okres Semily)
Sloup v Čechách - veřejnosti nepřístupný (okres Česká Lípa)
Stvolínky - veřejnosti nepřístupný (okres Česká Lípa)
Sychrov (okres Liberec)
Vartenberk - veřejnosti nepřístupný (okres Česká Lípa)
Velký Valtinov - veřejnosti nepřístupný (okres Česká Lípa)
Vřísk - veřejnosti nepřístupný (okres Česká Lípa)
Zahrádky - veřejnosti nepřístupný (okres Česká Lípa)
Zákupy (okres Česká Lípa)

Hrady
Hrad a zámek Frýdlant (okres Frýdlant)
Hrad Grabštejn (okres Liberec)
Hrad Bezděz (okres Česká Lípa)
Hrad Houska (okres Česká Lípa)
Hrad Trosky (okres Semily)
Vodní hrad Lipý (okres Česká Lípa)

Památkové zóny
Bukovec (okres Česká Lípa)
Česká Lípa (okres Česká Lípa)
Český Dub (okres Liberec)
Dubá (okres Česká Lípa)
Frýdlant v Čechách (okres Liberec)
Hodkovice nad Mohelkou (okres Česká Lípa)
Hrádek nad Nisou (okres Liberec)
Jablonec nad Nisou (okres Jablonec nad Nisou)
Jablunné v Podještědí (okres Česká Lípa)
Jilemnice (okres Semily)
Kamenický Šenov (okres Česká Lípa)
Kravaře (okres Česká Lípa)
Kruh (okres Česká Lípa)
Kryštofovo Údolí (okres Liberec)
Lembersko (okres Česká Lípa)
Liberec (okres Liberec)
Lomnice nad Popelkou (okres Semily)
Nový Bor (okres Česká Lípa)
Sloup v Čechách (okres Česká Lípa)
Tubož (okres Česká Lípa)
Turnov (okres Semily)
Újezdec (okres Semily)
Velenice (okres Česká Lípa)
Vojetín (okres Česká Lípa)
Zahrádecko (okres Česká Lípa)
Zákupy (okres Česká Lípa)

Zříceniny hradů

Děvín (okres Česká Lípa)
Frýdlant u Sosnové (okres Česká Lípa)
Frýdštejn (okres Jablonec nad Nisou)
Hamrštejn (okres Liberec)
Chlum (okres Semily)
Chudý Hrádek (okres Česká Lípa)
Jestřebí (okres Česká Lípa)
Jiljov (okres Česká Lípa)
Kavčiny (okres Semily)
Košťál (okres Semily)
Kozlov (okres Semily)
Kumburk (okres Semily)
Levín (okres Semily)
Milštejn (okres Česká Lípa)
Návarov (okres Jablonec nad Nisou)
Nístějka (okres Semily)
Oldřichov (okres Liberec)
Ralsko (okres Česká Lípa)
Roimund (okres Liberec)
Ronov (okres Česká Lípa)
Rotštejn (okres Semily)
Skalní hrad a poustevna Sloup (okres Česká Lípa)
Starý Berštejn (okres Česká Lípa)
Starý Falkenburk (okres Liberec)
Stohánek (okres Česká Lípa)
Svojkov (okres Česká Lípa)
Štěpanice (okres Semily)
Trosky (okres Semily)
Velenice (okres Česká Lípa)
Vítkovec (okres Česká Lípa)
Vranov - Pantheon (okres Jablonec nad Nisou)
Zakšín (okres Česká Lípa)
Zbirohy (okres Semily)
Zbytky Berkovského zámku (okres Česká Lípa)
Zbytky Hrádku na Pihelu (okres Česká Lípa)

Jeskyně
Bartošova pec - Ondříkovické propadání (okres Semily)
Bozkovské dolomitové jeskyně (okres Semily)
Braniborská jeskyně (okres Česká Lípa)
Husova kaple (okres Semily)
Jeskyně na Kozákově (okres Semily)
Jeskyně u obce Poniklá (okres Semily)
Jeskyně u Sloupu v Čechách (okres Česká Lípa)
Klemperka (okres Semily)
Ledová jeskyně Naděje (okres Česká Lípa)
Loupežnická jeskyně (okres Liberec)
Psí kostel v Polomených horách (okres Česká Lípa)
Pusté kostely (okres Česká Lípa)
Riedelova jeskyně (okres Česká Lípa)
Skalákovna (okres Liberec)

Ochranná pásma
Dům č. p. 23 v Příšovicích
Hrad a zámek Frýdlant
Hrad Grabštejn
Kamenný kříž v Hodkovicích nad Mohelkou
soubor nemovitých kulturních památek v Lomnici nad Popelkou
Zřícenina hradu Bezděz
Zámek Sychrov
Zřícenina hradu Trosky

Zdroje všech tabulek: vlastní zpracování

Příloha B

Socio - psychologické charakteristiky osob se zdravotním postižením

Lidé se zdravotním postižením a jejich rodiny představují skupinu občanů, která je ovlivněna zásadní událostí – existencí zdravotního postižení a jeho důsledky. Zejména u těžších forem zdravotního postižení dochází k výrazným změnám v možnostech plnohodnotné účasti na veřejném životě i v soukromých aktivitách. Zdravotní postižení tak představuje jednu z nejtěžších životních zkoušek. Představuje sociální událost, která je na rozdíl od jiných většinou nezávislá na vůli člověka.

Ikdyž není možné uvažovat o lidech s postižením jako o homogenní skupině lidí, která „stejně jedná“, „stejně myslí“ a „stejně prožívá“, existují nicméně určité společné nebo častěji se vyskytující rysy. „Důsledky zdravotního postižení se projevují v těchto oblastech:

- osobní,
- společenské,
- ekonomické.“¹

Důsledky zdravotního postižení v osobní oblasti

Typy postižení

Každé postižení působí na člověka specifickým způsobem, vyplývajícím z typu zdravotního postižení, jeho závažnosti i doby, ve které vzniklo. Vrozené postižení omezuje od počátku vývojové možnosti dítěte, mění veškeré podmínky vývoje a sociální vztahy. Na druhé straně se dítě žijící s postižením od narození na něj lépe adaptuje. Získané postižení méně zasahuje vývoj funkcí osobnosti, které se až do doby vzniku postižení mohly vyvíjet normálně, klade však daleko větší nároky na přizpůsobení se a navyknutí se na novou životní situaci. Získané postižení znamená obvykle velký zásah do osobnosti, způsobuje duševní trauma a subjektivně je velice hluboce prožíváno.

Postižení jako takové lze z hlediska jednotlivce chápat jako náročnou životní situaci, protože může dlouhodobě působit zatěžujícím způsobem, zvyšovat stres, zhoršovat jeho každodenní situaci a způsobovat řadu konfliktů. Pro zvládání situace zdravotního postižení je důležité, jak člověk své postižení prožívá, jaké způsoby řešení své situace nachází a jak tyto způsoby řešení ovlivňují jeho

¹ KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 23. ISBN 80-244-1168-7.

osobnost. „Život s postižením je náročný především na schopnost adaptace – obvykle bývá obtížné přizpůsobit se podmínkám fyzickým (chybění smyslových podnětů, omezení vyplývající z tělesného postižení, existence architektonických aj. bariér) a podmínkám sociálním (nové postavení mezi vrstevníky, v rodině, ve společnosti).“²

Kompenzační techniky řešení náročných situací

Člověk s postižením, který se snaží adaptovat, je neustále nucen uchýlovat se ke kompenzačním technikám řešení náročných situací. Mezi aktivní způsoby řešení náročných životních situací patří např. agrese, přičemž se může jednat jak o fyzické násilí, tak o verbální agresi (urážky, nadávky, ironie) vůči druhým i sobě. Jako agresivní mohou být vnímány určité způsoby chování související se zvýšenou potřebou sebeprosazování postiženého nebo situace, kdy se člověk s postižením cítí být objektem soucitu, který v sobě zároveň obsahuje podcenění, méněcennost a ponížení. Významné místo zaujímá dále kompenzace, která pomáhá vyrovnat deficit v jedné oblasti zvýšenou výkonností v oblasti jiné. Právě přesunem zájmů do jiné oblasti může člověk významným způsobem překonat omezení daná postižením. V neposlední řadě i humor pomáhá překonávat těžké životní situace. Mezi další aktivní techniky řešení patří také upoutávání pozornosti, negativismus, hledání viníka, identifikace se silnější osobností, skupinou či institucí. Naopak pasivní způsoby řešení náročných životních situací lze obecně charakterizovat jako rezignaci na dosažení cíle či řešení situace. V zásadě jde o „únikové řešení jako izolace, popření nebo potlačení nepříjemné skutečnosti. V oblasti samostatnosti a soběstačnosti dochází zejména u těžších postižení ke snížení schopností limitovaných typem postižení. U lidí se získaným postižením jde o velmi citlivou záležitost, neboť bývá doprovázena pocitem ztráty nezávislosti, samostatnosti a svobody.“³

Partnerské vztahy a rodina

U lidí se zdravotním postižením je zpravidla schopnost založit si vlastní rodinu považována za důkaz úspěšného začlenění do společnosti. Navazování a vývoj partnerských vztahů však naráží na řadu problémů. Reálné možnosti setkávání jsou relativně omezeny, neboť lidé se zpravidla pohybují v omezeném sociálním okruhu lidí. Velmi často se tak stává, že lidé s postižením dávají přednost partnerovi se stejným postižením, protože u něj hledají porozumění pro své problémy.

Často jsme svědky toho, že se partnerské vztahy rozpadají, a to z iniciativy postiženého partnera. V procesu adaptace na získané postižení je člověk obvykle přecitlivělý na projevy soucitu

² KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 23. ISBN 80-244-1168-7.

³ KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 24. ISBN 80-244-1168-7.

a útrpnosti, a tak vyvolává rozpad vztahu, pokud je přesvědčen, že zdravý partner s ním zůstává právě jen ze soucitu. Na druhou stranu byl v praxi zaznamenán i opačný extrém, a to domácí násilí na lidech s postižením, mezi něž se řadí nejen fyzické, ale i psychické násilí, finanční vykořisťování a odebrání dávek či invalidního důchodu. Každopádně, v řadě případů však ani zdravotní postižení partnerské vztahy neohroží a naopak vede k upevnění vztahu, porozumění a úpravě životních hodnot.

Co se týče rodiny, tak lidé s postižením mají stejné právo na rodinný a rodičovský život jako každý z nás. Přestože velká část má k rodičovství odpovědný přístup a volí raději cestu bezdětného manželství, zbylá část si přeje mít potomky a riskuje tedy možnost postiženého dítěte. Narození takového dítěte pak není vnímána jako životní katastrofa, neboť se zdravotním postižením lze vést za určitých podmínek kvalitní a plnohodnotný život, jak to tito rodiče vědí. Zdraví rodiče považují narození zdravého dítěte prakticky za samozřejmost. Narodí-li se ovšem dítě s postižením, musí se vyrovnávat se zátěží a překonávat tzv. krizi rodičovské identity, která je charakterizovaná změnou reakcí a výchovných postojů k dítěti. Poměrně složitá a citlivá bývá i otázka přijetí nepřijetí dítěte, jak přijmou rodiče skutečnost, že se jejich dítě liší od ostatních, jaké postoje zaujmou a jaký styl výchovy zvolí. „Velmi často se z důvodu neznalosti uchýlí rodiče k některému z nevhodných výchovných přístupů, ať se jedná o příliš ochranný, rozmazlující či naopak zanedbávající, zavrhuje nebo perfekcionista.“⁴ Dítě s postižením by mělo být přijímáno jako rovnocenný člen rodiny, na kterého jsou kladeny přiměřené požadavky, jež je schopno relativně bezproblémově naplňovat. Proto by měli rodiče dojít k fázi vyrovnání se s realitou co nejdříve, aby tento stav umožnil volbu optimálního přístupu k dítěti a následně adekvátní výchovný styl.

Důsledky zdravotního postižení ve společenské oblasti

Člověk se při setkání s nemocí nebo postižením jiného člověka dostává do kontaktu s vlastní zranitelností. Reaguje na ni různým způsobem – soucitem, ochranným či opečovávajícím postojem, neúčastným odstupem, odporem, popřením atd. Vzhledem k obecným postojům k postižení ve společnosti bývá každý člověk s postižením obvykle vtačován do „role postiženého“, jehož osobnost je redukována pouze na jeho handicap. Z postižení se pak stává hlavní identifikační znak, což může mít za následek určité změny ve struktuře osobnosti a z nich vyplývající reakce a způsoby chování.

⁴ KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 29. ISBN 80-244-1168-7.

„Trvalé postižení či chronické onemocnění může být sociálně hodnoceno jako stigma, tedy jako odchylky či chorobné znaky u člověka. V případě stigmatizovaných onemocnění jde hlavně o způsob, jakými jsou tito lidé vnímáni, hodnoceni a na základě toho akceptováni, či spíše neakceptováni. Stigmatizace se může projevovat např. v úrovni komunikace s takovým člověkem, která je typická protektorským přístupem, neochotou vyslechnout jeho názor, omezením doby komunikace apod.“⁵ V důsledku stigmatizace, ale také snížené mobility a existence řady bariér dochází k omezení osobních a pracovních kontaktů, zájmových a kulturních aktivit. Ztráta nebo nutnost změny zaměstnání vede zároveň často ke snížení společenské prestiže a k celkově nižšímu sociálnímu statusu. Vlivem sociální izolace a psychické deprivace může být porušena integrita člověka s postižením, která se může projevovat narušením společenských vztahů i vztahu sama k sobě.

Na způsobu, jakým člověk překonává omezení dané postižením, na společenských podmínkách, na jeho osobní historii a zčásti na něm samotném závisí další životní perspektivy. V některých případech působí postižení jako omezení určitých cílů jednotlivce, jindy však slouží jako stimulace k vytyčování si cílů velmi vysokých, které jediné mohou představovat překonání životní situace dané handicapem. Realizace životních perspektiv však zároveň závisí na společnosti, na celkovém klimatu tolerance a ochoty přijímat jinakost a odlišnost. „Systém péče o lidi s postižením, který je zaměřen pouze na stránku pečující a ochraňující, je zároveň omezující a odsuzuje postižené k trpné roli těch, kteří žijí v závislosti na ostatních. Zároveň přítomná tendence oceňovat další členy společnosti pouze podle výkonu a materiálního přínosu s sebou nese riziko ještě většího zatlačení lidí s postižením do podřadného postavení.“⁶ Aktivita ve vztahu k lidem se zdravotním postižením by proto měly být takové, aby jim umožnily maximální rozvoj a uplatnění tak, aby se postižení stalo pouze jednou z charakteristik postiženého člověka, a nikoliv tou nejdůležitější.

V rámci této kapitoly bych ještě ráda zmínila 4 pojmy, které popisují úspěšnost začleňování lidí s postižením do společnosti. Prvním z nich je integrace, pod kterou rozumíme stav plného začlenění člověka s postižením do společnosti. Předpokládá samostatnost, nezávislost člověka a nevyžaduje zvláštní ohledy nebo přístupy ze strany přirozeného prostředí. Adaptace je o něco nižší fáze začlenění – schopnost člověka s postižením přizpůsobit se sociálnímu prostředí, komunitě, společenským podmínkám. „Dalším stupněm začlenění je tzv. utilita, což vyjadřuje stav,

⁵ KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 26. ISBN 80-244-1168-7.

⁶ KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 29. ISBN 80-244-1168-7.

kdy člověk již není samostatný a v mnoha oblastech je závislý na jiných lidech. V důsledku svého postižení se ani přes plnou terapeutickou a rehabilitační péči nemůže zcela socializovat a nemůže trvale žít samostatně. Posledním stupněm je inferiorita, pro niž je typická nepoužitelnost a totální izolace od společnosti. Lidé jsou zcela nesamostatní, jsou odkázáni na ošetrovatelskou péči a pomoc při uspokojování nejzákladnějších životních potřeb.“⁷

Důsledky zdravotního postižení v ekonomické oblasti

Ztráta nebo nutnost změny zaměstnání přináší snížení ekonomického příjmu včetně snížení osobního standardu a s ním i snížení společenského statusu. Zdravotní postižení obvykle také přináší vyšší životní náklady např. na zajištění specifických úprav prostředí, pořízení pomůcek nebo služeb. Více údajů bylo uvedeno v kapitole o zaměstnanosti.

⁷ KRHUTOVÁ, L., aj. *Občané se zdravotním postižením a veřejná správa*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2005. S. 26. ISBN 80-244-1168-7.

Příloha C

Další charakteristiky mapující život v Zákupích

SAMOSPRÁVNÉ ORGÁNY

Zastupitelstvo Města Zákupy

- starostka Miloslava Hudaková, Helena Slavíková, Sylva Moravcová, Pavel Paták, Ing. Josef Ther - (Komunistická strana Čech a Moravy)
- Ing. Josef Petrenko, Petr Schelzig, Ing. Zdeněk Rydygr - (Zákupy v Evropě)
- Mgr. Čestmír Kopřiva, Ing. Radek Lípa, Pavel Kouba - (Občanská demokratická strana)
- Petr Kreisinger, Martina Marečková - (Zákupsko)
- Josef Jírotka - (Tvrz)
- Mgr. Jiří Jech (Křesťanská demokratická unie – česká strana lidová)

Zastupitelstvo Města Zákupy se schází jednou měsíčně. V zápise o průběhu zasedání Zastupitelstva obce, který se pořizuje v souladu s § 95 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní řízení), se uvádí počet přítomných členů Zastupitelstva obce, schválený pořad jednání Zastupitelstva obce, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení. Zápis je nutno pořídit do 10 dnů po skončení zasedání Zastupitelstva, musí je podepsat starosta nebo místostarosta a určení ověřovatelé. Následně je zápis a úplná znění usnesení uloženy u obecního úřadu k nahlédnutí. Přijatá a schválená usnesení včetně zápisu jsou také umístěna na webové stránky města, ovšem jen v upravené verzi z důvodů dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Rada Města Zákupy

starostka - Miloslava Hudaková

místostarostka - Sylva Moravcová

Mgr. Jiří Jech, Pavel Kouba, Ing. Radek Lípa

Rada obce Zákupy se schází jednou za 14 dní. Stejně jako u Zastupitelstva obce pořizuje Rada obce zápis ze své schůze, který podepisuje starosta spolu s místostarostou nebo jiným radním. V zápise se vždy uvádí počet přítomných členů Rady obce, schválený pořad schůze Rady obce, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení. Zápis ze schůze Rady obce musí být pořízen do 7 dnů od jejího konání a je uložen u obecního úřadu k nahlédnutí členům Zastupitelstva obce. Přijatá

a schválená usnesení Rady města Zákupy jsou umístěna na webové stránky města Zákupy v upravené verzi z důvodů dodržení přiměřenosti rozsahu zveřejňovaných osobních údajů v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Úplné znění usnesení Rady města Zákupy je uloženo u tajemnice Městského úřadu Zákupy. Rada také založila komise, zabývající se podrobněji specifickými sférami: Komise k projednávání přestupků, Komise pro kulturu a cestovní ruch, Komise sociální a zdravotní a Komise sociálně právní ochrany dětí.

ORGÁNY ZASTUPITELSTVA OBCE A RADY OBCE

Kontrolní výbor

předseda - Pavel Kouba

členové - Pavel Paták, Pavel Kohout, Jan Dvořák, Milan Sodomka

Finanční výbor

předseda - Ing. Josef Thér

členové - Edita Růžicková, Jana Meisnarová, Alena Čiberová, Jan Špindler

Osadní výbor - Kamenice u Zákup

Petr Starý, Kamenice

Komise k projednávání přestupků

předseda - Mgr. Petra Krnošová

členové - Ivana Chábová, JUDr. Marie Kolinská, Michal Vinš, Vlasta Černíková (MÚ).

Komise pro kulturu a cestovní ruch

předseda - Mgr. Jiří Šimek

členové - Mgr. Marcela Kopřivová, Tony Jarolímek, Marie Gabrielová, Helena Slavíková, Gabriela Štummerová (MÚ)

Komise sociální a zdravotní

předsedkyně - M. Havarová

členové - Lidmila Nemčoková, Ludmila Kohoutová, Zdenka Laušmanová, Vlasta Černíková (MÚ)

Komise sociálně právní ochrany dětí

předseda - Mgr. Libuše Češková

členové - Helena Slavíková, Vlasta Černíková (MÚ)

PŘEVAŽUJÍCÍ ČINNOST V OBCI

Průmysl:

- Alimpex food a. s. - středisko Česká Lípa, Zákupy, Nádražní
- Baracky - dřevostavby na klíč, U Zastávky
- Bohemia Wood Trading s. r. o - Podzámčí, Podhájí - Zákupy
- DOKR spol. s r. o. , Tichá - truhlářská výroba, vodoinstalace, topenářství
- Dols spol. s r. o. - výroba a prodej porcované drůbeže, Nádražní
- Dvořák, J. - Plast obal, výroba obalů, svařování pytlíků, Kamenická
- Elektro Jirásek, Mimoňská
- Fa Skočík - výroba a prodej pletiva, Nábřeží
- JPlast s. d., U Zastávky - distribuce plastových výrobků
- Kamo - zednické práce a vodoinstalace, Karel Mojžíšek, Gagarinova
- Kohout Pavel - vodoinstalace, zednické a topenářské práce, Nábřeží
- Kovovýroba Pulec s. r. o., Nádražní
- Ladeo Ing. Ladýře v Nových Zákupích - likvidace nebezpečných odpadů
- Maslen Milan - vodoinstalace, zámečnické práce, Okružní
- Montáž sádkokartonů a izolací - Matěj Šimek, U Zastávky
- Opravna kol a motorek - I. Humhal, Mimoňská
- PEOT s. r. o, střechy a výškové práce, Mimoňská
- Provozovna místního hospodářství, která se stará o chod a vzhled města a o Sběrný dvůr na odpad.
- PSMP - materiály pro sítotisk
- PVO s. r. o, výrobce zejména karnevalového zboží, nám. Svobody
- Sedlářství, prodejna jezdeckých potřeb - A. Frinta , Božíkov
- Sítotisk Marie Kaplanová - Ke koupališti
- Stanice technické kontroly v areálu firmy Vett, Nádražní, Zákupy
- Stavební firma (bývalé Carborundum), Nádražní
- Stavební firma Čakos - Častulík, Podhájí
- Štefan Ladislav, čalounictví, Božíkov

- VD JM Plastic, Božíkovská
- Vest-Izol a. s. v Nových Zákupích - největší firma co do rozlohy, počtem zaměstnanců a přínosem pro město. Firma vyrábí ve svých halách komponenty pro automobilový průmysl.
- Vett a. s. - Nádražní
- Výroba umělého pískovce, Kozák, Božíkov
- Zemní práce - tel. 737 466 806

Doprava

- Firma VETT a. s. - provozuje autobusovou dopravu v České Lípě, Nádražní
- Willy Betz Logistic, celoevropský dopravní gigant, který na kraji města za nádražím vybudoval 3 velké haly pro svou dceřinnou společnost Willy Betz Bohemia s. r. o. , Nádražní
- České dráhy a. s. - železniční stanice Zákupy – Nádražní
- Zdravotní doprava Štěpánek, Gagarinova

Obchodní síť

- Asia potraviny, drogerie, domácí potřeby - nám. Svobody
- Benzinová pumpa mostecké firmy Pasoil s. r. o, Mimoňská, Zákupy
- Čtyřkolky, motocykly, auto tuning, auto hifi, Borská
- Prodejna obkladů Esentier s. r. o., Nádražní
- Květinářství, Borská
- Lahůdky a uzeniny, Borská
- Lékárna u Hedviky, Mimoňská
- Prodejna domácích potřeb, Borská
- Prodejna obuvi - textil, p. Nguyenová - Borská
- Prodejna kancelářské techniky ISSPO spol. s. r. o., nám. Svobody
- Prodej uhlí a dřeva, fa Kovo - Mat Recycling s. r. o., Nádražní
- Samoobsluha Potraviny - Drogerie , Nádražní
- Potraviny Prima, p. Drozdová, Borská
- Samoobsluha potravin, p. Václav, Školní
- Stavebniny a železářství, Borská
- Smíšené zboží – Večerka, p. Binh Bui Van, Nové Zákupy
- Smíšené zboží - p. Ornst, Nové Zákupy
- Smíšené zboží - p. Honzíková, Borská

- Instalcentrum s. r. o., Nádražní – velko i maloobchod instalačního materiálu, vybavení koupelen
- Malířské středisko Čechy s. r. o., Nádražní - velko i maloobchod s malířskými potřebami a podlahovými krytinami
- Nábytek - Rodinná pohoda, Nádražní (součást celostátní sítě)

Služby

- Kadeřnictví pí Drahotové, nám. Svobody
- Kosmetika - Zdeňka Kohoutová, Borská
- Výroba klíčů FAB - p. Sláma, Nádražní
- Realitní kancelář L. Kouba - pobočka Zákupy, Tichá
- Sázková kancelář Tipsport , pobočka v Zákupích + autoškola – Mimoňská
- Obchodně - ekonomický servis Sámo, V lukách
- Severočeské sběrné suroviny a. s., provozovna Mimoňská

Zemědělství a lesy

- Velkovýkrmny Zákupy a. s., Borská s pobočkami v Dobranově a Mimoni.
- Biochov s. r. o., Nové Zákupy
- Lesní správa Zákupy, státní podnik - hájenka revíru Zákupy, Mlýnská

Herny a bary

- Instal centrum, Borská - herna a bar (restaurace uzavřena)
- Kavárna a herna, nám. Svobody
- Herna, bar a ruleta, Mimoňská
- Hospoda Nguven van Bien, Mimoňská
- Hospůdka a herna u Božíkovské zastávky, Mimoňská

Restaurace a hospody

- Zámecká restaurace
- Restaurace v Podzámčí
- Restaurace Doma
- Hostinec U Vlků
- Občerstvení na koupališti - dočasně uzavřeno

SPOLEČENSKÉ ORGANIZACE A INSTITUCE V OBCI

- ▶ ZO Českého svazu chovatelů - Ing. Stanislav Kňobort, Kamenická 324
- ▶ ZO Českého svazu zahrádkářů - Jan Stehno, Gagarinova 332
- ▶ Český rybářský svaz - ZO Zákupy - jednatel Petr Kostenko, Gagarinova 395
- ▶ Myslivecké sdružení Podlesí Zákupy - Milan Lípa, Okružní 393
- ▶ Klub žen Zákupy - Miloslava Hudaková, Družstevní 349
- ▶ Vlastenecko- dobročinná obec baráčnická - František Vomáčka, Gagarinova 363
- ▶ Divadelní spolek Havlíček - Ing. Bohuslav Bartoš, Školní 344
- ▶ ZO Sboru dobrovolných hasičů - Jaroslav Horský, Školní 341
- ▶ ZŠ a MŠ - Mgr. Čestmír Kopřiva, Školní 347
- ▶ Římskokatolická církev - děkanství Zákupy, Mimoňská 228
- ▶ Dům s pečovatelskou službou a Domov důchodců - Ing. Jaromír Misík, Nové Zákupy

Příloha D

Rozpočty Zákup v letech 2006-2009

Rozpočet příjmů		2006	2007	2008	2009
Rozpočet v tis. Kč					
Odd,§,pol. Text					
1111	Daň z příjmu FO (závislá činnost)		4 200	4 500	4 500
	Daň z příjmu FO ze				
1112	SVČ (OSVČ)		800	450	450
1113	Daň z příjmu FO z kapit.výnosů		230	300	300
1121	Daň z příjmu právnických osob		4 300	5 800	6 500
1122	Daň z příjmu PO za obce		1 600	2 300	3 600
1211	Daň z přidané hodnoty		6 800	8 250	8 720
1332	Poplatky za znečišťování ovzduší		0	2	10
1334	Odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu		0	70	5
1335	Poplatky za odnětí lesní půdy		25	35	30
1337	Poplatek za likvidaci komunálního odpadu		1 350	1 370	1 350
1341	Poplatek ze psů		70	70	58
1342	Poplatek za lázeňský a rekreační pobyt		10	10	6
1343	Poplatek za užívání veřejného prostranství		110	30	102
1344	Poplatek ze vstupného		3	3	30
1347	Poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj		300	350	600
1361	Správní poplatky		350	650	665
1511	Daň z nemovitosti		1 400	1 450	1 400
	Daňové příjmy (součet za tř.l)	21 548	21 548	25 640	28 326
4112	Neinvestiční přijaté transfery ze SR v rámci souhr. dot. vztahu		1 022	1 022	1 037
4116	Ostatní neinvestiční přijaté transfery ze SR		0	0	0
4119	Dotace - lesy		0	0	0
4121	Neinvestiční přijaté transfery od obcí		0	0	38
4122	Neinvestiční přijaté transfery od krajů		0	200	500
	Neinvestiční přijaté dotace ze SR celkem	3 178	1 022	1 222	1 575
4216	Dotace invest. na dětské hřiště		0	4 000	4 000
	Kapitálové dotace celkem		0	4 000	4 000
Daňové příjmy a dotace celkem		24 726	22 570	30 862	33 901
2460	Splátky půjčených prostředků od obyvatelstva		78	80	8
10122131	Příjmy z pronájmu pozemků		200	200	200
10312111	Pěstební činnost - příjmy z poskytování služeb a výrobků		700	500	500
21192333	Příjmy z úhrad vydob.prost.		700	700	0
21192343	Ostatní záležitosti těž.průmyslu a energetiky		0	0	400
22122111	Záležitosti pozemních kom.		0	0	0
23103112	Pitná voda		0	0	0
33142111	Činnosti knihovnické		9	9	8
33192111	Ostatní záležitosti kultury		120	270	35
33192321	Ostatní záležitosti kultury - přijaté neinvestiční dary		0	0	100
33222111	Zachov.a obnova kultur.památek(z PVHA)		30	0	0

33492111	Ostatní záležitosti sdělovacích prostředků	21	21	20
34292111	Ostatní zájmová činnost a rekreace - příjmy z posk. služeb a výr.	0	0	500
34292131	Ostatní zájmová činnost a rekreace - příjmy z pronájmu pozemků	0	0	5
34292132	Ostatní zájmová činnost a rekreace - příjmy z pronájmu ost. nemovit.	0	0	25
36122132	Nájem z nebytových prostor	600	600	0
36132132	Nebytové hospodářství - příjmy z pronájmu ost. nemovit. a jejich částí	0	0	500
	Hřbitov příjem za			
36322111	služby	18	18	18
36322131	Pohřebnictví - příjmy z pronájmu pozemků	6	6	4
	Převod	2 482	2 404	2 323
Odd.š.pol	Text:	Rozpočet v tis. Kč		
	Převod nedaňové příjmy	2 482	2 404	2 323
36392111	Komunální služby a územní rozvoj - příjmy z posk. služeb a výr.	40	45	45
36392133	Komunální služby a územní rozvoj - příjmy z pronájmu mov. věcí	3	3	5
36392310	Komunální služby a územní rozvoj - příjmy z prodeje krátk.a drob. maj.	1	1	1
37222111	Sběr a svoz komunálních odpadů - příjmy z posk. služeb a výrobků	80	80	80
43162321	Domov důchodců	0	80	40
53112210	Bezpečnost a veřejný pořádek - přijaté sankční platby	5	5	5
61712111	Činnost místní správy - příjmy z poskytování služeb a výrobků	85	122	120
	Činnost místní správy - příjmy z			
61712141	úroků	50	50	50
61712210	Činnost místní správy - přijaté sankční platby	50	50	50
61712321	Činnost místní správy - přijaté neinvestiční dary	0	0	20
	Nedaňové neinvestiční příjmy	2 676	2 796	2 739
Příjmy daňové a nedaňové celkem		27 402	25 366	33 702
Příjmy daňové a nedaňové celkem		27 402	25 366	33 702
37133112	Příjem z prodeje plynovodu	0	0	0
36393113	Příjem z prodeje HIM MH	0	0	0
36123112	Příjem z prodej nemovitostí	0	0	0
23213112	Příjem z prodeje kanalizace	0	0	0
10123111	Příjem z prodeje pozemků	4 606	5 000	4 000
	Kapitálové příjmy celkem	3 300	4 606	4 000
Příjmy vč. kapitálových		30 702	29 972	38 702
Příjmy vč. kapitálových		30 702	29 972	38 702
Financování				
8113	Krátkodobé přijaté půjčené prostředky	0	0	2 000
8123	Dlouhodobé přijaté půjčky	0	2 000	2 000
8117	Převod z účtu SD=612 tis.Kč + 480 tis.	1 092	1 092	1 092
8115	Použití prostředků z předchoz.let	2 238	0	1 000
	Odvody PO zrušeno-nedělají odpisy	0	0	0
		0	0	0
	Financování celkem - schodek	3 331	3 330	6 092
Celkem příjmy vč.tř. 8 financování		34 033	33 302	41 794
Celkem příjmy vč.tř. 8 financování		34 033	33 302	46 732

Rozpočet výdajů		2 006	2 007	2 008	2 009
Rozpočet v tis. Kč					
<u>Odd.</u>	<u>§ Text</u>				
1012	Podnikání a restrukturalizace v zemědělství a potravinářství		-		
5165	Nájemné za půdu		7	7	40
5166	Konzultační, poradenské a právní služby		0	0	5
5169	Nákup ostatních služeb		180	250	100
6130	Pozemky		50	50	500
Celkem		127	237	307	645
1014	Ozdrav. hosp. zvířat, polních plodin				
5169	Nákup ostatních služeb - útluky, umístění psů		25	25	20
5492	Dary obyvatelstvu - útluky		3	3	3
Celkem		28	28	28	23
1031	Pěstební činnost				
5021	Ostatní osobní výdaje - lesy, správce		66	66	80
5031	Povinné pojistné na soc. zab.a příspěvek na st. pol. zam.		17	17	21
5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění		6	6	7
5038	Povinné pojistné na úrazové pojištění		1	1	1
5139	Nákup materiálu		60	70	70
5163	Služby peněžních ústavů - pojištění lesů		9	9	9
5169	Nákup ostatních služeb		191	130	130
5171	Opravy a udržování		150	100	150
Celkem		500	500	399	468
2212	Silnice				
5139	Nákup materiálu		20	20	20
5169	Nákup ostatních služeb		5	5	20
5171	Opravy a udržování		1 155	100	250
6121	Budovy, haly a stavby		80	1 200	3 200
Celkem		1 850	1 260	1 325	3 490
2221	Provoz veřejné silniční dopravy				
5323	Neinvestiční transfery krajům		252	252	253
Celkem		300	252	252	253
2310	Pitná voda				
5169	Nákup ostatních služeb		20	20	20
6121	Budovy, haly a stavby		50	50	3 000
Celkem		700	70	70	3 020
2321	Odvádění a čištění odpadních vod - kanalizace				
5169	Nákup ostatních služeb - čištění kanalizace		5	100	100
6121	Budovy, haly a stavby		0	2 000	2 000
Celkem		5	5	2 100	2 100
2333	Úprava drobných vodních toků				
5169	Nákup ostatních služeb		0	100	100
5171	Opravy a udržování		0	100	100
Celkem		0	0	200	200
3113	Základní školy				
5169	Nákup ostatních služeb		0	12	15

5321	Neinvestiční transfery obcím	129	129	129
5331	Neinvestiční příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím	3 323	3 663	3 780
6121	Budovy, haly a stavby	0	0	870
Celkem		3 452	3 452	4 794
3314	Činnosti knihovnické			
5021	Ostatní osobní výdaje	53	53	60
5031	Povinné pojistné na soc.zab. a příspěvek na st. pol. zam.	14	14	16
5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	5	5	6
5038	Povinné pojistné na úrazové pojištění	1	1	1
5136	Knihy, učební pomůcky a tisk	25	25	30
5137	Drobný hmotný dlouhodobý majetek	0	0	20
5139	Nákup materiálu	1	1	1
5151	Studená voda	2	2	2
5153	Plyn	33	33	30
5154	Elektrická energie	8	8	6
5162	Služby telekomunikací a radiokomunikací	10	10	10
5169	Nákup ostatních služeb	3	3	3
5173	Cestovné	1	1	1
Celkem		156	156	186
3319	Ostatní záležitosti kultury			
5021	Ostatní osobní výdaje - kronika	15	25	25
5031	Povinné pojistné na soc.zab. a příspěvek na st. pol. zam	4	7	7
5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	1	2	2
5137	Drobný hmotný dlouhodobý majetek	0	0	100
5139	Nákup materiálu	140	140	90
5169	Nákup ostatních služeb	263	260	335
5171	Opravy a udržování	0	0	10
5175	Pohoštění	0	30	20
5229	Ostatní neinvestiční transfery nezisk. a podobným org.	0	2	5
Celkem		240	423	594
3322	Zachování a obnova kulturních památek			
5171	Opravy a udržování	1 300	100	100
Celkem		300	1 300	100
3349	Ostatní záležitosti sdělovacích prostředků			
5021	Ostatní osobní výdaje	9	25	25
5031	Povinné pojistné na soc.zab. a příspěvek na st. pol. zam	3	7	7
5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	1	2	2
5038	Povinné pojistné na úrazové pojištění	0	0	1
5139	Nákup materiálu	2	2	2
5169	Nákup ostatních služeb	40	45	75
5171	Opravy a udržování	0	0	3
5194	Věcné dary	0	0	5
Celkem		55	55	120
3392	Zájmová činnost v kultuře			
5229	Ostatní neinvestiční transfery neziskovým a podobným org.	30	30	50
Celkem		30	30	50
3419	Ostatní tělovýchovná činnost			
5139	Nákup materiálu	5	5	7
5151	Studená voda	1	1	2
5154	Elektrická energie	5	5	5

5171	Opravy a udržování	0	0	35
5229	Ostatní neinvestiční transfery neziskovým a podobným org.	100	110	200
Celkem		111	111	249
3429	Ostatní zájmová činnost a rekreace			
5021	Ostatní osobní výdaje	0	0	80
5031	Povinné pojistné na soc.zab. a příspěvek na st. pol. zam	0	0	20
5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	0	0	8
5038	Povinné pojistné na úrazové pojištění	0	0	1
5134	Prádlo, oděv a obuv	0	0	5
5137	Drovný hmotný dlouhodobý majetek	0	0	80
5139	Nákup materiálu	0	0	150
5151	Studená voda	0	0	15
5154	Elektrická energie	0	0	25
5162	Služby telekomunikací a radiokomunikací	0	0	4
5163	Služby peněžních ústavů	0	0	1
5169	Ostatní nákupy	10	10	80
5171	Opravy a udržování	0	0	400
6121	Budovy, haly a stavby	0	150	400
Celkem		10	0	1 269
3541	Prevence před drogami, alkoholem, nikotinem a jinými návyk. látk.			
5229	Ostatní neinvestiční transfery nezisk.a podobným org.	5	5	5
Celkem		5	5	5
3612	Bytové hospodářství			
5141	Úroky vlastní - úroky z úvěru	275	300	300
5151	Studená voda	8	0	10
5154	Elektrická energie	5	0	0
5163	Služby peněžních ústavů	8	0	3
5166	Konzultační, poradenské a právní služby	5	0	0
5169	Nákup ostatních služeb	20	200	0
5171	Opravy a udržování	459	0	0
5179	Ostatní nákupy	80	0	0
6121	Budovy, haly a stavby	0	5 000	0
Celkem		860	860	5 500
3613	Nebytové hospodářství			
5151	Studená voda	0	11	10
5154	Elektrická energie	0	5	5
5163	Služby peněžních ústavů	0	8	8
5166	Konzultační, poradenské a právní služby	0	5	5
5169	Nákup ostatních služeb	0	20	23
5171	Opravy a udržování	0	300	150
5179	Ostatní nákupy	0	80	20
6121	Budovy, haly a stavby	0	0	0
Celkem		0	0	429
3631	Veřejné osvětlení			
5154	Elektrická energie	600	600	800
5171	Opravy a udržování	250	350	400
Celkem		800	850	1 200
3632	Pohřebnictví			
5139	Nákup materiálu	2	2	2
5169	Nákup ostatních služeb	10	10	10

5171	Opravy a udržování	5	5	5
Celkem		17	17	17
3633	Výstavba a údržba místních inženýrských sítí			
6121	Budovy, haly a stavby	0	0	1 000
Celkem		0	0	1 000
3635	Územní plánování			
5169	Nákup ostatních služeb - územní plán obce	1 300	200	200
Celkem		1 300	200	200
3639	Komunální služby a územní rozvoj			
5011	Platy zaměstnanců v pracovním poměru	1 828	1 900	2 000
5021	Ostatní osobní výdaje	20	20	60
5031	Povinné pojistné na soc.zab. a příspěvek na st. pol. zam	457	494	536
5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	165	171	185
5038	Povinné pojistné na úrazové pojištění	7	9	10
5132	Ochranné pomůcky	10	5	5
5134	Prádlo, oděv a obuv	30	20	20
5136	Knihy, učební pomůcky a tisk	1	1	1
5137	Drobný hmotný dlouhodobý majetek	150	150	50
5139	Nákup materiálu	50	60	100
5151	Studená voda	4	4	5
5152	Teplo	60	65	70
5154	Elektrická energie	4	4	5
5156	Pohonné hmoty a maziva	140	140	175
5162	Služby telekomunikací a radiokomunikací	20	22	24
5163	Služby peněžních ústavů	16	16	18
5167	Služby školení a vzdělávání	10	10	10
5169	Nákup ostatních služeb	80	50	50
5171	Opravy a udržování	150	80	120
6122	Stroje, přístroje a zařízení	150	400	200
Celkem		3 652	3 621	3 644
3722	Sběr a svoz komunálních odpadů			
5169	Nákup ostatních služeb	1 430	1 430	1 505
Celkem		1 430	1 430	1 505
3745	Péče o vzhled a veřejnou zeleň			
5169	Nákup ostatních služeb	50	90	90
5171	Opravy a udržování	20	30	30
Celkem		70	120	120
4174	Sociální dávky			
5410	Dávky soc.péče pro staré občany	10	0	0
Celkem		10	0	0
4175	Dávky sociální péče pro rodinu a děti			
5410	Dávky soc.péče pro rodinu a děti	10	0	0
Celkem		10	0	0
4316	Domovy důchodců			
5169	Nákup ostatních služeb - audit	0	12	15
5331	Neinvestiční příspěvky zřízeným příspěvkovým organizacím	4 500	4 000	3 750
6126	Projektová dokumentace	0	0	0
Celkem		4 500	4 012	3 765

4341	Sociální pomoc osobám v hmotné nouzi a obč. soc. nepřízpůsob.			
5192	Pomoc osobám v hm.nouzi a obč.soc.nepřízpūs.	0	40	30
Celkem		0	40	30
				29 581
5311	Bezpečnost a veřejný pořádek			
5011	Platy zaměstnanců v pracovním poměru	220	480	480
5021	Ostatní osobní výdaje	6	20	20
5031	Povinné pojistné na soc.zab. a příspěvek na st. pol. zam	57	124	125
5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	20	44	44
5038	Povinné pojistné na úrazové pojištění	2	4	2
5134	Prádlo, oděv a obuv	10	20	20
5136	Knihy, učební pomůcky a tisk	1	2	2
5137	Drobný hmotný dlouhodobý majetek	2	4	4
5139	Nákup materiálu	2	4	4
5156	Pohonné hmoty a maziva	2	6	6
5162	Služby telekomunikací a radiokomunikací	10	16	16
5167	Služby školení a vzdělávání	11	12	12
5169	Nákup ostatních služeb	2	4	4
5171	Opravy a udržování	5	8	8
5173	Cestovné	2	4	4
Celkem		352	752	751
5512	Požární ochrana - "dobrovolná část"			
5021	Ostatní osobní výdaje	0	12	10
5029	Ostatní platby za provedenou práci	0	0	5
5031	Povinné pojistné na soc.zab. a příspěvek na st. pol. zam	0	3	3
5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	0	1	1
5132	Ochranné pomůcky	20	60	200
5134	Prádlo, oděv a obuv	15	240	100
5136	Knihy, učební pomůcky a tisk	0	0	1
5137	Drobný hmotný dlouhodobý majetek	45	106	50
5139	Nákup materiálu	30	20	15
5151	Studená voda	7	10	10
5152	Teplo	70	80	80
5156	Pohonné hmoty a maziva	60	80	80
5162	Služby telekomunikací a radiokomunikací	7	5	10
5163	Služby peněžních ústavů	37	30	40
5166	Konzultační, poradenské a právní služby	5	3	0
5167	Služby školení a vzdělávání	7	10	10
5169	Nákup ostatních služeb	30	20	10
5171	Opravy a udržování	40	150	50
Celkem		350	830	675
6112	Zastupitelstva obcí			
5023	Odměny členů zastupitelstev obcí a krajů	1 060	1 160	1 250
5031	Povinné pojistné na soc.zab. a příspěvek na st. pol. zam	265	301	325
5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	95	105	113
5038	Povinné pojistné na úrazové pojištění	0	4	4
Celkem		1 420	1 570	1 692
6171	Činnost místní správy			
5011	Platy zaměstnanců v pracovním poměru	2 850	3 150	3 150
5021	Ostatní osobní výdaje	80	80	120
5031	Povinné pojistné na soc.zab. a příspěvek na st. pol. zam	700	819	851

5032	Povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění	252	284	295	
5038	Povinné pojistné na úrazové pojištění	14	14	14	
5136	Knihy, učební pomůcky a tisk	50	35	25	
5137	Drobný hmotný dlouhodobý majetek	70	217	167	
5139	Nákup materiálu	130	125	150	
5141	Úroky vlastní	0	0	10	
5151	Studená voda	25	25	25	
5153	Plyn	200	170	170	
5154	Elektrická energie	80	80	80	
5156	Pohonné hmoty a maziva	55	40	40	
5161	Služby pošt	100	100	100	
	Služby telekomunikací a				
5162	radiokomunikací	150	150	150	
5163	Služby peněžních ústavů	450	450	450	
5166	Konzultační, poradenské a právní služby	130	300	300	
5167	Služby školení a vzdělávání	50	60	60	
5169	Nákup ostatní služeb	250	244	350	
5171	Opravy a udržování	170	750	700	
5172	Programové vybavení	80	70	50	
5173	Cestovné	8	8	15	
5175	Pohoštění	35	28	25	
5194	Věcné dary	12	10	10	
5229	Ostatní neinvestiční transfery neziskovým a podobným org.	15	25	40	
5329	Ostatní neinvestiční transfery veř. rozp. územní úrovně	15	15	30	
5361	Nákup kolků	5	5	5	
5362	Platby daní a poplatků státnímu rozpočtu	20	20	15	
5660	Neinvestiční půjčené prostředky obyvatelstvu	80	80	50	
6123	Dopravní prostředky	0	0	0	
Celkem		5 776	6 076	7 354	7 447
6409	Ostatní činnosti				
	5362 Platby daní a poplatků státnímu rozpočtu	1 800	2 200	2 700	4 000
8124	Uhrazené splátky dlouhodobě přijatých půjčených prostředků				
	Tř.8 splátky celkem (KB, ČMZRB)	1 517	2 586	2 660	2 586
Provozní prostředky vč. tř.8		3 317	2 200	2 700	6 586
				29 065	
Celkem výdaje		34 033	33 302	39 119	46 732
2006	Návrh odvodu do sociálního fondu:				
	mzdové prostředky	4 947 000 Kč			
	uvolnění zastup.	935 000 Kč			
	Celkem	5 882 000 Kč	2 %	118 000 Kč	
2007	Návrh odvodu do sociálního fondu:				
	mzdové prostředky	5 047 000 Kč			
	uvolnění zastup.	935 000 Kč			
	Celkem	5 982 000 Kč	2 %	119 000 Kč	
2008	Návrh odvodu do sociálního fondu:				
	mzdové prostředky	5 831 000 Kč			
	uvolnění zastup.	1 160 000 Kč			
	Celkem	6 991 000 Kč	2 %	139 000 Kč	

2009	Návrh odvodu do sociálního fondu:			
	mzdové prostředky	6 110 000 Kč		
	uvolnění zástup.	1 100 000 Kč		
	Celkem:	7 210 000 Kč	2 %	144 000 Kč

Zdroj: vlastní zpracování